

410.

Na osnovu člana 17 Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG”, br. 80/10, 57/14 i 82/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od 4. marta 2021. godine, donijela je

ODLUKU O OBRAZOVANJU SAVJETA ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST

Član 1

Savjet za naučnoistraživačku djelatnost (u daljem tekstu: Savjet) obavlja poslove propisane zakonom.

Član 2

Savjet ima devet članova, koje imenuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 3

Savjet čine:

- 1) doc. dr Martin Čalasan, predstavnik Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta;
- 2) prof. dr Siniša Jelušić, akademik u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti;
- 3) prof. dr Vladimir Drekalović, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet;
- 4) prof. dr Vesna Vukićević Janković, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet;
- 5) doc. dr Armin Alibašić, Univerzitet Donja Gorica, Fakultet za informacione tehnologije;
- 6) doc. dr Božidar Popović, Univerzitet Crne Gore, Prirodno-matematički fakultet;
- 7) prof. dr Nataša Duborija Kovačević, Univerzitet Crne Gore, Medicinski fakultet;
- 8) doc. dr Slobodan Živaljević, Univerzitet Crne Gore, Građevinski fakultet, i
- 9) Ranko Vukmirović, Privredna komora Crne Gore.

Član 4

Članovi Savjeta imenuju se na period od četiri godine.
Predsjednik Savjeta imenuje se iz reda članova Savjeta.

Član 5

Član Savjeta može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na lični zahtjev,
- ako u dužem vremenskom periodu ne izvršava obaveze člana Savjeta, na predlog predsjednika Savjeta ili najmanje četiri člana Savjeta, i
- na predlog ministra prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Član 6

Savjet radi i odlučuje na sjednicama.
Odluke Savjeta donose se većinom glasova svih članova Savjeta.
Savjet donosi Poslovnik o radu.

Član 7

Savjet donosi godišnji program rada, kao i izvještaj o realizaciji programa rada koji dostavlja Vladi na usvajanje.

Član 8

Radi efikasnijeg obavljanja poslova iz svoje nadležnosti Savjet može obrazovati radna tijela ili komisije.

Član 9

Naknadu za rad članova Savjeta i članova njegovih radnih tijela ili komisija utvrđuje ministar prosvjete, nauke, kulture i sporta, posebnim aktom, u skladu sa propisom Vlade kojim se utvrđuje visina naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada.

Naknada iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se iz budžeta Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Član 10

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Član 11

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o obrazovanju Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost ("Službeni list CG", br. 41/15, 20/17, 48/17, 19/18 i 68/20).

Član 12

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 04-1094

Podgorica, 4. marta 2021. godine

Vlada Crne Gore,
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić, s.r**

411.

Na osnovu člana 12 st. 2 i 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. marta 2021. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O OBRAZOVANJU KOMISIJE ZA PROCJENU RIZIKA
BEZBJEDNOSTI CIVILNOG VAZDUHOPLOVSTVA**

1. U Odluci o obrazovanju Komisije za procjenu rizika bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva ("Službeni list CG", broj 17/20), u tački 1 podtač. 2 i 3 mijenjaju se i glase: „2) Nikola Laušević, član; 3) Slavko Vojinović, član."

2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-1110

Podgorica, 11. marta 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

412.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 18. marta 2021. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZMJENAMA ODLUKE O OBRAZOVANJU
SAVJETA ZA SPROVOĐENJE AKTIVNOSTI NA ODSTRANJIVANJU I
ISKORJENJIVANJU ZARAZNE BOLESTI IZAZVANE NOVIM
KORONAVIRUSOM COVID-19 NA TERITORIJI CRNE GORE**

Član 1

U Odluci o obrazovanju Savjeta za sprovođenje aktivnosti na odstranjivanju i iskorjenjivanju zarazne bolesti izazvane novim koronavirusom COVID-19 na teritoriji Crne Gore („Službeni list CG”, broj 122/20), u članu 1 stav 1 tač. 1 do 7 mijenjaju se i glase:

- 1) prof. dr Zdravko Krivokapić, predsjednik Vlade Crne Gore, predsjednik Savjeta;
 - 2) dr Jelena Borovinić Bojović, ministarka zdravlja, zamjenica predsjednika;
 - 3) prof. dr Olivera Injac, ministarka odbrane, članica;
 - 4) mr Milojko Spajić, ministar finansija i socijalnog staranja, član;
 - 5) mr Jakov Milatović, ministar ekonomskog razvoja, član;
 - 6) prof. dr Vesna Bratić, ministarka prosvjete, nauke, kulture i sporta, članica;
 - 7) mr Tamara Srzentić, ministarka javne uprave, digitalnog društva i medija, članica;”.
- Poslije tačke 7 dodaju se četiri nove tačke koje glase:
- 8) mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, član;
 - 9) Sergej Sekulović, ministar unutrašnjih poslova, član;
 - 10) Đorđe Radulović, ministar vanjskih poslova, član;
 - 11) dr Igor Galić, direktor Instituta za javno zdravlje, član.”

Član 2

Član 4 mijenja se i glasi:

„Zadatak Savjeta je da razmatra izvještaje i informacije organa državne uprave nadležnih za poslove zdravlja, odbrane, finansija i socijalnog staranja, ekonomskog razvoja, prosvjete, javne uprave, poljoprivrede, unutrašnjih i vanjskih poslova i Instituta za javno zdravlje, predloge epidemioloških mjera za odstranjivanje i sprječavanje zarazne bolesti izazvane novim koronavirusom COVID-19 i efekte njihovog sprovođenja i sačinjava izvještaje koje dostavlja Vladi Crne Gore, Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i drugim relevantnim međunarodnim tijelima u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, Evropske komisije i ECDC, saglasno Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službeni list CG”, br. 12/18 i 64/20).”

Član 3

U članu 6 riječi: "Direkcije za harmonizaciju propisa" zamjenjuju se riječima: "Direkcije za normativnu djelatnost".

Član 4

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 04-1396

Podgorica, 18. marta 2021. godine

Vlada Crne Gore,
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić, s.r**

413.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2 do 4 i tačka 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18 i 64/20), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU

ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMlju, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti u zemlju, suzbijanja i sprječavanja prenošenja u druge zemlje, kao i zaštite stanovništva od novog koronavirusa naređuju se privremene mjere, i to:

1) zabrana izlaska iz objekta stanovanja u vremenu od 22 do 5 časova narednog dana, osim za:

- lica koja obavljaju redovne radne zadatke i pružaju usluge od javnog interesa, a nezamjenljiv su uslov života i rada građana (vatrogasne službe, komunalne službe, veterinarska djelatnost i sl.), uz potvrdu koju izdaje poslodavac i rješenje, odnosno ugovor o radu,

- zaposlene u inspekcijskim organima, Upravi policije (u daljem tekstu: Policija), Vojsci Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska) i službama bezbjednosti,

- zaposlene u zdravstvu i medijima, uz potvrdu koju izdaje poslodavac, kao i lica koja gostuju u medijskim emisijama, uz poziv medija u kojima gostuju,

- učenike koji se vraćaju iz škole, do objekta stanovanja, na osnovu potvrde koju izdaje vaspitno-obrazovna ustanova,

- lica koja njeguju lica koja usljed bolesti, stanja ili posljedica povrede nijesu sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ovih lica ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica,

- zaposlene kod stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava,

- djecu sa poremećajima iz autističnog spektra i lica koja koriste invalidska kolica, u pratnji jednog lica, najviše 60 minuta,

- lica koja izvoze kućne ljubimce, najviše 60 minuta;

2) zabrana putničkog međugradskog saobraćaja, odnosno saobraćaja između jedinica lokalne samouprave, u periodu od petka od 21 čas do ponedjeljka u 5 časova, osim za:

- motorna vozila kojima se vrše djelatnosti bitne za promet robe, snabdijevanje i dostavu lijekova, hitnu medicinsku pomoć, komunalne djelatnosti, snabdijevanje gorivom i električnom energijom, prevoz zaposlenih (ako posjeduju potvrdu poslodavca i rješenje, odnosno ugovor o radu),

- lica koja obavljaju redovne radne zadatke i pružaju usluge od javnog interesa, a nezamjenjiv su uslov života i rada građana (vatrogasne službe, komunalne službe, veterinarska djelatnost i sl.), uz potvrdu koju izdaje poslodavac i rješenje, odnosno ugovor o radu,

- zaposlene u inspekcijskim organima, Policiji, Vojsci i službama bezbjednosti,

- zaposlene u zdravstvu i medijima, uz potvrdu koju izdaje poslodavac, kao i lica koja gostuju u medijskim emisijama, uz poziv medija u kojima gostuju,

- prevoz lica koja su boravila van mjesta boravka, odnosno prebivališta, radi povratka u to mjesto, ako posjeduju voznu kartu u međunarodnom linijskom ili avio saobraćaju, tranzitnom prevozu putnika i radi putovanja međunarodnim redovnim ili linijskim prevozom ili avio saobraćajem,

- lica koja njeguju lica koja usljed bolesti, stanja ili posljedica povrede nijesu sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica,

- prevoz roditelja i djece radi održavanja ličnih odnosa sa roditeljem sa kojim ne žive, u skladu sa sudskom odlukom ili rješenjem nadležnog centra za socijalni rad,

- prevoz lica radi ostvarivanja zdravstvene zaštite, na osnovu medicinske dokumentacije,

- prevoz poljoprivrednih proizvođača upisanih u registar poljoprivrednih gazdinstava, uz rješenje organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, odnosno organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove,

- prevoz vlasnika poljoprivrednog zemljišta i članova njegovog porodičnog domaćinstva do mjesta u kome se zemljište nalazi, radi obrade i proizvodnje hrane za sopstvene potrebe, uz list nepokretnosti/posjedovni list i potvrdu, koju treba popuniti, preuzeti i odštampati sa internet stranice Instituta za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu: Institut),

- prevoz lica koja posjeduju dozvolu za sportsko-rekreativni i privredni ribolov, akvakulturu, odnosno dozvolu za plovilo, da se prevezu do mjesta u kome treba da obave ribolov i/ili akvakulturu, odnosno u kome posjeduju dozvolu za plovilo;

3) zabrana okupljanja u objektima stanovanja licima koja nijesu članovi zajedničkog porodičnog domaćinstva, osim lica koja njeguju lica koja usljed bolesti, stanja ili posljedica povrede nijesu sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica, kao i lica u slučaju hitnih radova u objektu stanovanja (struja, voda i sl.);

4) zabrana prisustva i zadržavanja više od dva punoljetna lica zajedno na otvorenom javnom mjestu (trotoari, trgovci, ulice, šetališta, plaže i sl.), osim lica koja obavljaju svoje redovne radne zadatke, na osnovu potvrde koju izdaje poslodavac i rješenja, odnosno ugovora o radu, kao i članova zajedničkog porodičnog domaćinstva;

5) obaveza privrednih društava i preduzetnika koji se bave trgovinom na malo, tržnih centara, štandova/tezgi, privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju zanatsku i uslužnu djelatnost i priređivača igara na sreću, da:

- rad organizuju, u periodu od od 7 do 21 čas,

- na ulazu/izlazu iz objekta na vidnom mjestu istaknu obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog koronavirusa propisanim ovom naredbom (u daljem tekstu: propisane mjere), sa uputstvima za njihovu primjenu, kontakt podatke lica iz stava 2 ovog člana (ime, prezime, broj telefona i e-mail adresa),

- obezbijede dezinfekciju ruku na ulazu/izlazu iz objekta;

6) obaveza privrednih društava i preduzetnika koji se bave trgovinom na malo, uključujući i zelene pijace, da:

- na ulazu/izlazu iz objekta na vidnom mjestu istaknu obavještenje o propisanim mjerama, sa uputstvima za njihovu primjenu,

- na ulazu/izlazu iz objekta na vidnom mjestu istaknu obavještenje o najvišem broju lica koja istovremeno mogu da borave u tom objektu,

- obezbijede/označe rastojanje od najmanje dva metra između potrošača/posjetilaca koji se nalaze ispred objekta,

- ograniče broj potrošača/posjetilaca koji se mogu istovremeno nalaziti u objektu, tako da na deset kvadratnih metara površine objekta može da se nalazi jedan potrošač/posjetilac, uz obaveznu poštovanja međusobne fizičke udaljenosti od najmanje dva metra,

- obezbijede obaveznu kontrolu broja lica u objektu (instaliranje automatskih brojača ili angažovanje posebne službe za nadzor),

- na vidnom mjestu jasno označe obavezan smjer kretanja potrošača/posjetilaca (određivanje posebnog ulaza i izlaza) i dozvoljeni broj lica koja istovremeno mogu da budu u objektu,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku potrošača/posjetilaca na ulazu/izlazu iz objekta,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku zaposlenih, u skladu sa preporukama Instituta,

- obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfekciju zajedničkih prostorija, u skladu sa preporukama Instituta,

- obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada;

7) obaveza privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), da:

- svi zaposleni i gosti nose zaštitne maske tokom boravka u ugostiteljskom objektu (unutar objekta i na terasi/bašti), osim tokom neposrednog konzumiranja pića, nakon čega se maska odmah vraća na lice, a tokom konzumiranja hrane maska se vraća na lice odmah nakon završetka obroka,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju (gel za dezinfekciju ili vlažne alkoholne maramice) na svim stolovima,

- unutar objekta stolovi budu odvojeni prozirnim pleksiglas pločama/panelima ili drugim neporoznim materijalom pogodnim za dezinfekciju, visine 170 cm,

- na terasi/bašti ugostiteljskog objekta razmak između stolova bude najmanje dva metra,

- za stolom sjede najviše četiri gosta unutar i na terasi/bašti ugostiteljskog objekta,

- rad organizuju, u periodu od 7 do 21 čas, osim za goste koji su smješteni u hotelu,

- pripremu i izdavanje hrane, osim napitaka (kafa i dr.), po porudžbi, bez zadržavanja i konzumacije ispred objekta koji posluje hranom, uključujući catering, organizuju u periodu od 7 do 22 časa, uz potvrdu poslodavca i rješenje, odnosno ugovor o radu,

- onemoguće uslugu samousluživanja, stajanje i zadržavanje ispred šanka i visokih stolova namijenjenih za stajanje,

- obezbijede redovno održavanje higijene i dezinfekciju zajedničkih prostorija, mobilijara, opreme i sl., u skladu sa preporukama Instituta,

- u ugostiteljskom objektu (unutar objekta i na terasi/bašti) obezbijede obilježena mjesta za higijensko odlaganje otpada,

- zabrane izvođenje muzičkog programa uz učešće pjevača i muzičara, kao i emitovanje muzike uživo, korišćenjem elektroakustične opreme (instrumenata, pojačala i zvučnika) i bilo kakvo izvođenje muzičko/scenskog programa (DJ žurke i sl.),

- zabrane emitovanje muzike/muzičkog programa preko uređaja za emitovanje muzike i akustičnih i elektroakustičnih uređaja sa kojih se emituje muzika,

- zabrane gostima igranje i plesanje;

8) obaveza nošenja zaštitne maske na licu koja pokriva nos i usta, u zatvorenom i otvorenom prostoru, uključujući i djecu stariju od pet godina, uz obavezu poštovanja fizičke udaljenosti od najmanje dva metra između lica, osim u objektima stanovanja;

9) obaveza ustanova kulture (pozorišta, bioskopi, muzeji, galerije i sl.) da rad organizuju u periodu od 7 do 18 časova, uz poštovanje preporuka Instituta;

10) obaveza privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji upravljaju skijalištima da rad skijališta organizuju, uz:

- poštovanje međusobne udaljenosti skijaša od najmanje dva metra tokom čekanja u redu,

- nošenje maski ili skijaških kapa koje prekrivaju nos i usta,

- korišćenje žičare tako da jednu skijašku korpu koristi samo jedno lice, osim ako se prevoze članovi zajedničkog porodičnog domaćinstva ili dva lica, ako sjede na krajnjim sjedištima, a nijesu članovi zajedničkog porodičnog domaćinstva;

11) obaveza privrednih društava i preduzetnika koji pružaju usluge u fitness centrima i teretanama da:

- rad organizuju, u periodu od 5 do 21 čas,

- na ulazu/izlazu iz objekta na vidnom mjestu istaknu obavještenje o broju lica koja mogu istovremeno da borave u objektu,

- u objektu u isto vrijeme može da boravi samo jedno lice na deset kvadratnih metara slobodnog prostora namijenjenog za vježbanje (prostor na kome se ne nalaze sprave i mašine za treniranje), uz obavezu poštovanja međusobne udaljenosti od najmanje dva metra između korisnika usluga,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku korisnika usluga na ulasku/izlasku iz objekta,

- zaposleni nose zaštitnu masku, osim prilikom aktivnog treninga/vježbanja,

- korisnici usluga prilikom promjene mjesta vježbanja i promjene sprave na kojoj vježbaju odgovarajućim sredstvom za dezinfekciju dezinfikuju površinu i spravu gdje su vježbali,

- zabrane vježbanje lica u grupi - grupnih treninga;

12) obaveza prevoznika da javni prevoz (autobuski i kombi prevoz) putnika u drumskom saobraćaju (međugradskom, prigradskom i gradskom) i željezničkom saobraćaju i poslodavaca koji obavljaju prevoz zaposlenih vozilima za sopstvene potrebe u drumskom saobraćaju obavljaju:

- uz obavezno nošenje zaštitnih maski vozača i putnika,

- uz obaveznu dezinfekciju vozila;

- uz dezinfekciju ruku na ulazu/izlazu iz vozila,

- bez mogućnosti stajanja putnika u vozilu;

13) obaveza taksi prevoznika koji obavljaju auto-taksi prevoz da prevoz putnika obavljaju, uz:

- obavezno nošenje zaštitnih maski vozača i putnika,

- obavezu vozača da nakon završetka svake vožnje putnika izvrši dezinfekciju površina koje najčešće dodiruju putnici (kvake i unutrašnji djelovi vrata i sjedišta) sredstvima za dezinfekciju;

14) obaveza prevoznika da prevoz putnika u unutrašnjem pomorskom saobraćaju obavljaju:

- uz obavezno nošenje zaštitnih maski posade plovnog objekta i putnika,

- uz obaveznu dezinfekciju plovnog objekta;

- bez mogućnosti stajanja putnika u plovnom objektu;

15) obaveza medija da obezbijede nošenje zaštitne maske na licu koja pokriva nos i usta zaposlenih i lica koja učestvuju u emitovanju programa, uključujući i lica koja gostuju u medijskim emisijama;

16) zabrana boravka u parkovima i javnim površinama za rekreaciju i sport;

17) obaveza vjerskih zajednica da vjerske obrede obavljaju na način, da:

- tokom vjerskog obreda ograniče broj lica koja se istovremeno mogu nalaziti u vjerskom objektu, tako da na deset kvadratnih metara površine vjerskog objekta može da se nalazi jedno lice, uz obavezu poštovanja međusobne fizičke udaljenosti od najmanje dva metra,

- na ulazu/izlazu iz vjerskog objekta obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku,

- na ulazu/izlazu iz vjerskog objekta, na vidnom mjestu istaknu obavještenje o maksimalno dozvoljenom broju lica koja istovremeno mogu da borave u vjerskom objektu, uz poštovanje propisanih mjera,

- tokom vjerskog obreda ograniče broj lica koja se istovremeno mogu nalaziti na otvorenom prostoru, tako da se na četiri kvadratna metra površine može nalaziti jedno lice, uz poštovanje propisanih mjera i zadržavanje najviše do 30 minuta na tom prostoru,

- odrede najmanje jedno lice odgovorno za kontrolu primjene propisanih mjera,

- onemoguće dodirivanje ili drugi fizički kontakt sa predmetima za zajedničku upotrebu,

- svoje aktivnosti i vjerske obrede obavljaju bez prisustva vjernika u vjerskim objektima kad god je to moguće;

18) obaveza stomatoloških zdravstvenih ustanova da rad organizuju na način da:

- obezbijede sistem obaveznog zakazivanja pacijenata, da u isto vrijeme u čekaonici može da boravi samo jedan pacijent na deset kvadratnih metara, uz poštovanje fizičke distance od najmanje dva metra između pacijenata,

- obezbijede sredstva za dezinfekciju ruku pacijenata na ulasku/izlasku iz ordinacije,

- svi zaposleni poštuju procedure rada i nose ličnu zaštitnu opremu, u skladu sa preporukama Instituta i Stomatološke komore Crne Gore;

19) zabrana održavanja treninga sportista (sportista amatera i sportista rekreativaca) i sportskih takmičenja i turnira sportista u manjim zatvorenim sportskim objektima (baloni i drugo), osim profesionalnih sportista, uz poštovanje propisanih mjera;

20) zabrana zadržavanja igrača u/ispred objekata priređivača igara na sreću (kladionice i kockarnice), uz poštovanje propisanih mjera;

21) zabrana okupljanja stanovništva u zatvorenim i na otvorenim javnim mjestima (javne priredbe, sportski, politički, kulturno-umjetnički i privatni skupovi, proslave, žurke, svadbe, kao i druge manifestacije), osim stručnih, naučnih, radnih i službenih aktivnosti, uz poštovanje propisanih mjera;

22) zabrana organizovanja zabavnih i rekreativnih aktivnosti za djecu i odrasle na otvorenim javnim mjestima (luna park, panoramski točak i sl.);

23) zabrana posjete pritvorenim licima i licima koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, osim advokatima i sudskim vještacima, po odluci suda i članovima uže porodice, u skladu sa preporukama Instituta;

24) zabrana rada dječjih igraonica;

25) zabrana izdavanja smještajnih jedinica za boravak više od dva lica, osim članovima zajedničkog porodičnog domaćinstva;

26) zabrana rada disko klubova/barova i noćnih klubova/barova;

27) zabrana organizovanja đlačkih i učeničkih ekskurzija, izleta, edukativnih skupova i sl. u Crnoj Gori i inostranstvu;

28) zabrana primanja saučešća i obaveza obavljanja sahrane umrlih lica u užem krugu porodice, uz prisustvo najviše deset lica istovremeno i obavezno nošenje zaštitnih maski.

Privredna društva i preduzetnici iz stava 1 tačka 5 ovog člana, državni organi, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, javne ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlašćenja, banke, pošte i druga pravna lica, koja neposredno pružaju usluge građanima u šalter salama dužni su da odrede lica odgovorno za poštovanje i kontrolu propisanih mjera, koje mora na odjeći da nosi vidljivu oznaku koja upućuje na njegove radne zadatke.

Obaveza iz stava 2 ovog člana ne odnosi se na privredna društva i preduzetnike kojima u objektu istovremeno obavlja radne zadatke do troje zaposlenih.

Potvrda koju izdaje poslodavac u slučaju iz stava 1 tač. 1, 2, 4 i 7 ovog člana data je na obrascu, koji je sastavni dio ove naredbe.

Kontrolu boravka na adresi datoj u potvrdi iz člana 1 stav 1 tačka 2 alineja 6 ovog člana vrši organ uprave nadležan za poslove policije.

Član 2

Izuzetno od člana 1 stav 1 tač. 5 i 7 ove naredbe, u Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama Kolašin, Bar, Mojkovac, Bijelo Polje, Andrijevica, Pljevlja, Berane i Ulcinj naređuje se zabrana rada:

- privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), osim:

a) na terasi/bašti ugostiteljskog objekta, uz mogućnost sjedjenja za stolom najviše dva gosta,

b) pripreme i izdavanja hrane, osim napitaka (kafa i dr.), po porudžbi, bez zadržavanja i konzumacije ispred objekta koji posluje hranom, uključujući catering, u periodu od 7 do 22 časa, uz potvrdu poslodavca,

- automata (prodaja hrane, pića, kafe i drugih napitaka) u okviru benzinskih stanica i drugih prostora,

- tržnih centara, štandova/tezgi i sl.,

- priređivača igara na sreću,
- privrednih društava i preduzetnika koji pružaju usluge u fitness centrima i teretanama.

Član 3

Izuzetno od člana 1 stav 1 tač. 5, 7, 9, 11, 19 i 21 ove naredbe, u opštinama Nikšić i Šavnik, naređuje se:

1) zabrana rada:

- privrednih društava i preduzetnika koji se bave trgovinom na malo, osim privrednih društava i preduzetnika čija je pretežna djelatnost promet hrane, zelenih pijaca, specijalizovanih prodavnica ili kioska za prodaju hleba, pekarskih proizvoda i kolača, štampe, sredstava za zaštitu bilja, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja ili pogrebne opreme, kao i benzinskih stanica i prodavnica za trgovinu na malo u okviru benzinskih stanica,

- privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju uslužnu djelatnost kod koje se ne može obezbijediti međusobna udaljenost od dva metra između korisnika i davaoca usluge (frizerska, kozmetička, njega i uljepšavanje lica i tijela i sl.),

- tržnih centara, štandova/tezgi i sl.,

- priređivača igara na sreću,

- privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), osim:

- a) za goste koji su smješteni u hotelu, uz obavezu dostavljanja i serviranja hrane gostima u sobama i zabranu korišćenja zajedničkih prostorija za odmor i rekreaciju (bazeni, spa centri, saune, teretane, TV sale i sl.), i

- b) pripreme i izdavanja hrane, osim napitaka (kafa i dr.), po porudžbi, bez zadržavanja i konzumacije ispred objekta koji posluje hranom, uključujući catering, u periodu od 7 do 22 časa, uz potvrdu poslodavca i rješenje, odnosno ugovor o radu,

- ustanova kulture (pozorišta, bioskopi, muzeji, galerije i sl.),

- privrednih društava i preduzetnika koji pružaju usluge u fitness centrima i teretanama,

- zabrana održavanja treninga sportista (sportista amatera i sportista rekreativaca) i sportskih takmičenja i turnira sportista u manjim zatvorenim sportskim objektima (baloni i drugo), osim profesionalnih sportista, uz poštovanje propisanih mjera i redovno testiranje sportista, u skladu sa preporukama Instituta;

2) zabrana okupljanja stanovništva u zatvorenim i na otvorenim javnim mjestima (javne priredbe, sportski, politički, kulturno-umjetnički i privatni skupovi, proslave, žurke, svadbe, kao i druge manifestacije);

3) obaveza privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima i objekata koji posluju s hranom da uklone mobilijar ili na drugi način onemoguće njegovo korišćenje, tokom zabrane obavljanja ugostiteljske djelatnosti.

Član 4

Zabranjuje se ulazak i izlazak građanima sa teritorije Glavnog grada Podgorica, Prijestonice Cetinje i opština Budva, Tivat, Nikšić, Plužine, Pljevlja, Bar, Kotor, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Šavnik, Herceg Novi i Ulcinj, osim radi:

- obavljanja redovnih radnih zadataka, na osnovu potvrde poslodavca i rješenja, odnosno ugovora o radu;

- ostvarivanja zdravstvene zaštite, na osnovu medicinske dokumentacije;

- njege lica koja usljed bolesti, stanja ili posljedica povrede nijesu sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ovih lica ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica;

- putovanja studenata od mjesta prebivališta do sjedišta ustanove visokog obrazovanja, na osnovu potvrde te ustanove, odnosno uredno popunjenog i ovjerenog indeksa;

- održavanja ličnih odnosa djece sa roditeljem sa kojim ne žive, u skladu sa sudskom odlukom ili rješenjem nadležnog centra za socijalni rad;

- prevoza poljoprivrednih proizvođača upisanih u registar poljoprivrednih gazdinstava, uz rješenje organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, odnosno organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;

- prevoza vlasnika poljoprivrednog zemljišta i članova njegovog porodičnog domaćinstva do mjesta u kome se zemljište nalazi, radi obrade i proizvodnje hrane za sopstvene potrebe, uz list nepokretnosti/posjedovni list i potvrdu, koju treba popuniti, preuzeti i odštampati sa internet stranice Instituta;

- prevoza lica koja posjeduju dozvolu za sportsko-rekreativni i privredni ribolov, akvakulturu, odnosno dozvolu za plovilo, da se prevezu do mjesta u kome treba da obave ribolov i/ili akvakulturu, odnosno u kome posjeduju dozvolu za plovilo.

Član 5

U Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama Nikšić, Pljevlja, Bar, Plužine, Kotor, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Šavnik, Herceg Novi, Budva i Ulcinj naređuje se:

1) prekid rada prvostepenih socijalno-ljekarskih komisija u oblasti socijalne i dječje zaštite u centrima za socijalni rad;

2) izabranom doktoru da, na zahtjev zaposlenog u skladu sa zdravstvenim stanjem i medicinskom dokumentacijom, produži privremenu spriječenost za rad do 30 dana (koju je utvrdio izabrani tim ili izabrani doktor) i privremenu spriječenost za rad duže od 30 dana (koju je utvrdila nadležna ljekarska komisija).

Prava iz socijalne i dječje zaštite koja su utvrđena na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja komisije iz stava 1 tačka 1 ovog člana, korisnici nastavljaju da koriste do početka rada ovih komisija, kada će se ispitati osnovanost korišćenja ovih prava.

Član 6

Crnogorski državljani koji ulaze u Crnu Goru iz Republike Srbije, Republike Kosova, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Republike Albanije, kao i državljani tih država i stranci koji imaju stalni ili privremeni boravak u tim državama, mogu da ulaze u Crnu Goru, bez posjedovanja testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2) ili dokaza da su najmanje sedam dana prije ulaska u Crnu Goru vakcinisani sa drugom dozom vakcine protiv novog koronavirusa, uz poštovanje zdravstvenih mjera, u skladu sa zdravstvenim upozorenjem Instituta.

Zdravstveno upozorenje iz stava 1 ovog člana dostupno je na svim graničnim prelazima preko kojih se obavlja ulazak u Crnu Goru i objavljuje se na internet stranici Ministarstva zdravlja www.mzdravlja.gov.me i Instituta za javno zdravlje Crne Gore www.ijzcg.me.

Promet roba za potrebe Crne Gore kao i tranzit putnika i robe obavlja se nesmetano.

Član 7

Crnogorski državljani i stranci, osim lica iz člana 6 stav 1 ove naredbe, mogu da ulaze u Crnu Goru preko svih graničnih prelaza uz negativan rezultat PCR testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2), koji je izdat od registrovane laboratorije i nije stariji od 72 časa, uz pozitivan rezultat serološkog testa - antitijela klase IgG, koji je izdat od registrovane laboratorije i nije stariji od 30 dana ili uz dokaz da su najmanje sedam dana prije ulaska u Crnu Goru vakcinisani sa drugom dozom vakcine protiv novog koronavirusa, koji je izdat od ovlašćene zdravstvene ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, crnogorski državljani i stranci sa stalnim ili privremenim boravkom u Crnoj Gori, koji ne posjeduju PCR test na novi koronavirus (SARS-CoV-2), pozitivan rezultat serološkog testa - antitijela klase IgG ili dokaz da su potpuno vakcinisani protiv novog koronavirusa, mogu da uđu u Crnu Goru, uz određivanje mjere karantina ili samoizolacije u trajanju od 14 dana, a samoizolacija podrazumijeva boravak u porodičnom smještaju ili drugom objektu, uz praćenje zdravstvenog stanja tog lica, kao i svih članova njegovog zajedničkog porodičnog domaćinstva od strane nadležne epidemiološke službe, u skladu sa rješenjem sanitarne inspekcije.

Licu iz stava 2 ovog člana samoizolacija može da se prekine nakon isteka šest dana trajanja karantina, odnosno samoizolacije, uz negativan rezultat PCR testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2), koji je izdat od registrovane laboratorije.

Obaveza posjedovanja testa iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na djecu do navršene pete godine života.

Član 8

Izuzetno od člana 7 stav 1 ove naredbe, crnogorski državljani i stranci koji obavljaju poslove od javnog interesa, a koji su nezamjenljiv uslov života i rada građana, odnosno od posebnog ekonomskog interesa za državu, mogu ulaziti i boraviti u Crnoj Gori bez testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2) i dokaza da su najmanje sedam dana prije ulaska u Crnu Goru vakcinisani sa drugom dozom vakcine protiv novog koronavirusa, u skladu sa preporukama Instituta i to:

- zdravstveni radnici i lica sa istraživačkim zvanjem, odnosno sa naučnim zvanjem;

- lica koja vrše ili obezbjeđuju transport putnika i robe;

- diplomate, osoblje međunarodnih organizacija, vojna lica i lica koja pružaju humanitarnu pomoć;

- određene kategorije putnika u tranzitu;

- lica kojima je potrebna međunarodna zaštita ili dolaze u Crnu Goru iz drugih humanitarnih razloga,

- strani pomorci u tranzitu koji se ukrcavaju ili iskrcavaju u lukama Bar, Budva, Kotor, Luka Kumbor-Portonovi i Tivat (Gat I i Gat II), kao i stranci koji upravljaju motornim vozilima kojima se obavlja promet robe, uz posebne mjere zdravstvenog nadzora.

Član 9

Mjere iz čl. 1 do 8 ove naredbe primjenjivaće se do 9. aprila 2021. godine.

Član 10

Danom stupanja na snagu ove naredbe prestaje da važi Naredba za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 3/21, 7/21, 13/21, 15/21, 16/21, 19/21, 22/21, 24/21, 27/21, 28/21, 29/21, 30/21 i 31/21).

Član 11

Ova naredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 8-501/20-129/2461
Podgorica, 31. marta 2021. godine

Ministarka, **X**
dr **Jelena Borovinić Boj**

POTVRDA

za izlazak iz objekta stanovanja / međugradsko putovanje

Logo znak poslodavca -----
Naziv, sjedište i adresa -----
Broj -----
Datum -----

Dozvoljava se zaposlenom -----, raspoređenom na radno mjesto----- da može da izlazi iz objekta stanovanja / putuje od ----- do grada ----- u periodu od ----- do ----- časova / od ---- do dana -----2021. godine (vrijeme polaska ---- i povratka -----), radi obavljanja redovnih radnih zadataka -----.

Potvrda se izdaje radi obavljanja redovnih radnih zadataka, važi od ----- do ----- ----- 2021.__. godine i u druge svrhe se ne može koristiti.

Ime, prezime i potpis odgovornog lica

Pečat poslodavca

Kontakt podaci odgovornog lica poslodavca (broj telefona i e-mail adresa)

414.

Na osnovu člana 11 Uredbe o uniformi, oznakama zvanja, naoružanju, vozilima i posebnoj opremi službenika obezbjeđenja u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija („Službeni list CG”, broj 17/20), Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU NOŠENJA I ROKOVIMA TRAJANJA UNIFORME SLUŽBENIKA OBEZBJEĐENJA U UPRAVI ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način nošenja i rokovi trajanja uniforme koju nose službenici koji vrše poslove obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: službenici obezbjeđenja).

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Službenik obezbjeđenja nosi urednu i neoštećenu uniformu u skladu sa njenom namjenom.

Na uniformi službenika obezbjeđenja ne mogu se stavljati drugi predmeti i oznake, osim onih koji su propisani.

Službenik obezbjeđenja uz uniformu, po potrebi, može koristiti kišobran crne boje.

Član 4

Rokovi trajanja djelova uniforme izraženi u godinama su sljedeći:

- 1) kapa kačket - 2;
- 2) potkapa - 4;
- 3) jakna sa termo-uloškom koji se skida - 3;
- 4) pantalone - 2;
- 5) džemper - 3;
- 6) košulja dugih rukava - 1;
- 7) košulja kratkih rukava - 1;
- 8) majica kratkih rukava - 1;
- 9) dvodjelni termo veš - 3;
- 10) čarape - 1;
- 11) rukavice - 5;
- 12) cipele plitke - 2;
- 13) cipele duboke - 2;
- 14) kišna pelerina - 3;
- 15) kaiš - 2;
- 16) kombinezon - 2;
- 17) potkombinezon - 3;
- 18) prsluk - 3;
- 19) majica kratkih rukava „polo” - 1.

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 05-040/21-2156

Podgorica, 23. marta 2021. godine

Ministar,
dr Vladimir Leposavić, s.r.

415.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukida odredba člana 36. stav 5. Odluke o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja na teritoriji Opštine Ulcinj („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi”, broj 6/17), koju je donijela Skupština opštine Ulcinj i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Budimir Šćepanović i sudije – Dragoljub Drašković, Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić i Mevlida Muratović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, broj 11/15), na sjednici od 28. januara 2021. godine, većinom glasova, donio je

ODLUKU

I UKIDA SE odredba člana 36. stav 5. Odluke o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja na teritoriji Opštine Ulcinj („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi”, broj 6/17), koju je donijela Skupština opštine Ulcinj i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“ i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 8/19, od 7. oktobra 2020. godine, po inicijativi Javnog preduzeća „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti osporene odredbe člana 36. stav 5. Odluke, označene u izreci.

2. U odgovoru Skupštine opštine Ulcinj na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka, pored ostalog, navedeno je:

„Odluka o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja je donešena u postupku i na načinu kako je odredbama Statuta i Poslovnika o radu Skupštine propisano, naime: u skladu sa zakonskim ovlaštenjima nadležni sekretarijat za komunalne djelatnosti je sačinio nacrt odluke da bi nakon toga predsjednik opštine Ulcinj utvrdio predlog i dostavio Skupštini na usvajanje. Skupština opštine Ulcinj nakon razmatranja Predloga, usvojila je Odluku sa potrebnom većinom i nakon toga Odluka je objavljena u Službenom listu CG - opštinski propisi.

U odnosu na cjelishodnost odredbi odluke koje su predmet razmatranja od strane Ustavnog suda, predlagač je imao namjeru da oslobodi od plaćanje 50% cijene vode za mještane koji su uložili svoja sredstva za izgradnju vodovodne infrastrukture svog naselja. Smatramo da nije u pitanju diskriminacija i povreda ustavnog principa jednakosti pred zakonom jer je odredbama odluke tačno navedena grupa mještana naselje Brajše kojima se daje popust plaćanja. Smatramo da opština ima ovlaštenja ne samo da smanjuje cijenu vode nego da i oslobodi pojedine kategorije stanovništva od plaćanja te cijene ili bilo koje druge naknade koja ja prihod Budžeta.

Takođe cijenimo da su mještani svojim sredstvima učestvovali u izgradnji predmetnog vodovoda u svom interesu, međutim iz složenosti problematike održavanja vodovoda mještani su svojom voljom ustupili javnom preduzeću na održavanje pod ovakvim uslovima. Takođe smatramo da ukoliko se prihvati predlog Ustavnog suda onda će ovi građani kao bivši vlasnici seoskih vodovoda biti diskriminirani u odnosu na ostale građane jer ostali građani nijesu učestvovali u izgradnji vodovoda a plaćaju istu cijenu.”

3. Osporenom odredbom člana 36. stav 5. Odluke propisano je:

„Član 36. stav 5.

Mještani sela Brajše plaćaju naknadu za utrošenu vodu sa izvorišta Brajše u iznosu od 50% od visine iznosa koštanja, koji plaćaju građani za utrošenu količinu vode iz gradskog vodovoda.“

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene odredbe člana 36. stav 5. Odluke, utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

„DIO PRVI
OSNOVNE ODREDBE

Država

Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Podjela vlasti

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

DIO DRUGI
LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Osnov i jednakost

Član 17. stav 2.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

DIO TREĆI
UREĐENJE VLASTI
4. LOKALNA SAMOUPRAVA
Način odlučivanja

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Opština

Član 115. stav 2.

Opština donosi statut i opšte akte.

DIO PETI
USTAVNOST I ZAKONITOST
Saglasnost pravnih propisa

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

DIO ŠESTI
USTAVNI SUD CRNE GORE
Nadležnost

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/18., 34/19. i 38/20.):

“III. POSLOVI LOKLANE SAMOUPRAVE

1. SOPSTVENI POSLOVI

Član 27. tač. 1. i 9.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

1) uređuje i obezbjeđuje obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti, održavanje komunalne infrastrukture i komunalnog reda i

9) uređuje i obezbjeđuje uslove za upravljanje vodama, vodnim zemljištem i vodnim objektima od lokalnog značaja, stara se o njihovoj zaštiti i korišćenju, izdaje vodna akta i vodi propisane evidencije, utvrđuje erozivna područja, protiverozivne mjere i sprovodi zaštitu od erozija i bujica, organizuje i obezbjeđuje obavljanje drugih poslova iz oblasti upravljanja, korišćenja i zaštite voda i vodosnabdijevanja.

V. ORGANI OPŠTINE

1. SKUPŠTINA

Član 44. st. 1. i 3.

U vršenju poslova iz okvira svoje nadležnosti skupština donosi statut opštine, odluke, rješenja, zaključke, povelje, preporuke i druge akte.

Odlukom se odlučuje o pravima i obavezama građana, osnivaju javne službe i o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom i statutom opštine.”

Zakona o državnoj imovini (“Službeni list Crne Gore”, broj 21/09.):

“III. STVARI I DRUGA DOBRA KOJIMA RASPOLAŽE OPŠTINA

LOKALNA DOBRA OD OPŠTEG INTERESA

Prirodna bogatstva

Član 15. alineja 1.

Prirodna bogatstva kojima raspolaže opština su:

- izvori voda i manjih vodotoka (koji izviru i uviru na području opštine) od lokalnog značaja u skladu sa zakonom.

Lokalna dobra u opštoj upotrebi

Član 16. alineja 1.

Lokalna dobra u opštoj upotrebi kojima raspolaže opština su:

- vodovodna i kanalizaciona infrastruktura od lokalnog značaja.”

Zakona o komunalnim djelatnostima (“Službeni list Crne Gore”, br. 55/16. i 66/19.):

“I. OSNOVNE ODREDBE

Javni interes

Član 2.

Komunalne djelatnosti, u smislu ovog zakona, su pružanje komunalnih usluga koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave i održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava za obavljanje tih djelatnosti.

Vrste komunalnih djelatnosti

Član 3. stav 1. tačka 1. i st. 5., 6. i 8.

(1) Komunalne djelatnosti iz člana 2. ovog zakona, su:

1) javno vodosnabdijevanje.

(5) jedinica lokalne samouprave, može odrediti i druge komunalne djelatnosti od lokalnog značaja i propisati uslove i način njihovog obavljanja (snabdijevanje toplotom, snabdijevanje gasom, dimnjačarske usluge, seoski vodovodi i sl).

(6) Komunalne djelatnosti iz st. 1. i 5. ovog člana su od javnog interesa.

(8) Komunalne djelatnosti iz stava 1. tač. 1 i 2. ovog člana su regulisane komunalne djelatnosti.

Javno vodosnabdijevanje, upravljanje komunalnim otpadnim i atmosferskim vodama

Član 4. stav 1.

(1) Javno vodosnabdijevanje je zahvatanje, tretman, zaštita izvorišta voda i isporuka vode korisnicima za piće i druge potrebe, vodovodnom mrežom do mjernog instrumenta potrošača, uključujući i mjerni instrument.

Načela u obavljanju komunalnih djelatnosti

Član 12.

Jedinica lokalne samouprave i vršioci komunalnih djelatnosti dužni su da obezbijede:

1) trajno, kontinuirano i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti u skladu sa tehničkim propisima;

2) dostupnost komunalnih usluga i proizvoda pod jednakim uslovima;

3) održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava u funkcionalnom stanju;

4) obavljanje komunalne djelatnosti na načelima održivog razvoja;

5) javnost rada; i

6) zaštitu potrošača, odnosno korisnika komunalnih proizvoda i usluga.

Značenja izraza

Član 13. tač. 6., 7., 8. i 16.

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

6) komunalni proizvod je voda za piće koja ispunjava uslove o ispravnosti utvrđene zakonom;

7) komunalna usluga je isporuka vode za piće, prihvatanje komunalnih otpadnih voda u mrežu javne kanalizacije, crpljenje septičkih jama, prevoz, priprema za preradu, prerada i odlaganje ili drugi postupci zbrinjavanja komunalnog otpada, uređenje i održavanje javnih površina, osvjetljavanje javnih površina i opštinskih puteva, javni prevoz putnika, održavanje opštinskih puteva i biciklističkih staza, održavanje mostova i korita vodotoka od lokalnog značaja, održavanje javnih grobalja, kapela i krematorijuma i sahranjivanje umrlih, održavanje pijaca, održavanje javnih prostora za parkiranje, održavanje javnih toaleta, zbrinjavanje napuštenih ili izgubljenih životinja (kućnih ljubimaca) i održavanje skloništa za njihovo zbrinjavanje i druga usluga koju odredi jedinica lokalne samouprave;

8) korisnik komunalne usluge je fizičko i pravno lice, koje ima prebivalište ili boravi na području jedinice lokalne samouprave, odnosno vlasnik nepokretnosti (stambenog, poslovnog i/ili proizvodnog prostora), koje koristi komunalne usluge (korisnik);

16) vršilac komunalne djelatnosti je privredno društvo ili preduzetnik koji pruža komunalne usluge.

II. OBAVLJANJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI **Uređivanje i obezbjeđivanje obavljanja komunalnih** **djelatnosti**

Član 14.

(1) Obavljanje komunalnih djelatnosti na svojoj teritoriji obezbjeđuje i bliže uređuje jedinica lokalne samouprave, a u slučajevima predviđenim ovim zakonom i Vlada Crne Gore u skladu sa zakonom.

(2) Jedinica lokalne samouprave i Vlada u skladu sa zakonom obezbjeđuju:

- materijalne i tehničke uslove za obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti;
- finansijske uslove i uslove iz alineje 1. ovog stava za obavljanje djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje;
- izgradnju i investiciono održavanje komunalne infrastrukture.

Način i uslovi organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti

Član 15. st. 1. al. 1., 2., 3. i 4. i stav 2.

(1) Jedinica lokalne samouprave propisuje način i uslove organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti iz člana 3. stav 1. tač. 1., 2., 3., 4., 7., 8., 10., 11., 12. i 14. ovog zakona i uslove za pružanje komunalnih usluga, odnosno isporuku komunalnog proizvoda, u skladu sa propisom i tehničkim uslovima iz čl. 43. i 44. ovog zakona, a naročito:

- uslove za obavljanje djelatnosti kojima se obezbjeđuje određeni obim, vrsta i kvalitet usluga, ako ti uslovi nijesu određeni posebnim propisom;
- način obezbjeđivanja kontinuiteta u vršenju komunalnih djelatnosti;
- red prvijenstva i način pružanja komunalnih usluga kada, usljed više sile, dođe do smanjenog obima u vršenju komunalnih djelatnosti;
- prava i obaveze vršioca komunalne djelatnosti i korisnika.

(2) Pravna i fizička lica dužna su da postupaju u skladu sa propisima iz stava 1. ovog člana.

III. REGULACIJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Cilj regulacije komunalnih djelatnosti

Član 47. tač. 1. i 2.

Cilj regulacije komunalnih djelatnosti je da obezbijedi:

- 1) da se poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti zasniva na principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije;
- 2) pružanje komunalnih usluga korisniku po pravednim cijenama.

Regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti

Član 48.

Regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti iz člana 3. stav 1. tač. 1. i 2. ovog zakona je Agencija.

IV. FINANSIRANJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Utvrđivanje cijena komunalne usluge, odnosno komunalnog proizvoda

Član 54. st. 1., 2., 3., 4., 5. i 6.

(1) Cijenu komunalne usluge utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave.

(2) Cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti utvrđuje se na osnovu godišnjeg prihoda vršioca regulisane komunalne djelatnosti, koji pokriva troškove iz člana 53. stav 1. ovog zakona (regulatorni prihod) i obračunskih veličina, uz odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih troškova, odnosno obračunskih veličina u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu, u skladu sa propisom iz člana 49 stav 4 ovog zakona.

(3) Cijena iz stava 2. ovog člana sastoji se iz fiksnog i varijabilnog dijela, u skladu sa propisom iz člana 49 stav 4 ovog zakona, a korekcije se utvrđuju za period za koji postoje konačni podaci

(4) Vršilac komunalne djelatnosti dužan je da na računu za izvršenu komunalnu uslugu, odnosno isporučeni komunalni proizvod, posebno iskaže troškove po elementima člana 53. stav 1. ovog zakona.

(5) Podatke za izračunavanje elemenata iz člana 53. stav 1. tač. 4. i 5. ovog zakona obezbjeđuje jedinica lokalne samouprave.

(6) Cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere iste su za sve korisnike.”

Zakona o vodama („Službeni list Republike Crne Gore", broj 27/07 i „Službeni list Crne Gore", br. 32/11., 48/15, 52/16 i 84/18):

“I OPŠTE ODREDBE

Sadržaj zakona

Član 1. stav 1.

Ovim zakonom uređuje se pravni status i način integralnog upravljanja vodama, vodnim i priobalnim zemljištem i vodnim objektima, uslovi i način obavljanja vodne djelatnosti i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama i vodnim dobrom.

Vodna djelatnost

Član 4. stav 1.

Vodna djelatnost je djelatnost od opšteg interesa za Crnu Goru.

Značenje izraza

Član 5. tač. 21. i 62.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

21) izvorište je prostor (izvor, dio rijeke ili jezera, akumulacija ili njen dio i akvifer ili njegov dio) na kome se zahvata ili predviđa zahvatanje vode za korišćenje;

62) seoski vodovod je sistem za snabdijevanje vodom za piće seoskog naselja ili njegovog dijela.

III UPRAVLJANJE VODAMA I VODNI OBJEKTI

5. VODNE DJELATNOSTI

5.1.1. KORIŠĆENJE VODA ZA VODOSNABDIJEVANJE

Javno i individualno vodosnabdijevanje

Član 48.

Vodosnabdijevanje može biti javno i individualno.

Jedinica lokalne samouprave dužna je da organizuje i obezbijedi javno vodosnabdijevanje na svojoj teritoriji za sva naselja veća od 200 stanovnika ili čija je prosječna godišnja potreba za vodom veća od 100 m³/dan (1.16 l/s).

Za vodosnabdijevanje dvije ili više jedinica lokalnih samouprava, odnosno naselja na njihovom području, javno vodosnabdijevanje se može obezbijediti organizovanjem regionalnog vodovoda.

Vodosnabdijevanje seoskih i drugih naselja ili njihovih djelova koji ne ispunjavaju kriterijume iz stava 2. ovog člana, kao i vodosnabdijevanje jednog ili više korisnika, vrši se u skladu sa propisom jedinice lokalne samouprave.

Propisom iz stava 4. ovog člana utvrđuju se uslovi za pristupanje izgradnji, korišćenju, održavanju i upravljanju objektima i sistemima za vodosnabdijevanje.

Izvorišta namijenjena za regionalno i javno vodosnabdijevanje

Član 53. stav 1.

Izvorišta namijenjena za regionalno i javno vodosnabdijevanje (javnim vodovodom) od posebnog su značaja za Crnu Goru.”

Zakona o zaštiti potrošača (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/14., 6/14., 43/15., 70/17. i 67/19.):

“DIO DRUGI
ZAŠTITA EKONOMSKIH INTERESA POTROŠAČA
GLAVA II
USLUGE OD JAVNOG INTERESA
Prava potrošača na usluge od javnog interesa

Član 35. stav 2. tačka 1.

(1) Potrošač ima pravo na:

1) pristup i korišćenje usluge od javnog interesa pod jednakim uslovima, ako je to tehnički moguće i bez diskriminacije.”

6. Načelo zakonitosti (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3.). Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu normativnih, tako i drugih ovlašćenja i podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice, kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme, a njom nije izričito uređeno.

6.1. Kako je predmet ustavnosudske ocjene propis koji se donosi radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donesen, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donesen od strane ovlašćenog lica, da li je imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative, u ovom predmetu, Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretka utvrđenog odredbama člana 145. Ustava, s obzirom na to da je pitanje vodosnabdijevanja seoskih i drugih naselja na teritoriji jedinice lokalne samouprave, kao komunalne djelatnosti od javnog interesa, uređeno sa više zakona.

7.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da je skupština, kao predstavnički organ građana opštine, ovlašćena da donosi propise i druge akte kojima se uređuju određena prava i obaveze građana od njihovog neposrednog interesa, da uređuje i obezbjeđuje obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti, održavanje komunalnih objekata i komunalnog reda a, između ostalog, i da propiše uslove za upravljanje vodama, vodnim zemljištem i vodnim objektima od lokalnog značaja, kao i korišćenje i zaštitu voda i vodosnabdijevanja (član 4. stav 1., član 27. tač. 1. i 9., član 35. stav 1. i član 44. st. 1 i 3.).

7.1.1. Zakonom o komunalnim djelatnostima, koji je *lex specialis* u oblasti komunalnih djelatnosti, određene su komunalne djelatnosti, uređeni uslovi i način njihovog obavljanja i druga pitanja od značaja za komunalne djelatnosti (član 1.). Prema članu 3. stav 1. tačka 1., st. 5., 6. i 8. Zakona, javno vodosnabdijevanje i druge komunalne djelatnosti od lokalnog značaja (snabdijevanje toplotom, snabdijevanje gasom, dimnjačarske usluge, seoski vodovodi i sl.) određene su kao regulisane komunalne djelatnosti od javnog interesa. Odredbama člana 13. Zakona propisano je: da je komunalni proizvod voda za piće koja ispunjava uslove o ispravnosti utvrđene zakonom (tačka 6.); da je komunalna usluga isporuka vode za piće, (...) i druga usluga koju odredi jedinica lokalne samouprave (tačka 7.); da je korisnik komunalne usluge fizičko i pravno lice, koje ima prebivalište ili boravi na području jedinice lokalne samouprave, odnosno vlasnik nepokretnosti (stambenog, poslovnog i/ili proizvodnog prostora), koje koristi komunalne usluge (tačka 8.) i da je vršilac komunalne djelatnosti privredno društvo ili preduzetnik koji pruža komunalne usluge (tačka 16.). Obavljanje komunalnih djelatnosti na svojoj teritoriji obezbjeđuje i bliže uređuje jedinica lokalne samouprave, a u slučajevima predviđenim ovim zakonom i Vlada Crne Gore u skladu sa zakonom (član 14. stav 1. Zakona). Jedinica lokalne samouprave propisuje

način i uslove organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti iz člana 3. stav 1. tač. 1., 2., 3., 4., 7., 8., 10., 11., 12. i 14. Zakona i uslove za pružanje komunalnih usluga, odnosno isporuku komunalnog proizvoda, u skladu sa propisom i tehničkim uslovima iz čl. 43. i 44. Zakona (član 15. stav 1. Zakona). Odredbama člana 54. st. 1. i 2. Zakona propisano je da cijenu komunalne usluge utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti, po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave i da su cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere iste za sve korisnike.

7.1.2. Zakonom o vodama uređen je pravni status i način integralnog upravljanja vodama, vodnim i priobalnim zemljištem i vodnim objektima, uslovi i način obavljanja vodne djelatnosti i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama i vodnim dobrom (član 1. stav 1.). Vodna djelatnost je djelatnost od opšteg interesa za Crnu Goru i podrazumijeva: upravljanje vodama, obezbjeđenje i korišćenje voda, uz dugoročnu zaštitu kvaliteta voda i vodo-izvorišta, zaštitu voda od zagađivanja, uređenje voda i vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda (član 4. Zakona). Odredbama člana 5. tač. 21. i 62. Zakona propisano je da je izvorište prostor (izvor, dio rijeke ili jezera, akumulacija ili njen dio i akvifer ili njegov dio) na kome se zahvata ili predviđa zahvatanje vode za korišćenje, a seoski vodovod je sistem za snabdijevanje vodom za piće seoskog naselja ili njegovog dijela. Odredbom člana 48. Zakona propisano je: da vodosnabdijevanje može biti javno i individualno (stav 1.); da je jedinica lokalne samouprave dužna da organizuje i obezbijedi javno vodosnabdijevanje na svojoj teritoriji za sva naselja veća od 200 stanovnika ili čija je prosječna godišnja potreba za vodom veća od 100 m³/dan (1.16 l/s) (stav 2.); da se za vodosnabdijevanje dvije ili više jedinica lokalnih samouprava, odnosno naselja na njihovom području, javno vodosnabdijevanje može obezbijediti organizovanjem regionalnog vodovoda (stav 3.); da se vodosnabdijevanje seoskih i drugih naselja ili njihovih djelova koji ne ispunjavaju kriterijume iz stava 2. ovog člana, kao i vodosnabdijevanje jednog ili više korisnika, vrši u skladu sa propisom jedinice lokalne samouprave (stav 4.) i da se propisom iz stava 4. ovog člana utvrđuju uslovi za pristupanje izgradnji, korišćenju, održavanju i upravljanju objektima i sistemima za vodosnabdijevanje (stav 5.).

7.1.3. Iz navedenih odredaba zakona proizilazi da jedinica lokalne samouprave, na svojoj teritoriji, obezbjeđuje i bliže uređuje obavljanje komunalnih djelatnosti, pa i djelatnosti javnog vodosnabdijevanja (član 27. tačka 1. Zakona o lokalnoj samoupravi i član 14. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima). Saglasno odredbama člana 15. stav 1. i člana 54. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima, jedinica lokalne samouprave propisuje način i uslove organizovanja i obavljanja javnog vodosnabdijevanja, pružanje komunalnih usluga i isporuku komunalnog proizvoda, dok cijenu komunalne usluge (isporuka vode za piće), utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti, po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave. Iz odredbama člana 48. st. 4. i 5. Zakona o vodama proizilazi da se vodosnabdijevanje seoskih i drugih naselja ili njihovih djelova na teritoriji jedinice lokalne samouprave, koja nemaju više od 200 stanovnika ili čija prosječna godišnja potreba za vodom nije veća od 100 m³/dan (1.16 l/s), kao i vodosnabdijevanje jednog ili više korisnika, vrši u skladu sa propisom jedinice lokalne samouprave i da se tim propisom utvrđuju uslovi za pristupanje izgradnji, korišćenju, održavanju i upravljanju objektima i sistemima za vodosnabdijevanje.

7.2. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da je Skupština opštine Ulcinj, na osnovu odredaba člana 38. tačka 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, čl. 12., 14. i 15. Zakona o komunalnim djelatnostima i člana 48. st. 3. i 4. Zakona o vodama bila ovlašćena da donese Odluku čije su odredbe člana 36. stav 5. osporene, kojom je, pored ostalog, uredila način

izgradnje seoskih i lokalnih vodovoda. Međutim, osporenom odredbom člana 36. stav 5. Odluke donosilac akta je propisao da “mještani sela Brajše plaćaju naknadu za utrošenu vodu sa izvorišta Brajše u iznosu od 50% od visine iznosa koštanja, koji plaćaju građani za utrošenu količinu vode iz gradskog vodovoda”, iako ni jednom odredbom Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o komunalnim djelatnostima i Zakona o vodama, a ni odredbama drugih zakona, nije ovlaštena za utvrđivanje cijene komunalne usluge, već samo za davanje prethodne saglasnosti na cijene komunalnih usluga. Naime, saglasno odredbi člana 54. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima cijenu komunalne usluge, pa i cijenu utrošene (isporučene) vode sa izvorišta, utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti, po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave. Nasuprot tome, Skupština opštine Ulcinj je osporenom odredbom člana 36. stav 5. Odluke utvrdila cijenu utrošene (isporučene) vode sa izvorišta Brajše mještanima tog sela i uredila pitanje koje nije u njoj nadležnosti, već u nadležnosti vršioca komunalne djelatnosti (privredno društvo ili preduzetnik koji pruža komunalne usluge). Na taj način Skupština opštine Ulcinj je, po ocjeni Ustavnog suda, prekoračila zakonom utvrđena ovlaštenja i povrijedila načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava, u pogledu formalne zakonitosti, koja nalaže da niži pravni akt bude donesen od strane organa koji je višim pravnim aktom određen kao nadležan za njegovo donošenje i da bude donesen po postupku i u formi koji su, takođe, određeni višim aktom. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da osporena odredba člana 36. stav 5. Odluke nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

7.2.1. Ustavni sud je, takođe, utvrdio da osporenom odredbom člana 36. stav 5. Odluke, nije povrijeđen ustavni princip o jednakosti pred zakonom, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredbe člana 17. stav 2. Ustava. Naime, lica – adresati na koje se odnosi osporena odredba člana 36. stav 5. Odluke, tj. mještani sela Brajše koji su svojim sredstvima učestvovali u izgradnji seoskog vodovoda, po nalaženju Ustavnog suda, nijesu u uporedivoj pravnoj situaciji s ostalim građanima koji nijesu učestvovali u izgradnji vodovoda preko kojeg se snabdijevaju vodom.

8. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

III. Odluka o prestanku važenja odredbe člana 36. stav 5. Odluke o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja na teritoriji Opštine Ulcinj i o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 8/19

Podgorica, 28. januar 2021. godine

Predsjednik,
Budimir Šćepanović, s.r.

416.

Na osnovu člana 49 stav 4 Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16 i 66/19) i člana 12 stav 2 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti („Službeni list CG“, br. 36/17 i 91/20) Odbor Agencije, na sjednici održanoj 26. i 29. marta 2021. godine, donio je

ODLUKU O IZMJENAMA I DOPUNAMA METODOLOGIJE ZA UTVRĐIVANJE CIJENA ZA OBAVLJANJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Član 1

U Metodologiji za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, broj 56/20) u članu 6 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako vršilac zahtjev za davanje saglasnosti na cijene usluga podnese Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) nakon početka kalendarske godine, za tu godinu regulatorni period traje do isteka te kalendarske godine.“

Član 2

U članu 8 stav 2 tačka 8 mijenja se i glasi:

„8) rashodi kamata po osnovu kredita i zajmova i kamata po osnovu finansijskog lizinga.“

U stavu 7 poslije riječi „mulja“ zarez i riječi: „troškovi za zaštitu životne sredine“ brišu se.

U stavu 8 poslije riječi: „za dvije godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva“ dodaju se riječi: „za koje postoje konačni podaci“.

Poslije stava 8 dodaje se novi stav koji glasi:

„(9) Ako troškovi poslovanja nijesu postojali u svim godinama iz stava 8 ovog člana, utvrđuju se kao prosjek troškova poslovanja za godine u kojima su ti troškovi postojali.“

Dosadašnji st. 9,10 i 11 postaju st. 10, 11 i 12.

Dosadašnji stav 12 briše se.

U dosadašnjem stavu 9 koji postaje stav 10 tač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„1) troškovi poslovanja iz stava 7 ovog člana utvrđuju se kao planirani za regulatorni period, sa detaljnim obrazloženjem tih troškova i razlozima za njihovo planiranje;

2) troškovi poslovanja mogu se utvrditi i u manjem iznosu od iznosa troškova utvrđenih u skladu sa stavom 8 ovog člana, sa detaljnim obrazloženjem tih troškova i razlogom za njihovo planiranje;“.

U tač. 3 i 4 poslije riječi: „u godini“ dodaju se riječi: „koja prethodi godini“.

Tačka 5 briše se.

Član 3

Naziv člana i član 9 mijenjaju se i glase:

„Izuzeci kod utvrđivanja troškova poslovanja i ostalih poslovnih prihoda

Član 9

(1) Vršilac koji u godini podnošenja zahtjeva počinje da obavlja djelatnost ili je u prethodnom periodu njegova djelatnost finansirana iz budžeta jedinice lokalne samouprave ili drugih izvora u skladu sa zakonom istovremeno podnosi zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za godinu podnošenja zahtjeva i za naredni regulatorni period.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana vršilac utvrđuje predlog cijena, odnosno troškove poslovanja i ostale poslovne prihode na osnovu programa obavljanja regulisane komunalne djelatnosti za godinu podnošenja zahtjeva.

(3) Vršilac je dužan da troškove poslovanja i ostale poslovne prihode iz stava 2 ovog člana detaljno obrazloži.

(4) Vršilac iz člana 19 stav 4 ove metodologije može da utvrdi novu cijenu usluge prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda sa troškovima prečišćavanja koje obavlja drugi vršilac, u skladu sa Zakonom, u toku godine podnošenja zahtjeva, odnosno u toku regulatornog perioda, ako se cijena usluge prečišćavanja komunalnih otpadnih voda utvrdi u skladu sa stavom 1 ovog člana.“.

Član 4

U članu 12 stav 2 poslije riječi: „za godinu“ dodaju se riječi: „koja prethodi godini“.

Član 5

U članu 13 stav 4 poslije riječi: „dostavi podatke“ dodaju se riječi: „i dokaze“.

Član 6

Član 14 mijenja se i glasi:

„Član 14

(1) Ostali poslovni prihodi su prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima uz angažovanje istih resursa ili dijela resursa koji se koriste za obavljanje tih regulisanih komunalnih djelatnosti i drugi ostali poslovni prihodi kojima se finansira dio troškova nastalih obavljanjem regulisanih komunalnih djelatnosti.

(2) Pod ostalim poslovnim prihodima, u smislu ove metodologije, smatraju se:

- 1) prihodi od prodaje vode drugom vršiocu;
- 2) prihodi od prodaje vode putem cistijerne;
- 3) prihod od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama;
- 4) prihodi od naknada za priključenje;
- 5) prihodi od izrade priključaka;
- 6) prihodi od usluga mehanizacije;
- 7) prihodi od radova na mreži;
- 8) prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga;
- 9) prihodi od analiza vode;
- 10) prihodi od prodaje tehničke vode;
- 11) prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije;
- 12) prihodi od obavljanja specifičnih usluga (održavanje internih instalacija na zahtjev korisnika itd.);
- 13) prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija dodijeljenih vršiocu za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- 14) odloženi prihodi za iznos amortizacije komunalne infrastrukture koja je data na korišćenje vršiocu za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- 15) prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda;
- 16) drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima.

(3) Ostali poslovni prihodi utvrđuju se kao prosjek ostvarenih ostalih poslovnih prihoda za dvije godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva za koje postoje konačni podaci i ostalih poslovnih prihoda utvrđenih godišnjim programom obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti za godinu podnošenja zahtjeva.

(4) Ako ostali poslovni prihodi nijesu postojali u svim godinama iz stava 3 ovog člana, utvrđuju se kao prosjek ostalih poslovnih prihoda za godine u kojima su ti prihodi postojali.

(5) Ako je predlog cijena za usluge iz čl. 18 i 21 ove metodologije za regulatorni period utvrđen u skladu sa odredbama ove metodologije, ostali poslovni prihodi iz stava 2 tač. 1 i 3 ovog člana utvrđuju se kao planirani za regulatorni period na osnovu tog predloga cijena usluga.

(6) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ostali poslovni prihodi iz stava 2 tač. 13 i 15 ovog člana utvrđuju se kao planirani za regulatorni period.

(7) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ostali poslovni prihodi iz stava 2 tačka 14 ovog člana utvrđuju se u visini tih prihoda u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva.

(8) Ostali poslovni prihodi iz stava 2 tač. 1 do 4 i tač. 10, 11, 13, 14 i 16 ovog člana, računaju se kao odbitna stavka prilikom utvrđivanja regulatornog prihoda, ako su pripadajući troškovi pokriveni tim regulatornim prihodom.

(9) Ostali poslovni prihodi iz stava 2 tačka 15 ovog člana ne računaju se kao odbitna stavka prilikom utvrđivanja regulatornog prihoda, ako vršilac uz zahtjev dostavi dokaz o namjeni tih prihoda.

(10) Ostali poslovni prihodi iz stava 2 tač. 5 do 9 i tačka 12 ovog člana računaju se kao odbitna stavka prilikom utvrđivanja regulatornog prihoda u iznosu od 70%, ako nije moguće izvršiti razdvajanje pripadajućih troškova koji su zajednički za vršenje poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima i za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

(11) Izuzetno od stava 10 ovog člana, ostali poslovni prihodi iz stava 2 tač. 5 do 9 i tačka 12 ovog člana računaju se kao odbitna stavka prilikom utvrđivanja regulatornog prihoda, ako su ovi prihodi nastali pružanjem usluga jedinici lokalne samouprave i finansiraju se iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

(12) Specifikacija ostalih poslovnih prihoda data je na Obrascu 2 i Obrascu 2.1 iz Priloga 2 ove metodologije.“.

Član 7

U članu 17 stav 2 riječi: „ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode za piće” zamjenjuju se riječima: „analiza vode“.

Član 8

U članu 19 u uvodnoj rečenici stava 3 riječi: „otpadnih voda (VCov)” zamjenjuju se riječima: „otpadnih voda (VCK)“.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Ako vršilac komunalne otpadne vode iz stava 2 ovog člana predaje na postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda kojim upravlja drugi vršilac, varijabilni dio cijene usluge za prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda uključuje i jedinični trošak prečišćavanja od strane tog drugog vršioca (JTP), koji se utvrđuje prema sljedećoj formuli:

$$JTP_{t+1} = \frac{TPP_{t+1} - OPP_{t+1} \pm K}{QKP_{t+1}}$$

gdje su:

- TPP_{t+1} – troškovi za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- OPP_{t+1} – ostali poslovni prihodi;
- K – korekcije;
- QKP_{t+1} – godišnja količina prihvaćene komunalne otpadne vode od korisnika koji su priključeni na javni kanalizacioni sistem koji je priključen na postrojenje za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- t – godina podnošenja zahtjeva.“.

Poslije stava 4, dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana varijabilni dio cijene usluge za prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda sa troškovima prečišćavanja od strane drugog vršioca (VCKP) utvrđuje se prema sljedećoj formuli:

$$VCKP_{t+1} = VCK_{t+1} + JTP_{t+1}$$

gdje su:

- VCK_{t+1} – varijabilni dio cijene usluge za prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda bez prečišćavanja;
- JTP_{t+1} – jedinični trošak prečišćavanja od strane drugog vršioca;
- t – godina podnošenja zahtjeva.“.

Dosadašnji stav 5 postaje stav 6.

Član 9

U članu 21 stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Cijena usluge iz stava 1 ovog člana izražava se u eurima po m³ otpadne vode.“.

U stavu 6 poslije riječi: „ove metodologije“ dodaju se riječi: „i dokazuju se na odgovarajući način (analitičke kartice, računi i dr.)“.

Član 10

U članu 22 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga Agenciji podnosi vršilac koji ima licencu za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, na obrascu koji je dat u Prilogu 1 ove metodologije.“

U stavu 2 tačka 9 mijenja se i glasi:

„9) ako su dotacije element utvrđene cijene, dokaz da jedinica lokalne samouprave planira da vršiocu obezbijedi dotacije za regulatorni period;“

Tač. 12 i 13 mijenjaju se i glase:

„12) spisak osnovnih sredstava, odnosno izvod iz knjige osnovnih sredstava, ovjeren i potpisan od strane ovlašćenog lica;

13) dokaz koji sadrži podatke za izračunavanje elemenata iz čl. 11 i 12 ove metodologije, dostavljen od nadležnog organa jedinice lokalne samouprave;“.

U tački 14 riječi: „članom 14 stav 5“ zamjenjuju se riječima: „članom 14 stav 9“.

Poslije tačke 15 dodaje se nova tačka koja glasi:

„15a) spisak dokumentacije iz stava 2 ovog člana na obrascu iz Priloga 1 ove metodologije;“

U stavu 3 riječi: „iz stava 2 tač. 1, 2, 3 i 9“ zamjenjuju se riječima: „iz stava 2 tač. 1 i 3“.

U stavu 4 riječi: „iz stava 2 tač. 1, 5, 9, 10, 11, 13 i 14“ zamjenjuju se riječima: „iz stava 2 tač. 1, 5, 9, 10, 11 i tač. 13 do 16“.

Član 11

U članu 24 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Podnosilac zahtjeva je dužan da nedostatke u zahtjevu otkloni najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema podneska iz stava 2 ovog člana.“

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(5) Podnosilac zahtjeva je dužan da postupi po zahtjevu Agencije iz stava 4 ovog člana, kao i da dostavi svu dokumentaciju i podatke koji su joj potrebni u postupku davanja saglasnosti na cijene u utvrđenom roku, u skladu sa zakonom.“

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 5.

Član 12

U članu 25 stav 2 riječi: „u roku od sedam dana“ zamjenjuju se riječima: „u roku od 15 dana“.

Član 13

U članu 30 stav 2 tačka 3 riječi: „ostvarenih u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva“ brišu se.

Član 14

U obrascu zahtjeva iz Priloga 1, poslije reda „Šifra djelatnosti i djelatnost za koju je registrovan“ dodaju se tri nova reda koji glase:

„	
Broj i datum rješenja o ispunjavanju uslova za izdavanje licence za:	
javno vodosnabdijevanje	
upravljanje komunalnim otpadnim vodama	

“.

U fusnoti 5 riječi: „Član 19 stav 5“ zamjenjuju se riječima: „Član 19 stav 6“.

Član 15

U Obrascu 1 iz Priloga 2 u tabeli „A) Javno vodosnabdijevanje“ poslije reda 2.1. dodaje se novi red koji glasi:

2.2.	Broj korisnika - pravna lica					
------	------------------------------	--	--	--	--	--

Poslije reda 3.1. dodaje se novi red koji glasi:

3.2.	Količina isporučene vode za piće - pravna lica					
------	--	--	--	--	--	--

U tabeli „B) Prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda“ poslije reda 2.1. dodaje se novi red koji glasi:

2.2.	Broj korisnika - pravna lica					
------	------------------------------	--	--	--	--	--

Poslije reda 3.1. dodaje se novi red koji glasi:

3.2.	Količina prihvaćene komunalne otpadne vode - pravna lica					
------	--	--	--	--	--	--

U tabeli „C) Prečišćavanje komunalnih otpadnih voda“ poslije reda 2 dodaju se dva nova reda koja glase:

2.1.	Broj korisnika – fizička lica					
2.2.	Broj korisnika – pravna lica					

Poslije reda 3.1. dodaje se novi red koji glasi:

3.2.	Količina prihvaćene komunalne otpadne vode koja se prečišćava – pravna lica					
------	---	--	--	--	--	--

U nazivu tabele „G) Cijene usluga vršioca u godini podnošenja zahtjeva“ riječi: „vršioca u godini“ zamjenjuju se riječima: „u trenutku“.

Član 16

Obrazac 2 iz Priloga 2 mijenja se i glasi:

OBRAZAC 2 - POSLOVNI PRIHODI	
Naziv vršioca	Godina podnošenja zahtjeva:

A) DIREKTNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI JAVNOG VODOSNABDIJEVANJA				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
1.1	Prihodi od prodaje vode (fiksni dio)			
1.2	Prihodi od prodaje vode (varijabilni dio)			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda			
2.2	Prihodi od izrade priključaka			
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije			
2.4	Prihodi od radova na mreži			
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga			
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga			
2.7	Prihodi od analiza vode			
2.8	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			

2.9	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture			
2.10	Prihodi od naknade za priključenje			
2.11	Prihodi od prodaje vode drugom vršiocu			
2.12	Prihodi od prodaje vode putem čistijerni			
2.13	Prihodi od prodaje tehničke vode			
2.14	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave			
2.15	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću javnog vodosnabdijevanja			
UKUPNO = 1 + 2				

B) DIREKTNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PRIHVATANJA I ODVOĐENJA KOMUNALNIH OTPADNIH VODA				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
1.1	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (fiksni dio)			
1.2	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (varijabilni dio)			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda			
2.2	Prihodi od izrade priključaka			
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije			
2.4	Prihodi od radova na mreži			
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga			
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga			
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture			
2.9	Prihodi od naknade za priključenje			
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama			
2.11	Prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije			
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave			
2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda			
UKUPNO = 1 + 2				

C) DIREKTNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PREČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda			
2.2	Prihodi od izrade priključaka			
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije			
2.4	Prihodi od radova na mreži			
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga			
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga			
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture			
2.9	Prihodi od naknade za priključenje			
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama			
2.11	Prihodi od prodaje tehničke vode			
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave			
2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prečišćavanja komunalnih otpadnih voda			
UKUPNO = 1 + 2				

D) POSLOVNI PRIHODI ZA PREČIŠĆAVANJE UKOLIKO DJELATNOST PREČIŠĆAVANJA OBAVLJA DRUGI VRŠILAC				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
2.1	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			
UKUPNO = 1 + 2				

E) DIREKTNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DRUGIH DJELATNOSTI (upravljanje otpadom, transport itd.)				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
	UKUPNO = 1 + 2			

F) INDIRECTNI OSTALI POSLOVNI PRIHODI				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda			
2	Prihodi od izrade priključaka			
3	Prihodi od usluga mehanizacije			
4	Prihodi od radova na mreži			
5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga			
6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga			
7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			
8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture			
9	Prihodi od naknade za priključenje			
10	Prihodi nastali pružanjem usluga jedninci lokalne samouprave			
11	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima			
	UKUPNO = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11			

G) UKUPNI POSLOVNI PRIHODI				
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	UKUPNI POSLOVNI PRIHODI			
1.1	Prihodi od prodaje vode			
1.2	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda			
1.3	Prihodi od prečišćavanja otpadnih voda			
1.4	Prihodi od prečišćavanja otpadnih voda ukoliko prečišćavanje obavlja drugi vršilac			
1.5	Prihodi od drugih djelatnosti			
2	UKUPNI OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda			
2.2	Prihodi od izrade priključaka			
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije			
2.4	Prihodi od radova na mreži			
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga			
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga			
2.7	Prihodi od analiza vode			
2.8	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija			
2.9	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture			
2.10	Prihodi od naknade za priključenje			
2.11	Prihodi od prodaje vode drugom vršiocu			
2.12	Prihodi od prodaje vode putem cistijerni			
2.13	Prihodi od prodaje tehničke vode			
2.14	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama			
2.15	Prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije			
2.16	Prihodi nastali pružanjem usluga jedninci lokalne samouprave			
2.17	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima			
2.18	Ostali poslovni prihodi od drugih djelatnosti			
3	UKUPNI OSTALI PRIHODI KOJI NE POKRIVAJU OPRAVDANE TROŠKOVE POSLOVANJA			
	UKUPNO = 1 + 2			
	UKUPNO = 1 + 2 + 3			

Poslije Obrasca 2 dodaje se novi obrazac koji glasi:

OBRAZAC 2.1 – UTVRĐENI OSTALI POSLOVNI PRIHODI	
Naziv vršioca	Godina podnošenja zahtjeva:

A) UKUPNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI JAVNOG VODOSNABDIJEVANJA							
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t	t+1	% umanjenja	Ostali poslovni prihodi koji se računaju se kao odbitna stavka
1	POSLOVNI PRIHODI						
1.1	Prihodi od prodaje vode (fiksni dio)						
1.2	Prihodi od prodaje vode (varijabilni dio)						
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI						
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda					0%	
2.2	Prihodi od izrade priključaka					70%	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije					70%	
2.4	Prihodi od radova na mreži					70%	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga					70%	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga					70%	
2.7	Prihodi od analiza vode					70%	
2.8	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija					100%	
2.9	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture					100%	
2.10	Prihodi od naknade za priključenje					100%	
2.11	Prihodi od prodaje vode drugom vršiocu					100%	
2.12	Prihodi od prodaje vode putem čistijerni					100%	
2.13	Prihodi od prodaje tehničke vode					100%	
2.14	Prihodi nastali pružanjem usluga jedninci lokalne samouprave					100%	
2.15	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću javnog vodosnabdijevanja					100%	
UKUPNO = 1 + 2							

B) UKUPNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PRIHVATANJA I ODVOĐENJA KOMUNALNIH OTPADNIH VODA							
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t	t+1	% umanjenja	Ostali poslovni prihodi koji se računaju se kao odbitna stavka
1	POSLOVNI PRIHODI						
1.1	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (fiksni dio)						
1.2	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (varijabilni dio)						
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI						
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda					0%	
2.2	Prihodi od izrade priključaka					70%	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije					70%	
2.4	Prihodi od radova na mreži					70%	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga					70%	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga					70%	
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija					100%	
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture					100%	
2.9	Prihodi od naknade za priključenje					100%	
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama					100%	
2.11	Prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije					100%	
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedninci lokalne samouprave					100%	

2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda					100%	
UKUPNO = 1 + 2							

C) UKUPNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PREČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA

R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t	t+1	% umanjenja	Ostali poslovni prihodi koji se računaju se kao odbitna stavka
1	POSLOVNI PRIHODI						
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI						
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda					0%	
2.2	Prihodi od izrade priključaka					70%	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije					70%	
2.4	Prihodi od radova na mreži					70%	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga					70%	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga					70%	
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija					100%	
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture					100%	
2.9	Prihodi od naknade za priključenje					100%	
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama					100%	
2.11	Prihodi od prodaje tehničke vode					100%	
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave					100%	
2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prečišćavanja komunalnih otpadnih voda					100%	
UKUPNO = 1 + 2							

D) POSLOVNI PRIHODI ZA PREČIŠĆAVANJE UKOLIKO DJELATNOST PREČIŠĆAVANJA OBAVLJA DRUGI VRŠILAC

R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t	t+1	% umanjenja	Ostali poslovni prihodi koji se računaju se kao odbitna stavka
1	POSLOVNI PRIHODI						
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI						
2.1	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija					100%	
UKUPNO = 1 + 2							

E) UKUPNI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DRUGIH DJELATNOSTI (upravljanje otpadom, transport itd.)

R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t
1	POSLOVNI PRIHODI			
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI			
UKUPNO = 1 + 2				

F) UKUPNI OSTALI POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI							
R.b.	Vrsta prihoda	t-2	t-1	t	t+1	% umanjenja	Ostali poslovni prihodi koji se računaju se kao odbitna stavka
1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda					0%	
2	Prihodi od izrade priključaka					70%	
3	Prihodi od usluga mehanizacije					70%	
4	Prihodi od radova na mreži					70%	
5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga					70%	
6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga					70%	
7	Prihodi od analiza vode					70%	
8	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija					100%	
9	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture					100%	
10	Prihodi od naknade za priključenje					100%	
11	Prihodi od prodaje vode drugom vršiocu					100%	
12	Prihodi od prodaje vode putem cistijerni					100%	
13	Prihodi od prodaje tehničke vode					100%	
14	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama					100%	
15	Prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije					100%	
16	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave					100%	
17	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa regulisanim komunalnim djelatnostima					100%	
UKUPNO = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17							

Obrazac 3 mijenja se i glasi:

OBRAZAC 3 - OBRAZLOŽENJE POSLOVNIH PRIHODA	
Naziv vršioaca	Godina podnošenja zahtjeva:

A) POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI JAVNOG VODOSNABDIJEVANJA		
R.b.	Vrsta prihoda	Obrazloženje poslovnih prihoda
1	POSLOVNI PRIHODI	
1.1	Prihodi od prodaje vode (fiksni dio)	
1.2	Prihodi od prodaje vode (varijabilni dio)	
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda	
2.2	Prihodi od izrade priključaka	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije	
2.4	Prihodi od radova na mreži	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga	
2.7	Prihodi od analiza vode	
2.8	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija	
2.9	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture	
2.10	Prihodi od naknade za priključenje	
2.11	Prihodi od prodaje vode drugom vršiocu	
2.12	Prihodi od prodaje vode putem cistijerni	
2.13	Prihodi od prodaje tehničke vode	
2.14	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave	
2.15	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću javnog vodosnabdijevanja	

B) POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PRIHVATANJA I ODVOĐENJA KOMUNALNIH OTPADNIH VODA		
R.b.	Vrsta prihoda	Obrazloženje poslovnih prihoda
1	POSLOVNI PRIHODI	
1.1	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (fiksni dio)	
1.2	Prihodi od prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (varijabilni dio)	
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda	
2.2	Prihodi od izrade priključaka	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije	
2.4	Prihodi od radova na mreži	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga	
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija	
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture	
2.9	Prihodi od naknade za priključenje	
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama	
2.11	Prihodi od održavanja atmosferske kanalizacije	
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave	
2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda	

C) POSLOVNI PRIHODI OD OBAVLJANJA DJELATNOSTI PREČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA		
R.b.	Vrsta prihoda	Obrazloženje poslovnih prihoda
1	POSLOVNI PRIHODI	
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	
2.1	Prihodi od dotacija za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda	
2.2	Prihodi od izrade priključaka	
2.3	Prihodi od usluga mehanizacije	
2.4	Prihodi od radova na mreži	
2.5	Prihodi od obavljanja specifičnih usluga	
2.6	Prihodi od projektovanja i drugih sličnih usluga	
2.7	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija	
2.8	Odloženi prihod u visini amortizacije komunalne infrastrukture	
2.9	Prihodi od naknade za priključenje	
2.10	Prihodi od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama	
2.11	Prihodi od prodaje tehničke vode	
2.12	Prihodi nastali pružanjem usluga jedinci lokalne samouprave	
2.13	Drugi ostali poslovni prihodi ostvareni obavljanjem poslova povezanih sa djelatnošću prečišćavanja komunalnih otpadnih voda	

D) POSLOVNI PRIHODI ZA PREČIŠĆAVANJE UKOLIKO DJELATNOST PREČIŠĆAVANJA OBAVLJA DRUGI VRŠILAC		
R.b.	Vrsta prihoda	Obrazloženje poslovnih prihoda
1	POSLOVNI PRIHODI	
2	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	
2.1	Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija	

E) OSTALI PRIHODI KOJI NE POKRIVAJU OPRAVDANE TROŠKOVE POSLOVANJA		
R.b.	Vrsta prihoda	Obrazloženje poslovnih prihoda
1	Ostali prihodi koji ne pokrivaju opravdane troškove poslovanja	

Član 17

U Obrascu 4 – Troškovi poslovanja iz Priloga 2 u tabelama „A) Direktni troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja“; „B) Direktni troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda“; „C) Direktni troškovi za obavljanje djelatnosti prečišćavanja otpadnih voda“; „E) Direktni troškovi poslovanja za obavljanje drugih djelatnosti (upravljanje otpadom, transport itd.)“; „F) Indirektni troškovi poslovanja“ i „G) Ukupni troškovi poslovanja“ red 7 mijenja se i glasi:

7	56	Rashodi kamata po osnovu kredita i zajmova i kamata po osnovu finansijskog lizinga			
---	----	--	--	--	--

U tabeli „G) Ukupni troškovi poslovanja“, poslije reda 7 dodaje se novi red koji glasi:

8		Troškovi poslovanja koji se ne smatraju opravdanim (detaljno specificirati strukturu i iznos)			
---	--	---	--	--	--

Poslije reda koji glasi:

UKUPNO = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7					
------------------------------------	--	--	--	--	--

Dodaje se novi red koji glasi:

UKUPNO = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8					
--	--	--	--	--	--

Član 18

U Obrascu 5 - Utvrđeni troškovi poslovanja iz Priloga 2 u tabelama „A) Ukupni troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja (direktni+indirektni)“; „B) Ukupni troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (direktni+indirektni)“; „C) Ukupni troškovi za obavljanje djelatnosti prečišćavanja otpadnih voda (direktni+indirektni)“; „E) Ukupni troškovi poslovanja za obavljanje drugih djelatnosti (upravljanje otpadom, transport itd.) (direktni+indirektni)“ i „F) Ukupni troškovi poslovanja“ red 7 mijenja se i glasi:

7	56	Rashodi kamata po osnovu kredita i zajmova i kamata po osnovu finansijskog lizinga			
---	----	--	--	--	--

U tabeli „E) Ukupni troškovi poslovanja za obavljanje drugih djelatnosti (upravljanje otpadom, transport itd.) (direktni+indirektni)“ kolona „t+1“ briše se.

U nazivu tabele „F) Ukupni troškovi poslovanja“ poslije riječi „poslovanja“ dodaju se riječi: „za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti“.

Član 19

U Obrascu 6 - Obrazloženje troškova poslovanja iz Priloga 2 u tabelama „A) Troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja“; „B) Troškovi poslovanja za obavljanje djelatnosti prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda“ i „C) Troškovi za obavljanje djelatnosti prečišćavanja otpadnih voda“ red 7 mijenja se i glasi:

7	56	Rashodi kamata po osnovu kredita i zajmova i kamata po osnovu finansijskog lizinga	
---	----	--	--

Tabela „E) Troškovi poslovanja za obavljanje drugih djelatnosti (upravljanje otpadom, transport itd.)“ mijenja se i glasi:

E) TROŠKOVI POSLOVANJA KOJI SE NE SMATRAJU OPRAVDANIM			
1		Troškovi poslovanja koji se ne smatraju opravdanim (detaljno specificirati strukturu i iznos)	

Član 20

U Obrascu 8 - Troškovi investicionog održavanja iz Priloga 2 u tabelama „A) Javno vodosnabdijevanje“; „B) Prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda“ i „C) Prečišćavanje komunalnih otpadnih voda“ kolona f: „Vrijednost nove infrastrukture koja se stavlja u upotrebu“ i kolona g: „Planirana amortizacija“ brišu se.

U koloni h riječi: „Neto vrijednost infrastrukture (e+f+g) 31.12. t“ zamjenjuju se riječima: „Iznos amortizacije 31.12. t-1“.

Dosadašnja kolona „h“ postaje kolona „f“.

Član 21

U Obrascu - Korekcije iz Priloga 3 u tabelama „A) Elementi regulatornog prihoda koji se koriguju za javno vodosnabdijevanje“, „B) Elementi regulatornog prihoda koji se koriguju za upravljanje komunalnim otpadnim vodama (prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda)“ i „C) Elementi regulatornog prihoda koji se koriguju za upravljanje komunalnim otpadnim vodama (prečišćavanje komunalnih otpadnih voda)“ u redu 7 riječi: „Drugi troškovi poslovanja nastali obavljanjem djelatnosti (detaljno specificirati strukturu i iznos)“ zamjenjuju se riječima: „Rashodi kamata po osnovu kredita i zajmova i kamata po osnovu finansijskog lizinga“.

U redu „b) umanjeni za 50%“ riječi: „za 50%“ zamjenjuju se riječima: „za 70%“.

Član 22

U obrascu zahtjeva iz Priloga 6 u tabeli „Podaci o podnosiocu zahtjeva“ poslije reda „Šifra djelatnosti i djelatnost za koju je registrovan“ dodaje se novi red koji glasi:

Broj i datum rješenja o ispunjavanju uslova za izdavanje licence za upravljanje komunalnim otpadnim vodama - crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama	
--	--

Član 23

Obrasci iz Priloga 7 mijenjaju se i glase:

UTVRĐIVANJE CIJENE USLUGE CRPLJENJA, ODVOZA I ZBRINJAVANJA OTPADNIH VODA IZ SEPTIČKIH JAMA

Naziv vršioca
Regulatorni period:

ELEMENTI ZA UTVRĐIVANJE CIJENE USLUGE CRPLJENJA, ODVOZA I ZBRINJAVANJA OTPADNIH VODA IZ SEPTIČKIH JAMA

R.B.	Kategorija	Jedinica mjere	t-1	t	t+1	Formula	Obrazloženje
1.	Tehničke specifikacije						
1.1.	Prosječno vrijeme trajanja crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda	h/tura				h min	
1.2	Prosječna količina otpadnih voda po korisniku	m ³ /tura					
1.3	Prosječna količina otpadnih voda ispuštenih u mjesto za zbrinjavanje otpadnih voda	m ³ /tura					
1.4	Godišnji broj crpljenja	broj/god.					
1.5	Godišnje vrijeme trajanja crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda	h/god.				(1.1) * (1.4)	
1.6	Godišnja količina fakturisane količine otpadnih voda	m ³ /god.				(1.2) * (1.4)	
1.7	Godišnja količina otpadnih voda ispuštenih u mjesto za zbrinjavanje otpadnih voda	m ³ /god.				(1.3) * (1.4)	
1.8	Broj zaposlenih na crpljenju otpadnih voda iz septičkih jama - po jednom crpljenju	broj					
2.	Zaposleni						
2.1	Broj radnih sati dnevno	h/dnevno					
2.2	Broj dana godišnjeg odmora	dana/god.					
2.3	Broj državnih i vjerskih praznici	dana/god.					
2.4	Ostali plaćeni slobodni dani (bolovanje, plaćeno odsustvo itd.)	dana/god.					
2.5	Plaćeni sati	h/god.					
2.6	Maksimalan broj sati angažovanosti zaposlenog	h/god.					
2.7	Angažovanost zaposlenog na poslovima crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda	%					
2.8	Angažovanost zaposlenog na drugim poslovima	%					
3.	Direktni troškovi zaposlenog						
3.1	Troškovi bruto zarada zaposlenog	Eur/mj.					
3.2	Ostali direktni troškovi zaposlenog	Eur/mj.					
3.3	Direktni troškovi zaposlenog po satu	Eur/h				$\frac{[(3.1) + (3.2)]}{(2.6)} * (2.7)$	
4.	Direktni troškovi vozila						
4.1	Troškovi goriva po satu	Eur/h					
4.2	Troškovi održavanja za jedno vozilo	Eur/god.					
4.3	Amortizacija	Eur/god.					
4.4	Ostali direktni troškovi vozila (registracija, nabavka guma itd.)	Eur/god.					
4.5	Direktni troškovi vozila po satu	Eur/h				$\frac{[(4.2) + (4.3) + (4.4)]}{(1.5) + (4.1)}$	
5.	Troškovi ispuštanja otpadnih voda u mjesto za zbrinjavanje otpadnih voda						
6.	% indirektnih troškova koji ulaze u cijenu usluge	%					
	% indirektnih troškova (maksimalno 15%)	%					

UTVRĐENA JEDINIČNA CIJENA CRPLJENJA, ODVOZA I ZBRINJAVANJA OTPADNIH VODA IZ SEPTIČKIH JAMA				
Elementi za utvrđivanje cijene		Jedinica mjere	Formula	(t+1)
	Jedinični troškovi po m ³			
a. 1	Troškovi za zaposlenog	Eur/m ³	$(3.3) * (1.8) * (1.1) / (1.2)$	
a. 2	Troškovi za vozilo	Eur/m ³	$(4.5) * (1.1) / (1.2)$	
a. 3	Troškovi ispuštanja otpadnih voda	Eur/m ³	$(5) * (1.3) / (1.2)$	
a. 4	Indirektni troškovi	Eur/m ³	$[(a.1) + (a.2) + (a.3)] * (6)$	
A	Jedinična cijena crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama po m³	Eur/m³	$(a.1) + (a.2) + (a.3) + (a.4)$	
	Prihod od crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama	Eur	$(A) * (1.6)$	

Član 24

U Obrascu - Utvrđivanje regulatornog prihoda i cijene usluge za javno vodosnabdijevanje iz Priloga 9 u tabeli „Utvrdjena cijena“ u redu 1 riječi: „ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode za piće“ zamjenjuju se riječima: „analiza vode“.

Član 25

Postupci za davanje saglasnosti na cijene regulisanih komunalnih djelatnosti započeti do dana stupanja na snagu ove odluke, okončaće se u skladu sa odredbama Metodologije o utvrđivanju cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, broj 56/20).

Član 26

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 21/1160-2

Podgorica, 29. marta 2021. godine

Član Odbora,
Miroslav Vukčević, s.r.

417.

Na osnovu člana 95 stav 5 Zakona o energetici („Službeni list CG”, br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 12 stav 1 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti („Službeni list CG”, br. 36/17 i 91/20) Odbor Agencije, na sjednici od 26.03.2021. godine, utvrdio je

PRAVILA
O NAČINU PRORAČUNAVANJA, PRIKAZIVANJA I OBJAVLJIVANJA UDJELA SVIH VRSTA IZVORA
ENERGIJE U PROIZVEDENOJ, ODNOSNO ISPORUČENOJ ELEKTRIČNOJ ENERGIJI I NAČINU KONTROLE
PRORAČUNA

Predmet primjene

Član 1

Ovim pravilima bliže se uređuje način proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji i način kontrole proračuna.

Značenje izraza

Član 2

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovim pravilima imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon):
- (2) U ovim pravilima upotrebljavaju se i izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) **atributi** predstavljaju primarne izvore energije kojima se opisuje električna energija, bez obzira da li se radi o električnoj energiji koja je proizvedena, isporučena, uvezena ili izvezena,
 - 2) **evropski miks atributa** predstavlja podjelu električne energije po atributima koju objavljuje evropsko udruženje organizacija koje izdaju garancije porijekla, u koju nije uključena energija pokrivena garancijama porijekla u Evropi, a koja se koristi za identifikovanje energije za koju nije moguće pouzdano utvrditi porijeklo,
 - 3) **isporučena električna energija** je električna energija koja je isporučena krajnjim kupcima,
 - 4) **nacionalni rezidualni miks** je struktura električne energije neophodna snabdjevaču za proračun udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima, a koja nije dokazana iskorišćenim garancijama porijekla,
 - 5) **proizvedena električna energija** je neto isporučena električna energija iz proizvodnog objekta u elektroenergetski sistem, a koja isključuje sopstvenu potrošnju i energiju u pumpnom režimu rada kod reverzibilnih hidroelektrana,
 - 6) **rezidualni miks snabdjevača** je struktura isporučene električne energije snabdjevača njegovim krajnjim kupcima, čija struktura porijekla nije dokazana iskorišćenim garancijama porijekla, a koja je neophodna za proračun udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima,
 - 7) **sistem podsticaja** je skup instrumenata podrške proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u skladu sa Zakonom,
 - 8) **tarifni model** je ponuda snabdjevača krajnjem kupcu koja se odnosi na udio obnovljivih izvora u isporučenoj električnoj energiji. Tarifni model može biti:
 - a) bez garantovane strukture – model kojim se snabdjevač ne obavezuje krajnjim kupcima da obezbijedi određeni udio ili udjele, svih ili pojedinih, obnovljivih izvora energije u isporučenoj električnoj energiji i
 - b) sa garantovnom strukturom – model kojim se snabdjevač obavezuje da krajnjim kupcima obezbijedi i određeni udio ili udjele, svih ili pojedinih, obnovljivih izvora energije u isporučenoj električnoj energiji, na osnovu izjave o iskorišćenju garancije porijekla,
 - 9) **treće države** su države u kojima se ne sporovodi proračun, prikazivanje i objavljivanje udjela energije u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuje ova oblast.

Utvrđivanje udjela izvora energije u isporučenoj električnoj energiji

Član 3

- (1) Udio svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima utvrđuje se za prethodnu kalendarsku godinu tako što snabdjevač proračunava:
 - 1) udio svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji koju je isporučio svim svojim krajnjim kupcima,
 - 2) udio svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji koju je isporučio svojim krajnjim kupcima koji koriste isti tarifni model snabdjevača.
- (2) Udio iz stava 1 ovog člana proračunava se primjenom člana 4 Metodologije za proračun i prikazivanje udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima (u daljem tekstu: Metodologija), date u Prilogu 1 ovih pravila.
- (3) Metodologija iz stava 2 ovog člana je sastavni dio ovih pravila.
- (4) Snabdjevač prilikom proračuna udjela iz stava 1 ovog člana koristi podatke iz izvještaja iz člana 7 stav 1 ovih pravila.

Izvještaj snabdjevača

Član 4

- (1) O proračunu iz člana 3 stav 1 ovih pravila snabdjevač sačinjava izvještaj.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana snabdjevač dostavlja krajnjem kupcu kao sastavni dio ili uz račun za isporučenu električnu energiju za jun tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu,
- (3) Krajnji kupac, koji je promijenio snabdjevača, može od snabdjevača koji ga je snabdijevao u prethodnoj godini zatražiti dostavljanje izvještaja iz stava 1 ovog člana.
- (4) Snabdjevač je obavezan da postupi po zahtjevu iz stava 3 ovog člana.
- (5) Kod krajnjih kupaca sa više obračunskih mjernih mjesta, snabdjevač izrađuje izvještaj za svako obračunsko mjesto.
- (6) Ako snabdjevač sa krajnjim kupcem ima zaključene ugovore o snabdijevanju za više tarifnih modela, kojima se obavezuje da krajnjem kupcu obezbijedi istu strukturu električne energije, snabdjevač može objediniti izvještaj za više tarifnih modela.
- (7) Ako krajnji kupac tokom izvještajnog perioda kod istog snabdjevača promijeni tarifni model, snabdjevač dostavlja izvještaj krajnjem kupcu zasebno za svaki tarifni model koji je koristio.
- (8) Snabdjevač može dostaviti izvještaj u elektronskom obliku samo ako je krajnji kupac dao prethodnu saglasnost na takvu vrstu dostave.

Sadržaj izvještaja

Član 5

- (1) Izvještaj iz člana 4 stav 1 ovih pravila sadrži:
 - 1) osnovne podatke o krajnjem kupcu,
 - 2) podatke o tarifnom modelu krajnjeg kupca,
 - 3) podatak o strukturi električne energije koju snabdjevač obezbijedi u okviru tarifnog modela, ako je takva usluga obuhvaćena tarifnim modelom, a ako nije, snabdjevač navodi da tarifni model ne sadrži obavezu snabdjevača da obezbijedi odgovarajuću strukturu električne energije krajnjem kupcu,
 - 4) podatke o potrošnji krajnjeg kupca, periodu snabdijevanja električnom energijom, obračunskim mjernim mjestima i ugovoru/ugovorima o snabdijevanju električnom energijom za koje izrađuje izvještaj krajnjem kupcu,
 - 5) podatke o strukturi udjela pojedinih izvora energije u ukupno isporučenoj električnoj energiji snabdjevača svim svojim krajnjim kupcima,
 - 6) adrese internet stranica na kojima se nalaze izvještaj operatora tržišta za prethodnu kalendarsku godinu i registar garancija porijekla, i
 - 7) prateća objašnjenja od značaja za razumijevanje i tumačenje izvještaja kupcu.
- (2) Podatke iz stava 1 tač. 3 i 5 ovog člana snabdjevač prikazuje kružnim dijagramom koristeći podjele izvora energije i strukture električne energije u skladu sa članom 2 Metodologije, pri čemu su udjeli pojedinih izvora

energije prikazani kružnim isječcima i uz svaki isječak je iskazan udio izražen u procentima na dva decimalna mjesta.

- (3) Snabdjevač, prije slanja izvještaja iz stava 1 ovog člana, na svojoj internet stranici, za prethodnu kalendarsku godinu, objavljuje sljedeće informacije:
 - 1) udjele pojedinih izvora energije u ukupno isporučenoj električnoj energiji svim svojim krajnjim kupcima,
 - 2) strukturu energije iskorišćenih garancija porijekla električne energije svim svojim krajnjim kupcima,
 - 3) adresu internet stranice na kojoj se nalazi izvještaj operatora tržišta za prethodnu kalendarsku godinu iz člana 7 ovih pravila, i
 - 4) adresa internet stranice operatora tržišta, na kojoj se nalazi registar garancija porijekla.

Nacionalni rezidualni miks

Član 6

- (1) Operator tržišta proračunava nacionalni rezidualni miks u skladu sa članom 3 Metodologije, a na osnovu podataka o:
 - 1) proizvedenoj električnoj energiji za svaki proizvodni objekat koji je priključen na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem, sa podjelom u skladu sa članom 2 stav 1 Metodologije,
 - 2) ukupno isporučenoj električnoj energiji svim krajnjim kupcima priključenim na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem,
 - 3) gubicima električne energije u prenosnom, distributivnom, odnosno zatvorenom distributivnom sistemu,
 - 4) ostvarenoj razmjeni električne energije po pojedinačnim granicama,
 - 5) razmjeni atributa sa evropskim miksom atributa u skladu sa Metodologijom, i
 - 6) iskorišćenim i isteklim garancijama porijekla.
- (2) Za potrebe proračuna iz stava 1 ovog člana, operatori prenosnog, distributivnog i zatvorenog distributivnog sistema dostavljaju operatoru tržišta podatke iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana do 1. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Izveštaj operatora tržišta

Član 7

- (1) Operator tržišta do 31. maja tekuće godine objavljuje na svojoj internet stranici godišnji izvještaj o nacionalnom rezidualnom miks u skladu sa članom 3 Metodologije, a na osnovu podataka o:
 - 1) proizvedenoj električnoj energiji za svaki proizvodni objekat koji je priključen na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem, sa podjelom u skladu sa članom 2 stav 1 Metodologije,
 - 2) ukupno isporučenoj električnoj energiji svim krajnjim kupcima priključenim na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem,
 - 3) gubicima električne energije u prenosnom, distributivnom, odnosno zatvorenom distributivnom sistemu,
 - 4) ostvarenoj razmjeni električne energije po pojedinačnim granicama,
 - 5) razmjeni atributa sa evropskim miksom atributa u skladu sa Metodologijom, i
 - 6) iskorišćenim i isteklim garancijama porijekla.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži:
 - 1) podatke o proizvodnji i potrošnji električne energije, uvozu i izvozu električne energije, uzimajući u obzir strukturu električne energije,
 - 2) podatke o izdatim, isteklim i iskorišćenim garancijama porijekla električne energije,
 - 3) podatke o strukturi nacionalnog rezidualnog miksa i podatke koji su korišćeni prilikom utvrđivanja strukture nacionalnog rezidualnog miksa, i
 - 4) udjele pojedinih izvora energije u nacionalnom rezidualnom miks u skladu sa članom 3 Metodologije.
- (3) Operator tržišta prilikom izrade izvještaja iz stava 1 ovog člana koristi podjele izvora energije i strukture električne energije u skladu sa članom 2 Metodologije.

Kontrola proračuna

Član 8

- (1) Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) vrši kontrolu proračuna iz čl. 3 i 6 ovih pravila.
- (2) Za potrebe kontrole iz stava 1 ovog člana, operator tržišta dostavlja Agenciji proračun iz člana 6 ovih pravila u elektronskoj formi koja dozvoljava dalju obradu, kao i podatke na osnovu kojih je proračun izvršen, najkasnije do 15. juna tekuće godine, za prethodnu godinu.
- (3) Za potrebe kontrole iz stava 1 ovog člana, snabdjevač dostavlja Agenciji, najkasnije do 15. jula tekuće godine, za prethodnu godinu:
 - 1) proračun iz člana 3 ovih pravila u elektronskoj formi koja dozvoljava dalju obradu,
 - 2) podatke na osnovu kojih je proračun izvršen, i
 - 3) primjer izvještaja iz člana 4 ovih pravila, koji je dostavio krajnjem kupcu.
- (4) O sprovedenoj kontroli iz stava 1 ovog člana, Agencija sačinjava izvještaj.
- (5) Ako se kontrolom iz stava 1 ovog člana utvrde nepravilnosti, Agencija rješenjem nalaže njihovo otklanjanje.

(6) Izvještaj iz stava 4 ovog člana i rješenje iz stava 5 ovog člana objavljuju se na internet stranici Agencije.

Rok za usklađivanju tarifnih modela

Član 9

Snabdjevač je dužan da izvrši podjelu iz člana 2 stav 2 tačka 8 ovih pravila u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Rok za dostavljanje podataka u prvoj godini primjene Pravila

Član 10

- (1) Za 2020. godinu, Izvještaj iz člana 4 stav 2 ovih pravila dostavlja se kao sastavni dio ili uz račun za septembar 2021. godine.
- (2) Za 2020. godinu, podaci iz člana 6 stav 2 ovih pravila dostavljaju se do 15. jun 2021. godine.
- (3) Za 2020. godinu, Izvještaj iz člana 7 stav 1 ovih pravila objavljuje se do 15. avgusta 2021. godine.
- (4) Za 2020. godinu, proračun i podaci iz člana 8 stav 2 ovih pravila dostavljaju se do 1. septembra 2021. godine.
- (5) Za 2020. godinu, proračun, podaci i primjer Izvještaja iz člana 8 stav 3 ovih pravila dostavljaju se do 15. oktobra 2021. godine.

Stupanje na snagu

Član 11

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 21/903-8

Podgorica, 26.03.2021. godine

Predsjednik Odbora
Branislav Prelević, s.r.

METODOLOGIJA ZA PRORAČUN I PRIKAZIVANJE UDJELA SVIH VRSTA IZVORA ENERGIJE U ISPORUČENOJ ELEKTRIČNOJ ENERGIJI KRAJNJIIM KUPCIMA

Proračun udjela

Član 1

(1) Udjeli svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima izračunavaju se primjenom odgovarajućih matematičkih formula utvrđenih ovom metodologijom.

(2) Sve matematičke formule u ovoj metodologiji koriste matematičke matrice kojima se opisuje električna energija za potrebe proračuna iz stava 1 ovog člana, čiji su elementi, simboli, značenja i način upotrebe u formulama bliže opisani u članu 2 ove metodologije.

Podjela električne energije i matematičke operacije

Član 2

(1) Atributi se koriste kao elementi u matematičkim matricama, po sljedećem redosledu:

- 1) solarna energija,
- 2) energija vjetra,
- 3) hidroenergija,
- 4) geotermalna energija,
- 5) energija iz biomase,
- 6) energija iz obnovljivih izvora čiji izvor nije određen,
- 7) energija iz kamenog uglja,
- 8) energija iz mrkog uglja i lignita,
- 9) energija iz prirodnog gasa,
- 10) energija iz nafte i naftnih derivata,
- 11) energija iz fosilnih goriva čiji izvor nije određen, i
- 12) nuklearna energija.

(2) Strukturirana energija je matematička matrica izražena kao vektor vrste sa 12 elemenata. Strukturirana energija simbolički se predstavlja sa uglastim zagradama [SE], pri čemu simbol „SE” u uglastim zagradama u ovoj tački ima samo apstraktno značenje za potrebe objašnjenja, inače se u konkretnim formulama za strukturiranu energiju u uglaste zagrade stavljaju različiti simboli u zavisnosti od toga šta simbolizuju (npr. [RM], [IE], [FiT] i sl.)

(3) Svaki element matrice strukturirane energije predstavlja po jedan atribut od utvrđenih 12 atributa iz stava 1 ovog člana.

(4) Elementi matrice strukturirane energije izražavaju količinu energije i njihova jedinica je MWh.

(5) Kada se u matematičkim formulama iza uglaste zagrade stavi znak „i” na sljedeći način: „ $[\]_i$ ”, to znači da je predstavljen i-ti element matrice strukturirane energije, odnosno da znak „i” može imati vrijednost od 1 do 12, zavisno od atributa koji predstavlja.

(6) Ukupna energija je suma 12 elemenata matrice strukturirane energije i izražava se u MWh.

(7) Matematički, ukupna energija izražava se kao $E = \sum [SE]$.

(8) Ako je iznos ukupne energije poznat, ali nije poznata njena struktura, ukupna energija u matematičkim formula označava se samo kao E.

(9) Struktura energije se izražava u formi matematičke matrice i to kao vektor vrste sa 12 elemenata, pri čemu svaki element vektora predstavlja po jedan atribut od utvrđenih 12 atributa iz stava 1 ovog člana.

(10) Struktura energije simbolički se predstavlja sa vitičastim zagradama „{SE}”, pri čemu simbol „SE” u vitičastim zagradama u ovoj tački ima samo apstraktno značenje za potrebe objašnjenja, inače se u konkretnim formulama za strukturu energije stavljaju različiti simboli u vitičastim zagradama u zavisnosti od toga šta simbolizuju (npr. {Rmb}, {Si}, {SS} i sl.).

(11) Elementi vektora strukture energije predstavljaju procentualnu vrijednost udjela atributa, pri čemu je zbir svih 12 elemenata jednog vektora 100%.

(12) Kada se u matematičkim formulama neki simbol stavi u vitičaste zagrade „{}” to znači da je predstavljena struktura energije.

(13) Kada se u matematičkim formulama iza vitičaste zagrade stavi znak „i” na sljedeći način: „{i}”, to znači da je predstavljen i-ti element matrice strukture energije, odnosno da znak „i” može imati vrijednost od 1 do 12, zavisno od atributa koji predstavlja.

(14) Računske operacije sabiranja i oduzimanja matematičkih matrica se obavljaju tako što se naznačene računске operacije obavljaju isključivo između odgovarajućih elementa matrica. Na primjer, sabiranje dvije matrice [SEa] i [SEb], od kojih svaka ima 12 elemenata koji odgovaraju prethodno utvrđenim atributima, a čiji je zbir treća matrica [SEc], matematički se opisuje sljedećom jednačinom:

$$[SEa] + [SEb] = [SEc]$$

pri čemu se sa pojedinim elementima obavljaju sljedeće operacije:

$$[SEa]_1 + [SEb]_1 = [SEc]_1$$

$$\dots$$
$$[SEa]_i + [SEb]_i = [SEc]_i$$

$$\dots$$
$$[SEa]_{12} + [SEb]_{12} = [SEc]_{12}$$

(15) Struktura energije se izračunava kao količnik struktuirane energije i ukupne energije, što se matematički opisuje količnikom matrice struktuirane energije i ukupne energije:

$$\{SE\} = [SE] / \sum[SE]$$

pri čemu se vrijednosti pojedinih elemenata strukture energije izračunavaju za svaki atribut pojedinačno prema jednačini:

$$\{SE\}_i = [SE]_i / \sum[SE]$$

(16) Svi podaci odnose se na period prethodne kalendarske godine, osim ako Pravilima o načinu proračuna, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj odnosno isporučenoj električnoj energiji (u daljem tekstu: Pravila) nije drugačije određeno.

Proračun nacionalnog rezidualnog miksa

Član 3

(1) Nacionalni rezidualni miks električne energije bez korekcije sa evropskim miksom atributa [NRMbE] računa se prema formuli:

$$[NRMbE] = [NRMbI] - [IE]$$

gdje je:

[NRMbI] – struktuirana energija nacionalnog rezidualnog miksa električne energije bez korekcije za izvoz u treće države koja se računa prema sljedećoj formuli:

$$[NRMbI] = [UP] + [ISGP] + [UE] - [IZGP]$$

gdje je:

[UP] – struktuirana ukupna proizvedena električna energija u Crnoj Gori koju utvrđuje operator tržišta,

[ISGP] – struktuirana energija isteklih garancija porijekla električne energije u registru garancija porijekla u periodu od 1. aprila prethodne godine do 31. marta tekuće godine,

[UE] – struktuirana neto uvezena električna energija iz trećih država koja se izračunava kao:

$$[UE] = \sum(E_j * \{S_j\})$$

gdje je:

E_j – neto uvezena električna energija na granici sa državom j.

$\{S_j\}$ – struktura energije države j iz koje je izvršen uvoz, a utvrđuje se na temelju podataka o proizvodnji električne energije u toj državi koje objavljuje Evropska mreža operatora prenosnih sistema za električnu energiju (ENTSO-E) ili Internacionalna agencija za energetiku (IEA). Izuzetno, struktura neto uvezene električne energije iz svake treće države sa kojom se graniči Crna Gora može da se zasniva na posljednje dostupnim podacima koje

objavljuje ENTSO-e, IEA ili druga relevantna institucija koja objavljuje podatke o proizvodnji električne energije u toj državi,

[IZGP] – strukturirana energija izdatih garancija porijekla električne energije u registru garancija porijekla za proizvodnju iz prethodne kalendarske godine,

[IE] – strukturirana energija neto izvezene električne energije koja se određuje prema formuli:

$$[IE] = \{NRMbI\} * \sum Eiz$$

gdje je:

$\sum Eiz$ – ukupna neto izvezena električna energija,

{NRMbI} – struktura energije nacionalnog rezidualnog miksa električne energije bez korekcije za izvoz u treće države.

(2) Nacionalni rezidualni miks električne energije [NRM] računa se prema formuli:

$$[NRM] = [NRMbE] + [EM]$$

gdje je:

[NRMbE] – nacionalni rezidualni miks električne energije bez korekcije sa evropskim miksom atributa,

[EM] – strukturirana energija razmjene sa evropskim miksom atributa. Ova energija razmjene može biti ili predata iz nacionalnog rezidualnog miksa u evropski miks atributa električne energije ili preuzeta u nacionalni rezidualni miks električne energije iz evropskog miksa atributa električne energije. Pri tome se energija razmjene sa evropskim miksom atributa EM izračunava prema sljedećoj formuli:

$$EM = Euk - \sum [ISKGP] - \sum [NRMbE]$$

gdje je:

Euk – ukupna energija koja je isporučena svim krajnjim kupcima u Crnoj Gori, uključujući energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom, distributivnom, odnosno zatvorenom distributivnom sistemu,

$\sum [ISKGP]$ – ukupna energija iskorišćenih garancija porijekla električne energije za potrošnju u prethodnoj kalendarskoj godini za potrebe dokazivanja krajnjem kupcu iz Crne Gore da je određena količina potrošene električne energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije,

Ako je $EM > 0$ nacionalni rezidualni miks preuzima atribute iz evropskog miksa atributa i u tom slučaju strukturirana energija razmjene sa evropskim miksom atributa se izračunava kao:

$$[EM] = EM * \{EAM\}$$

gdje je:

{EAM} – struktura evropskog miksa atributa

Ako je $EM < 0$ nacionalni rezidualni miks predaje atribute u evropski miks atributa i u tom slučaju strukturirana energija razmjene sa evropskim miksom atributa se izračunava kao:

$$[EM] = EM * \{NRMbE\}$$

Proračun udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji snabdjevača krajnjim kupcima

Član 4

(1) Udio svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji koju je snabdjevač isporučio svim krajnjim kupcima {SS} izračunava se kao:

$$\{SS\} = \frac{IG + (Es - IG) * \{NRM\}}{Es}$$

gdje je:

[IG] – strukturirana energija iskorišćenih garancija porijekla snabdjevača za potrošnju u prethodnoj kalendarskoj godini za potrebe dokazivanja krajnjem kupcu iz Crne Gore da je određena količina potrošene električne energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije,

Es – ukupna energija koju je snabdjevač isporučio svojim krajnjim kupcima

{NRM} – struktura energije nacionalnog rezidualnog miksa električne energije

(2) Udio svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji koju je snabdjevač isporučio krajnjim kupcima koji koriste isti tarifni model snabdjevača {STM} izračunava se kao:

$$\{STM\} = \frac{(IG_{tm} + (E_{tm} - IG_{tm}) * \{SRM\})}{E_{TM}}$$

gdje je:

[IG_{tm}] – struktuirana energija iskorišćenih garancija porijekla snabdjevača za potrošnju u prethodnoj kalendarskoj godini za potrebe dokazivanja krajnjem kupcu iz Crne Gore da je određena količina potrošene električne energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije, a namijenjenih za određeni tarifni model

E_{tm} – ukupna energija koju je snabdjevač isporučio krajnjim kupcima koji koriste isti tarifni model

{SRM} – struktura energije rezidualnog miksa snabdjevača, a čija se struktuirana energija računa prema sljedećoj formuli:

$$[SRM] = (E_s - \sum [IG]) * \{NRM\}$$

gdje je:

E_s – ukupna energija koju je snabdjevač isporučio svim svojim krajnjim korisnicima,

[IG] – struktuirana energija iskorišćenih garancija porijekla snabdjevača za potrošnju u prethodnoj kalendarskoj godini za potrebe dokazivanja krajnjem kupcu iz Crne Gore da je određena količina potrošene električne energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije,

{NRM} – struktura energije nacionalnog rezidualnog miksa.

418.

Na osnovu člana 44 stav 2 tač. 3 i 10 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 30. marta 2021. godine, donio je

ODLUKU
O IZMJENI I DOPUNAMA ODLUKE O PRIVREMENIM MJERAMA ZA
UBLAŽAVANJE NEGATIVNIH UTICAJA EPIDEMIJE ZARAZNE BOLESTI
COVID 19 NA FINANSIJSKI SISTEM

1. U Odluci o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem („Službeni list CG”, br. 80/20, 105/20 i 24/21) u tački 2a u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: „u trajanju od šest mjeseci” zamjenjuju se riječima: „koji može trajati najduže do 31. decembra 2021. godine”.

2. U Prilogu 2 - Spisak ugroženih djelatnosti, poslije šifre djelatnosti „5121: Vazdušni prevoz tereta“ dodaje se nova šifra djelatnosti: „5221: Uslužne djelatnosti u kopnenom saobraćaju“.

3. Poslije tačke 13a dodaje se nova tačka koja glasi:

„13b. Korisnici kredita koji su, do dana stupanja na snagu ove odluke, iskoristili moratorijum, odnosno koji na dan stupanja na snagu ove odluke, koriste moratorijum u skladu sa članom 2a Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem („Službeni list CG”, br. 80/20, 105/20 i 24/21), mogu da podnesu zahtjev za uspostavljanje, odnosno produženje tog moratorijuma u skladu sa ovom odlukom”.

4. Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

O.br. 0101-2213-2/2021

Podgorica, 30. mart 2021. godine

Savjet centralne banke crne gore
Predsjedavajući guverner,
dr **Radoje Žugić**, s.r.

419.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3, a u vezi sa članom 5 stav 2 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17) i u vezi sa članom 5 Odluke o izdavanju jubilarnog zlatnog i srebrnog kovanog novca („Službeni list CG”, broj 12/21), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 30.03.2021. godine, donio je

**ODLUKU
O KORIŠĆENJU I BALANŽIRANJU JUBILARNOG ZLATNOG I SREBRNOG
KOVANOG NOVCA**

Član 1

Jubilarni zlatni kovani novac (u daljem tekstu: zlatnik) i jubilarni srebrni kovani novac (u daljem tekstu: srebrnjak) izdat povodom obilježavanja jubileja dvadeset godina od osnivanja Centralne banke Crne Gore, balanžira se u sljedeće kolekcije:

1. Zlatnik 10 perpera	50 kom.
2. Srebrnjak 1 perper	200 kom.

Član 2

Kolekcija iz člana 1 tačka 1 ove odluke pakuje se u kožnu ambalažu crne boje, a kolekcija iz člana 1 tačka 2 ove odluke pakuje se u kožnu ambalažu plave boje.

Član 3

Sve kolekcije posjeduju odgovarajući sertifikat koji čini sastavni dio kolekcije, posebno odštampan na visoko-kvalitetnom papiru i upakovan na predviđeno mjesto ambalaže.

Član 4

Kolekcije se mogu kupovati neposredno u Centralnoj banci Crne Gore, po cijenama utvrđenim u Cjenovniku koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

Član 5

O prodaji i drugim oblicima raspolaganja kolekcijama vodi se posebna evidencija.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

O. br. 0101 - 2213 - 3/2021
Podgorica, 30.03.2021. godine

Savjet centralne banke crne gore
Predsjedavajući guverner,
dr **Radoje Žugić**, s.r.

Cjenovnik
kolekcija jubilarnog zlatnog i srebrnog kovanog novca

EUR

1. Zlatnik 10 perpera.....	490,00 €
2. Srebrnjak 1 perper	135,00 €

420.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, a u vezi sa čl. 76 stav 2, 77 stav 7, 80 stav 1, 81 stav 11, 87 stav 2, 89 stav 6 i 90 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 30/12, 30/17 i 82/20), uz prethodnu saglasnost Ministarstva kapitalnih investicija, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O KONTINUIRANOJ PLOVIDBENOSTI VAZDUHOPLOVA
I VAZDUHOPLOVNIH PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA I O ODOBRAVANJU ORGANIZACIJA I
OSOBLJA KOJI OBAVLJAJU OVE POSLOVE**

Član 1

U Pravilniku o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove („Službeni list CG“, br. 57/15, 69/15, 32/19 i 108/20) u članu 2 u stavu 1 poslije riječi „Uredba Komisije (EU) 2019/1383 od 8. jula 2019. godine kojom se mijenja i dopunjava i ispravlja Uredba (EU) br. 1321/2014 u vezi sa sistemima sigurnosnog upravljanja u organizacijama za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i olakšicama za vazduhoplove generalne avijacije po pitanju održavanja i obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti“ stavlja se zapeta i veznik "i" se briše, a na kraju stava tačka se zamjenjuje zapetom i dodaju se riječi „i Sprovedbena Regulatorna Komisija (EU) 2020/270 od 25. februara 2020. godine o izmjenama Regulatorne (EU) br. 1321/2014 u pogledu prelaznih mjera za organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost za opšte vazduhoplovstvo i obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, kao i ispravci predmetne regulatorne.“

Poslije stava 7 dodaje se novi stav 8 koji glasi:

„(8) Sprovedbena regulatorna Komisija (EU) 2020/270 data je u Prilogu 7, koji je sastavni dio ovog pravilnika.“

Član 2

U članu 4 riječi „Priloga 1-6“ zamjenjuju se riječima „Priloga 1-7“.

Član 3

Poslije Priloga 6 dodaje se Prilog 7, kao prilog ovog pravilnika.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-040/20-1939/7
Podgorica, 25.03.2021. godine

Direktor,
Dragan Đurović. s.r.

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2020/270

od 25. februara 2020.

o izmjenama Regulative (EU) br. 1321/2014 u pogledu prelaznih mjera za organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost za opšte vazduhoplovstvo i obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, kao i ispravci predmetne regulative

Član 1

Član 4 Regulative (EU) br. 1321/2014 mijenja se i glasi:

„Član 4

Odobrenje organizacija uključenih u kontinuiranu plovidbenost [vazduhoplova]

1. Organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i komponenti za ugradnju u vazduhoplove, uključujući održavanje, na osnovu zahtjeva odobrava nadležna vlast u skladu sa zahtjevima Priloga II (Dio-145), Priloga Vc (Dio-CAMO) ili Prilog Vd (Dio-CAO), zavisno od toga šta se primjenjuje na odgovarajuće organizacije.

2. Izuzetno od stava 1, do 24. septembra 2020. nadležna vlast može, na zahtjev, organizacijama izdati odobrenje u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio F i Poddio G. Sva odobrenja izdata u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio F i Poddio G važe do 24. septembra 2021.

3. Smatra se da su uvjerenja o odobrenju organizacija za održavanje koja je izdala ili priznala država članica u skladu sa sertifikacionom specifikacijom JAR-145 iz Priloga II Regulative Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (*1) izdata u skladu sa zahtjevima iz Priloga II (Dio-145) ove regulative.

4. Organizacijama koje posjeduju važeće uvjerenje o odobrenju izdato u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio F ili Poddio G ili Prilogom II (Dio-145), nadležna vlast na zahtjev izdaje obrazac 3-CAO kako je utvrđeno u Prilogu Vd (Dio-CAO) Dodatak I, nakon čega organizacije podliježu nadzoru od strane nadležne vlasti u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO).

Prava takve organizacije shodno odobrenju izdatom u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO) jednaka su pravima shodno odobrenju izdatom u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio F ili Poddio G ili Prilogom II (Dio-145). Međutim, ta prava ne smiju da premaše prava navedena u Prilogu Vd (Dio-CAO) Odsjek A.

Izuzetno od tačke CAO.B.060 Priloga Vd (Dio-CAO), organizacija može do 24. septembra 2021. ispraviti bilo kakve nalaze u pogledu neusklađenosti u vezi sa zahtjevima iz Priloga Vd (Dio-CAO) koji nijesu obuhvaćeni Prilogom I (Dio-M) Poddio F ili Poddio G ili Prilogom II (Dio-145).

Ako nakon 24. septembra 2021. organizacija nije ispravila predmetne nalaze, uvjerenje o odobrenju se opoziva, ograničava ili suspenduje u cjelosti ili djelimično.

5. Organizacijama koje posjeduju važeće uvjerenje o odobrenju organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti izdato u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio G, nadležna vlast na zahtjev izdaje obrazac EASA 14 u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO), nakon čega organizacije podliježu nadzoru od strane nadležne vlasti u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO).

Izuzetno od tačke CAMO.B.350 Priloga Vc (Dio-CAMO), organizacija može do 24. septembra 2021. ispraviti bilo kakve nalaze u pogledu neusklađenosti u vezi sa zahtjevima iz Priloga Vc (Dio-CAMO) a koji nijesu obuhvaćeni Prilogom I (Dio-M) Poddio G.

Ako nakon 24. septembra 2021. organizacija nije ispravila predmetne nalaze, uvjerenje o odobrenju se opoziva, ograničava ili suspenduje u cjelosti ili djelimično.

6. Smatra se da su uvjerenja i odobrenja programa za održavanje vazduhoplova izdata u skladu s Regulativom (EU) br. 1321/2014, koja se primjenjivala prije 24. marta 2020., izdati u skladu s ovom Regulativom.

Član 2

Prilozi I, II, III, IV, Va, Vb, Vc i Vd Regulative (EU) br. 1321/2014 ispravljaju se u skladu s prilogom ove regulative.

Član 3

Ova regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“.

Primjenjuje se od 24. marta 2020. godine.

Ova regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 25. februara 2020.

Za Komisiju

Predsjednica

Ursula VON DER LEJEN (Ursula VON DER LEYEN)

(1) Regulativa Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. novembra 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove (SL L 362, 17.12.2014, str. 1).

PRILOG

Prilozi I, II, III, IV, Va, Vb, Vc i Vd Regulative (EU) br. 1321/2014 ispravljaju se kako slijedi:

- (1) Prilog I ispravlja se kako slijedi:
- (a) Tačka M.1 ispravlja se kako slijedi:
 - (i) Tačka 3 podtačka ii podpodtačka b mijenja se i glasi:
 - „(b) vlast nadležna za nadzor nad organizacijom za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova ili s kojom je vlasnik zaključio ograničeni ugovor u skladu s tačkom M.A.201 podtačka i podpodtačka 3.”;
 - (ii) dodaje se tačka 4:
 - „4. za nadzor nad organizacijom za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti kako je utvrđeno u (Dio-M) Odsjeku A Poddio G ovog priloga;
 - (i) vlast koju je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno sjedište poslovanja te organizacije ako odobrenje nije uključeno u sertifikat vazdušnog operatora;
 - (ii) vlast koju je imenovala država članica operatora ako je odobrenje uključeno u sertifikat vazduhoplovnog operatora;
 - (iii) Agencija, ako ta organizacija ima sjedište u trećoj zemlji”;
- (b) tačka M.A.201 ispravlja se kako slijedi:
 - (i) podtač. e, f, g, h i i mijenjaju se i glase:
 - „(e) U slučaju vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008 (*1), operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova kojim upravlja i dužan je da:
 - (1) obezbijedi da se letovi ne obavljaju ako nijesu ispunjeni uslovi iz podtačke a;
 - (2) preduzme potrebne korake da obezbijedi da ima odobrenje kao organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAMO) u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M), koje je dio sertifikata vazdušnog operatora za vazduhoplove koje koristi;
 - (3) preduzme potrebne korake da obezbijedi odobrenje u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili zaključi pisani ugovor u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) tačka CAMO.A.315 podtačka c ili tačkom M.A.708 podtačkom c ovog priloga (Dio-M) s organizacijom koja je odobrena u skladu s Prilogom II (Dio-145).
 - (f) Za složene vazduhoplove na motorni pogon koji se koriste u komercijalnim specijalizovanim operacijama, za CAT operacije koje nijesu one koje obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalne odobrene organizacije za obuku (ATO) i deklarirane organizacije za obuku (DTO) iz člana 10a Regulative (EU) br. 1178/2011 (*2), operator je dužan da obezbijedi da:
 - (1) se letovi ne obavljaju ukoliko nijesu ispunjeni uslovi iz podtačke a;
 - (2) poslove povezane s kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO odobrena u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M); ako operator nema CAMO odobrenje u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M), zaključuje pisani ugovor o izvršavanju tih zadataka u skladu s Dodatkom I ovog priloga s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M);
 - (3) CAMO iz podtačke 2 je odobrena u skladu s Prilogom II (Dio-145) kao organizacija koja je kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti za ugradnju u vazduhoplov ili ta CAMO ima zaključen pisani ugovor u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) tačka CAMO.A.315 podtačka c ili podtačkom c tačka M.A.708 ovog priloga (Dio-M) s organizacijama odobrenim u skladu s Prilogom II (Dio-145).

(*1) Regulativa (EC) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. septembra 2009. godine o zajedničkim pravilima za obavljanje vazdušnog saobraćaja u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008, str. 3)."

(*2) Regulativa Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. novembra 2011. godine o uspostavljanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi s letaćkim posadama u civilnom vazduhoplovstvu u skladu s Regulativom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 311, 25.11.2011, str. 1).““

- (g) Za složene vazduhoplove na motorni pogon koji nijesu obuhvaćeni podtačkama e i f, vlasnik je dužan da obezbijedi da:
- (1) se letovi ne obavljaju ukoliko nijesu ispunjeni uslovi iz podtačke a;
 - (2) poslove povezane s kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO odobrena u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M); ako vlasnik nema CAMO odobrenje u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M), zaključuje pisani ugovor o obavljanju tih zadataka u skladu s Dodatkom I ovog priloga s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M);
 - (3) CAMO iz podtačke 2 je odobrena u skladu s Prilogom II (Dio-145) kao organizacija koja je kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti za ugradnju u vazduhoplov ili ta CAMO ima zaključen pisani ugovor u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) tačka CAMO.A.315 podtačka c ili podtačkom c tačka M.A.708 ovog priloga (Dio-M) s organizacijama odobrenim u skladu s Prilogom II (Dio-145).
- (h) Za nesložene vazduhoplove na motorni pogon koji se koriste u komercijalnim specijalizovanim operacijama ili za operacije komercijalnog vazdušnog prevoza (CAT) osim onih koje obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1178/2011, ili komercijalne ATO i komercijalne DTO iz člana 10a Regulative (EU) br. 1178/2011, operator je dužan da obezbijedi da:
- (1) se letovi ne obavljaju ukoliko nijesu ispunjeni uslovi utvrđeni u podtački a;
 - (2) poslove povezane s kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO odobrena u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog Priloga (Dio-M), ili kombinovana organizacija za plovidbenost (CAO) odobrena u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO); ukoliko operator nema CAMO odobrenje u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M), ili CAO odobrenje u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO), zaključuje pisani ugovor u skladu s Dodatkom I ovog priloga sa CAMO odobrenom u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M), ili sa CAO odobrenom u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO);
 - (3) CAMO ili CAO iz podtačke 2 su odobrene u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili u skladu s Poddijelom F ovog priloga (Dio-M), ili kao CAO s pravima za održavanje, ili ta CAMO ima zaključen pisani ugovor u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) tačka CAMO.A.315 podtačka c ili tačkom M.A.708 podtačka c ovog priloga (Dio-M) s organizacijama odobrenim u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili u skladu s Poddijelom F ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vd (Dio-CAO) s pravima za održavanje.
- (i) Za nesložene vazduhoplove na motorni pogon koji nijesu obuhvaćeni tačk. e i h ili se koriste za ograničene operacije, vlasnik je dužan da obezbijedi da se let obavlja samo ako su ispunjeni uslovi iz tačke a. U tom cilju, vlasnik je dužan da:
- (1) povjeri zadatke za kontinuiranu plovidbenost iz tačke M.A.301 CAMO ili CAO putem pisanog ugovora zaključenog u skladu s Dodatkom I; ili
 - (2) sam obavlja te zadatke; ili
 - (3) sam obavlja te zadatke osim zadataka izrade i obrade odobrenja programa održavanja vazduhoplova samo akto te zadatke obavlja CAMO ili CAO u okviru ograničenog ugovora zaključenog u skladu s tačkom M.A.302.
- (ii) podtačka k mijenja se i glasi:
- „(k) Kada se vazduhoplov uključen u sertifikat vazdušnog operatora koristi za nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije iz Priloga III tačka ORO.GEN.310 ili Priloga VII tačka NCO.GEN.104 Regulative (EU) br. 965/2012, operator je dužan da obezbijedi da zadatke koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobrena u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G ovog priloga (Dio-M) ili kombinovana organizacija za plovidbenost (CAO) odobrena u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO), zavisno od toga šta se primjenjuje, imaoca sertifikata vazduhoplovnog operatora.“;
- (c) u tački M.A.302 podtačka c, prva i druga rečenica mijenjaju se i glase:
- „Kada kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova održava CAMO ili CAO, ili kada postoji ograničeni ugovor između vlasnika i CAMO ili CAO u skladu sa tačkom M.A.201 podtačka i podpodtačka 3, program održavanja vazduhoplova i njegove izmjene mogu da se odobre procedurom posrednog odobravanja.
- U tom slučaju, CAMO ili CAO utvrđuje proceduru posrednog odobravanja kao dio priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME) iz tačke CAMO.A.300 Priloga Vc ili tačke M.A.704 ovog priloga, ili kao dio priručnika za kombinovanu plovidbenost (CAE) iz Priloga Vd tačka CAO.A.025 i odobrava ga vlast nadležna za tu CAMO ili CAO.“;
- (d) u tački M.A.306, podtačka b mijenja se i glasi:

- „(b) Prvo izdavanje sistema tehničke knjige vazduhoplova odobrava nadležna vlast navedena u Prilogu Vc (Dio-CAMO) tačka CAMO.A.105 ili tački M.1 ovog priloga (Dio-M) ili Prilogu Vd (Dio-CAO) tačka CAO.1 podtačka 1, zavisno od toga šta se primjenjuje. Sve naknadne izmjene tog sistema podliježu tački CAMO.A.300 podtačka c, ili tački M.A.704 podtač. b i c, ili tački CAO.A.025 podtačka c.”;
- (e) tačka M.A.502 ispravlja se i glasi:
- (i) u podtački b, prva rečenica mijenja se i glasi:
- „Izuzetno od tačke a, dok je komponenta ugrađena u vazduhoplov, održavanje te komponente može obavljati organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu s Poddijelom F ovog priloga ili Prilogom II (Dio-145) ili Prilogom Vd (Dio-CAO) ili osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke M.A.801 podtačka b podpodtačka 1.“;
- (ii) u podtački d, prva rečenica mijenja se i glasi:
- „Održavanje komponenti iz Priloga I (Dio-21) tačka 21.A.307 podtačka c Regulative (EU) br. 748/2012, gdje je komponenta ugrađena u vazduhoplov ili je privremeno izgrađena radi lakšeg pristupa, obavlja organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu s Poddijelom F ovog priloga ili Prilogom II (Dio-145) ili Prilogom Vd (Dio-CAO), u zavisnosti od slučaja, osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke M.A.801 podtačka b podpodtačka 1 ili pilot-vlasnik iz tačke M.A.801 podtačka b podpodtačka 2.“;
- (f) u tački M.A.503, podtačka a mijenja se i glasi:
- „(a) za ugrađene djelove s ograničenim vijekom upotrebe i vremenski kontrolisane komponente ne smiju se prekoračiti odobrena ograničenja utvrđena u programu održavanja vazduhoplova i nalogima za plovidbenost, osim u slučajevima predviđenim u tački M.A.504 podtačka b.“;
- (g) u tački M.A.604 podtačka a, podpodtačka 5 mijenja se i glasi:
- „5. spisak osoblja koje vrši sertifikaciju, i ako je primjenjivo, osoblja za provjeru plovidbenosti, s njihovim obimom odobrenja, i;”;
- (h) tačka M.A.606 ispravlja se i glasi:
- (i) podtačka e mijenja se i glasi:
- „(e) Kvalifikacije cjelokupnog osoblja koje obavlja poslove održavanja i provjere plovidbenosti moraju da budu dokazane i dokumentovane.”;
- (ii) podtačka i mijenja se i glasi:
- „(i) Ako organizacija vrši provjere plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti za ELA1 vazduhoplove koji nijesu uključeni u komercijalne operacije u skladu s tačkom ML.A.903 Priloga Vb (Dio-ML), mora imati osoblje za provjeru plovidbenosti koje je kvalifikovano i ovlašćeno i ispunjava sve sljedeće zahtjeve:
1. posjeduje ovlašćenje osoblja koje vrši sertifikaciju za odgovarajući vazduhoplov;
 2. ima najmanje tri godine iskustva kao osoblje koje vrši sertifikaciju;
 3. nezavisno je od procesa obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova koji se provjerava ili ima sveobuhvatnu nadležnost u procesu obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti kompletnog vazduhoplova koji se provjerava;
 4. steklo je znanje o Poddijelu C ovog priloga (Dio-M) ili Prilogu Vb (Dio-ML) Poddio C;
 5. steklo je dokazano znanje o procedurama organizacije za održavanje koje su relevantne za provjeru plovidbenosti i izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
 6. formalno je prihvaćeno od strane nadležne vlasti nakon obavljene provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležne vlasti ili pod nadzorom osoblja organizacije za provjeru plovidbenosti u skladu s procedurom koju je odobrila nadležna vlast;
 7. obavilo je najmanje jednu provjeru plovidbenosti u prethodnom periodu od dvanaest mjeseci.”;
- (i) u tački M.A.614, podtač. a i b mijenjaju se i glase:
- „(a) Odobrena organizacija za održavanje vodi evidenciju o obavljenim radovima. Evidencija kojom se dokazuje da su bili ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu, uključujući i dokumente o otpuštanju podgovarača i za izdavanje bilo kakvih potvrda o provjeri plovidbenosti, se čuva.
- (b) Odobrena organizacija za održavanje je dužna da dostavi primjerak svakog uvjerenja o otpuštanju u upotrebu vlasniku vazduhoplova ili operatoru, zajedno s primjerkom bilo koje detaljne evidencije o održavanju koja se odnosi na obavljene radove i koja je neophodna za dokazivanje usaglašenosti s tačkom M.A.305 ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.305, u zavisnosti od slučaja.“;
- (j) u tački M.A.614 podtačka c, druga rečenica mijenja se i glasi:
- „Osim toga, dužna je da čuva primjerak cjelokupne evidencije povezane s izdavanjem potvrda o provjeri plovidbenosti tri godine od dana izdavanja i da dostavi jedan primjerak vlasniku vazduhoplova.”;
- (k) u tački M.A.618 podtačka a, uvodne rečenice zamjenjuju se sljedećim:
- „(a) Odobrenje ostaje važeće do 24. septembra 2021, pod uslovom da.”;
- (l) u tački M.A.704, podtačka a mijenja se i glasi:

- (i) podpodtačka 1 mijenja se i glasi:
 „1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac kojom se potvrđuje da će organizacija stalno raditi u skladu s ovim prilogom (Dio-M) i Prilogom Vb (Dio-ML), prema potrebi;“;
- (ii) podpodtačka 7 mijenja se i glasi:
 „7. procedure koje pokazuju kako organizacija obezbjeđuje usaglašenost s ovim Prilogom (Dio-M) i Prilogom Vb (Dio-ML), u zavisnosti od slučaja, i;“;
- (m) tačka M.A.706 ispravlja se i glasi:
- (i) podtačka a mijenja se i glasi:
 „(a) Organizacija imenuje odgovornog rukovodioca, koji ima korporativno ovlaštenje da obezbijedi da poslovi obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti budu finansirani i obavljani u skladu s ovim prilogom (Dio-M) i Prilogom Vb (Dio-ML), u zavisnosti od slučaja.”;
- (ii) podtačka c mijenja se i glasi:
 „(c) Lice ili grupa lica moraju da budu nominovani da snose odgovornost za obezbjeđivanje da organizacija bude uvijek u saglasnosti s odgovarajućim zahtjevima za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, provjeru plovidbenosti i dozvolu za letenje iz ovog priloga (Dio-M) i Priloga Vb (Dio-ML). Takva lica u krajnjoj liniji odgovaraju odgovornom rukovodiocu.”;
- (iii) podtačka i mijenja se i glasi:
 „(i) Za organizacije koje produžavaju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s tačkom M.A.711 podtačka a podpodtačka 4 i tačkom M.A.901 ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.901 podtačka c, u zavisnosti od slučaja, organizacija nominuje lica koja su za to ovlaštena, pod uslovom da to odobri nadležna vlast.”;
- (n) u tački M.A.707 podtačka a, uvodna rečenica mijenja se i glasi:
 „(a) Da bi bila odobrena za provjeru plovidbenosti i, ako je primjenjivo, za izdavanje dozvola za letenje, odobrena organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti mora da ima odgovarajuće osoblje za provjeru plovidbenosti, koje izdaje potvrde ili preporuke o provjeri plovidbenosti navedene u Prilogu I (Dio-M) Odsjek A Poddio I ili Prilogu Vb (Dio-ML) Odsjek A Poddio I i, ako je primjenjivo, da izdaje dozvole za letenje u skladu s tačkom M.A.711 podtačka c.“;
- (o) tačka M.A.708 ispravlja se i glasi:
- (i) tačka a mijenja se i glasi:
 „(a) Organizacija mora da osigura da se cjelokupno obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vrši u skladu s (Dio-M) Odsjekom A Poddio C ovog priloga i Prilogom Vb (Dio-ML) Odsjek A Poddio C, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
- (ii) podtačka b ispravlja se i glasi:
 — podpodtač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:
 „1. osigura da se razvija i nadzire program održavanja vazduhoplova, uključujući i bilo koji važeći program pouzdanosti, kako je propisano tačkom M.A.302 ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vb (Dio-ML), tačka ML.A.302, zavisno od toga šta je primjenjivo,”;
 2. za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008, dostavljaju primjerak programa održavanja vazduhoplova vlasniku ili operatoru odgovornom u skladu s tačkom M.A.201 ovog priloga (Dio-M) ili tačkom ML.A.201 (Dio-ML) Priloga Vb, zavisno od toga šta je primjenjivo,”;
 — podpodtačka 4 se mijenja i glasi:
 „4. da osigura da se cjelokupno održavanje obavlja u skladu s odobrenim programom održavanja i da se otpuštanje u upotrebu vrši u skladu s (Dio-M) Odsjekom A Poddio H ovog priloga ili Prilogom Vb (Dio-ML) Odsjek A Poddio H, zavisno od toga šta je primjenjivo,”;
- (iii) tač. c i d mijenjaju se i glase:
 „(c) U slučaju složenih vazduhoplova na motorni pogon ili vazduhoplova koji se koriste za operacije komercijalnog vazdušnog prevoza, ili vazduhoplova koji se koriste za komercijalne specijalizovane operacije ili komercijalne ATO ili DTO operacije, kada CAMO nema odgovarajuće odobrenje u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili Poddijelom F ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vd (Dio-CAO), organizacija je dužna da, konsultujući se s operatorom, zaključi pisani ugovor o održavanju s organizacijom odobrenom u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili Poddijelom F ovog priloga (Dio-M) ili Prilogom Vd (Dio-CAO) ili s drugim operatorom, detaljno opisujući funkcije navedene u tač. M.A.301 podtačka b, M.A.301 podtačka c, M.A.301 podtačka f i M.A.301 podtačka g (Dio-M) ovog priloga ili tački ML.A.301 podtač. b do e (Dio-ML) Priloga Vb, čime se osigurava da cjelokupno održavanje obavlja organizacija za održavanje, odobrena u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili Poddijelom F (Dio-M) ovog priloga ili Prilogom Vd (Dio-CAO) i utvrđuje podrška funkcijama kvaliteta iz tačke M.A.712 podtačka b (Dio-M) ovog priloga.

- (d) Bez obzira na podtačku c, ugovor može biti u obliku pojedinačnih radnih naloga upućenih organizaciji za održavanje, odobreno u skladu s Prilogom II (Dio-145) ili Poddijelom F (Dio-M) ovog priloga ili Prilogom Vd (Dio-CAO) u slučaju:
1. vazduhoplova kome je potrebno neplanirano linijsko održavanje;
 2. održavanja komponenti, uključujući i održavanje motora.“;

(p) tačka M.A.709 mijenja se i glasi:

„M.A.709 **Dokumentacija**

- (a) Odobrena organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti mora da ima i koristi primjenjive ažurirane podatke o održavanju u skladu s tačkom M.A.401 (Dio-M) ovog priloga ili tačkom ML.A.401 (Dio-ML) Priloga Vb, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo, za obavljanje poslova kontinuirane plovidbenosti iz tačke M.A.708 (Dio-M) ovog priloga. Ove podatke može da obezbijedi vlasnik ili operator, pod uslovom da je sa vlasnikom ili operatorom zaključen odgovarajući ugovor. U tom slučaju organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti mora takve podatke da čuva samo tokom trajanja ugovora, izuzev ako u tački M.A.714 (Dio-M) ovog priloga nije drugačije određeno.
- (b) Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008, odobrena organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti može da razvije „osnovne“ i/ili „generičke“ programe održavanja da bi se omogućilo da se inicijalno odobrenje ili proširenje obima odobrenja izda bez zaključenja ugovora iz Dodatka I ovog priloga (Dio-M) ili Priloga Vb Dodatak I (Dio-ML), zavisno od konkretnog slučaja. Međutim, ovi „osnovni“ i/ili „generički“ programi održavanja ne isključuju potrebu blagovremene izrade odgovarajućeg programa održavanja vazduhoplova u skladu s tačkom M.A.302 (Dio-M) ovog priloga ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.302, prema potrebi, prije ostvarivanja prava navedenih u tački M.A.711 (Dio M) ovog priloga;

(q) tačka M.A.710 mijenja se i glasi:

„M.A.710 **Provjera plovidbenosti**

Kada organizacija odobrena u skladu s tačkom M.A.711 podtačkom b (Dio-M) ovog priloga obavlja provjere plovidbenosti, one se obavljaju u skladu s tačkom M.A.901 (Dio M) ovog priloga ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.903, zavisno od toga šta je primjenjivo.“;

(r) tačka M.A.711 mijenja se i glasi:

- (i) u podtački a, podpodtačka 4 mijenja se i glasi:
- „4. produži, u skladu s uslovima utvrđenim u tački M.A.901 podtačka f (Dio-M) ovog priloga ili u Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.901 podtačka c, u zavisnosti od konkretnog slučaja, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala nadležna vlast ili druga organizacija ili lice, u zavisnosti od konkretnog slučaja;“;
- (ii) u podtački a dodaje se podpodtačka 5:
- „5. odobri program održavanja vazduhoplova, u skladu s tačkom ML.A. 302 podtačka b podpodtačka 2, za vazduhoplove kojima se obezbjeđuje kontinuirana plovidbenost u skladu s (Dio-ML) Prilogom Vb.“;
- (iii) u podtački b podpodtačka 1 mijenja se i glasi:
- „1. izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti i pravovremeno produžava njeno važenje u skladu s uslovima navedenim u tački M.A.901 podtačka c podpodtačka 2 ili tački M.A.901 podtačka e podpodtačka 2 (Dio-M) ovog priloga ili u Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.901 podtačka c, u zavisnosti od slučaja; i,“;

(s) u tački M.A.714, podtačka a mijenja se i glasi:

„(a) Organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti evidentira sve pojedinosti o izvršenim radovima. Mora da se čuva evidencija koja se zahtijeva u skladu s tačkom M.A.305 (Dio-M) ovog priloga ili Prilogom Vb (Dio-ML), tačka ML.A.305, zavisno od konkretnog slučaja, i ako je primjenjivo u skladu s tačkom M.A.306 (Dio-M) ovog priloga.“;

(t) u tački M.A.715 podtačka a, uvodna rečenica mijenja se i glasi:

„(a) Odobrenje ima rok važenja do 24. septembra 2021, pod uslovom:“;

(u) u tački M.A.716, podtač. a i b mijenjaju se i glase:

- „(a) Nalaz nivoa 1 predstavlja svaku značajnu neusaglašenost sa zahtjevima navedenim u ovom prilogu (Dio-M) ili Prilogu Vb (Dio-ML), zavisno od konkretnog slučaja, koja snižava standard sigurnosti i ozbiljno ugrožava sigurnost letjenja;
- (b) Nalaz nivoa 2 predstavlja svaku neusaglašenost sa zahtjevima navedenim u ovom prilogu (Dio-M) ili Prilogu Vb (Dio-ML), zavisno od konkretnog slučaja, koja bi mogla da umanjí standard sigurnosti i eventualno ugrozi sigurnost letjenja.“;

(v) u tački M.A.802, podtačka a mijenja se i glasi:

- „(a) Osim za komponentu koju je organizacija za održavanje otpustila u upotrebu u skladu s Prilogom II (Dio-145), potvrda o otpuštanju u upotrebu se izdaje po završetku svih radova održavanja komponente vazduhoplova u skladu s tačkom M.A.502 (Dio-M) ovog priloga.“;
- (w) tačka M.A.901 mijenja se i glasi:
- (i) u podtački c, uvodna rečenica mijenja se i glasi:
 „Za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008, i za vazduhoplove čija je MTOM veća od 2.730 kg koji su u kontrolisanom okruženju, organizacija iz podtačke b podpodtačke 1 koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može, u skladu s Prilogom Vc tačka CAMO.A.125 podtačka e ili tačkom M.A.711 podtačka b ovog priloga ili Priloga Vd tačka CAO.A.095 podtačka c podpodtačka 1, zavisno od toga šta se primjenjuje, i ukoliko je ispunjen zahtjev iz podtačke j:“;
- (ii) u podtački e, uvodna rečenica mijenja se i glasi:
 „Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1008/2008, i za vazduhoplove čija je MTOM od 2.730 kg i manja, svaka organizacija odobrena za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti ili kombinovana organizacija za plovidbenost koju odabere vlasnik ili operator vazduhoplova može, u skladu s Prilogom Vc tačka CAMO.A.125 podtačka e ili podtačkom b tačka M.A.711 ovog priloga ili tačkom CAO.A.095 podtačka c Priloga Vd, zavisno od toga šta se primjenjuje, i ukoliko je ispunjen zahtjev iz podtačke j:“;
- (x) u tački M.B.104(d), podtačka 3 mijenja se i glasi:
 „3. preporuke za provjeru plovidbenosti koje izdaje CAO ili CAMO;“;
- (y) u tački M.B.105, podtačka a mijenja se i glasi:
 „(a) U cilju poboljšanja sigurnosti u vazduhoplovstvu, nadležne vlasti međusobno razmjenjuju sve potrebne podatke u skladu sa članom 72 Regulative (EU) 2018/1139.“;
- (z) u tački M.B.301, podtačka c mijenja se i glasi:
 „(c) U slučaju posrednog odobravanja kako je predviđeno u tački M.A.302 podtačka c, nadležna vlast odobrava proceduru odobravanja programa održavanja CAO ili CAMO putem priručnika predmetne organizacije iz Priloga Vd tačka CAO.A.025, tačke M.A.704 ovog priloga, ili Priloga Vc tačka CAMO.A.300, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
- (aa) tačka M.B.302 mijenja se i glasi:
 „M.B.302 **Izuzeća**
 Nadležna vlast vodi i čuva evidenciju o svim izuzećima koje je odobrilo u skladu sa članom 71 Regulative (EU) 2018/1139.“;
- (bb) u tački M.B.305, podtačka b mijenja se i glasi:
 „(b) Da bi se organizaciji omogućilo da sprovede promjene sistema tehničke knjige vazduhoplova bez prethodnog odobrenja nadležne vlasti, nadležna vlast odobrava odgovarajuću proceduru navedenu u Prilogu Vc tačka CAMO.A.300 podtačka c ili tački MA704 (c) ovog priloga ili Priloga Vd tačka CAO.A.025 podtačka c.“;
- (cc) tačka M.B.703 mijenja se i glasi:
 „M.B.703 **Izdavanje odobrenja**
 (a) Nadležna vlast izdaje podnosiocu zahtjeva uvjerenje o odobrenju na EASA Obrascu 14 (Dodatak VI ovom prilogu) koje sadrži obim odobrenja, kada je organizacija za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti u saglasnosti s Odsjekom A Poddio G (Dio-M) ovog priloga.
 (b) Nadležna vlast navodi važenje odobrenja na uvjerenju o odobrenju na EASA Obrascu 14.
 (c) Referentni broj unosi se na uvjerenje o odobrenju na EASA Obrascu 14 na način koji utvrdi Agencija.
 (d) U slučaju vazdušnih prevoznika licenciranih u skladu s Regulativom (EZ) br. 1008/2008, podaci sadržani u EASA Obrascu 14-MG uključeni su u sertifikat vazdušnog prevoznika.“;
- (dd) u tački M.B.705 podtačka a, uvodna rečenica mijenja se i glasi:
 „(a) Ako se tokom audita ili na drugi način, pronađe dokaz koji ukazuje na neusklađenost sa zahtjevima utvrđenim u ovom Prilogu (Dio-M) ili Prilogu Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta se primjenjuje, nadležna vlast preduzima sljedeće akcije:“;
- (ee) u tački M.B.706, podtačka c mijenja se i glasi:
 „(c) Za svaku promjenu priručnika o obezbeđivanju kontinuirane plovidbenosti:
 1. U slučaju neposrednog odobravanja promjena u skladu s tačkom M.A.704 podtačka b (Dio-M) ovog priloga, nadležna vlast provjerava da li su procedure navedene u priručniku u saglasnosti s ovim prilogom (Dio-M) ili Prilogom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta se primjenjuje, prije nego što formalnim putem obavijesti odobrenu organizaciju o odobrenju;
 2. U slučaju da se koristi procedura posrednog odobravanja za odobravanje promjena u skladu sa (Dio-M) tačkom M.A.704 podtačka c ovog priloga, nadležna vlast osigurava sljedeće:“;

- (i) da promjene ostanu manje;
- (ii) da ta vlast ima odgovarajuću kontrolu nad odobrenjem promjena kako bi se osiguralo da one ostanu u skladu sa zahtjevima iz ovog priloga (Dio-M) ili Priloga Vb (Dio-M) ili Priloga Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta se primjenjuje.“;

(ff) Prilog III mijenja se i glasi:

- (i) rečenica o potvrđivanju iz EASA obrasca 15b mijenja se i glasi:

„U skladu s Regulativom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, sljedeća organizacija, odobrena u skladu s (Dio-CAMO) Odsjekom A Priloga Vc ili Odsjekom A Poddio G (Dio-M) Priloga I ili Odsjekom A (Dio-CAO) Priloga Vb Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014,

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]

[BROJ ODOBRENJA]

ovim potvrđuje da je obavila provjeru plovidbenosti u skladu s tačkom M.A.901 Priloga I Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014 na sljedećem vazduhoplovu:“;

- (ii) broj izdanja EASA obrasca 15b zamjenjuje se sa „izdanje 6“;

(gg) tabela u tački 13 Dodatka IV ispravlja se kako slijedi:

- (i) polja koja odgovaraju ovlašćenju A2 mijenjaju se i glase:

„KLASA	OVLAŠĆENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
VAZDUHOPLOV	A2 Avioni od 5.700 kg i manji	[Navesti proizvođača ili grupu ili seriju ili tip aviona i/ili poslove održavanja] Primjer: Serija DHC-6 Twin Otter Navesti da li je ovlašćena ili nije za izdavanje uvjerenja o provjeri plovidbenosti	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)“;

- (ii) polja koja odgovaraju ovlašćenju A4 mijenjaju se i glase:

„KLASA	OVLAŠĆENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
VAZDUHOPLOV	A4 Vazduhoplovi izuzev A1, A2 i A3	[Navesti kategoriju vazduhoplova (jedrilica, balon, vazdušni brod, itd.), proizvođača ili grupu ili seriju ili tip vazduhoplova i/ili poslove održavanja] Navesti da li je ovlašćena ili nije za izdavanje uvjerenja o provjeri plovidbenosti	[DA/NE] (*)	[DA/NE] (*)“

(hh) Dodatak V mijenja se i glasi:

„Dodatak V

Uvjerenje organizacije za održavanje iz Priloga I (Dio-M) Odjeljak F – EASA obrazac 3-MF

Stranica 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

Država članica Evropske unije (**)

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Broj: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].MF.[XXXX]

Na osnovu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu s dolje navedenim uslovima, [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

organizacija za održavanje usaglašena s (Dio-M) Odsjekom A Odjeljak F Priloga I Regulative (EU) br. 1321/2014 odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja o otpuštanju u upotrebu koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti nakon provjere plovidbenosti kako je navedeno u tački ML.A.903 (Dio-ML) Priloga Vb Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014 za vazduhoplove koji su navedeni u priloženim uslovima odobrenja.

USLOVI:

- 1.Ovo uvjerenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje iz (Dio-M) Odsjeka A Odjeljak F Priloga I Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014; i
- 2.Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost s procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje; i
- 3.Ovo uvjerenje je važeće dok je odobrena organizacija za održavanje usaglašena s Prilogom I (Dio-M) i Prilogom Vb (Dio-ML) Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014.
- 4.Pod uslovom da postoji usaglašenost s gore navedenim uslovima, ovo uvjerenje ima rok važenja do 24. septembra 2021. godine, osim ako nije vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto prije tog datuma.

Datum prvog izdanja: ...

Datum ove revizije: ...

Broj revizije: ...

Potpis: ...

Za nadležnu vlast: [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-MF Izdanje 5

(*) Ili „EASA“, ako je EASA nadležna vlast.

(**) Izbrisati ako država nije članica EU ili u slučaju EASA.

Stranica 2 od 2

USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Broj: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].MF.XXXX

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

KLASA

VAZDUHOPLOV (**)

OVLAŠĆENJE

(***)

(***)

OGRANIČENJE

(****)

(****)

MOTORI (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APUa (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
SPECIJALIZOVANE USLUGE (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)

Ovi uslovi odobrenja ograničeni su na proizvode, djelove i uređaje i na aktivnosti koji su navedeni u obimu radova odobrenog priručnika organizacije za održavanje.

Referenca priručnika organizacije za održavanje: ...

Datum prvog izdanja: ...

Datum posljednje odobrene revizije: ... Broj revizije: ...

Potpis: ...

Za nadležnu vlast: [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-MF izdanje 5

(*) ili „EASA“, ako je EASA nadležna vlast.

(**) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena.

(***) upisati odgovarajuće ovlašćenje i ograničenje.

(****) upisati odgovarajuće ograničenje i navesti da li je ovlašćena za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti (samo moguće za ELA1 vazduhoplove koji nijesu uključeni u komercijalne operacije kada organizacija obavlja provjeru plovidbenosti zajedno sa godišnjom inspekcijom iz programa održavanja vazduhoplova).;

(ii) Dodaje se Dodatak VI koji glasi:

„Dodatak VI

Uvjerenje organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti iz Priloga I (Dio-M) Odjeljak G – EASA Obrazac 14-MG

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

Država članica Evropske unije (**)

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

Broj: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].MG.XXXX (ref. AOC XX.XXXX)

Na osnovu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi i u skladu sa dolje navedenim uslovima, [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena s (Dio-M) Odsjekom A Odjeljak G Priloga I Regulative (EU) br. 1321/2014, odobrena za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova navedenih u priloženim uslovima odobrenja i, kada je predviđeno, izdaje preporuke i potvrde o provjeri plovidbenosti nakon provjere plovidbenosti, kako je navedeno u tački M.A.901 Priloga I (Dio-M) ili tački ML.A.901 Priloga Vb (Dio-ML), i, kada je predviđeno, izdaje dozvole za letenje kako je navedeno u tački M.A.711(c) (Dio-M) Priloga I iste regulative.

USLOVI:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti iz Odsjeka A Poddio G Priloga I (Dio-M) Regulative (EU) br. 1321/2014.
 2. Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost s procedurama navedenim u Priručniku organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti odobrenom u Prilogom I (Dio-M) Regulative (EU) br. 1321/2014.
 3. Ovo uvjerenje je važeće dok je odobrena organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena s Prilogom I (Dio-M) i, ukoliko je primjenjivo, s Prilogom Vb (Dio-ML) Regulative (EU) br. 1321/2014.
 4. Ukoliko organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti ugovori u okviru svog sistema kvaliteta usluge druge(ih) organizacije(a), ovo uvjerenje ostaje važeće pod uslovom da ta(e) organizacija(e) ispunjava(ju) primjenjive ugovorne obaveze;
 5. Pod uslovom da postoji usaglašenost s uslovima od 1 do 4, ovo uvjerenje ima rok važenja do 24. septembra 2021. godine, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.
- Ako se ovaj obrazac izdaje vazдушnim prevoznicima licenciranim u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, broj sertifikata vazdušnog operatora (AOC) se dodaje broju uvjerenja, uz standardni broj, i uslov 5 zamjenjuje se sljedećim dodatnim uslovima 6, 7 i 8:
6. Ovo uvjerenje ne predstavlja ovlašćenje za vršenje operacija tipovima vazduhoplova navedenih u stavu 1. Ovlašćenje za vršenje operacija vazduhoplovima predstavlja AOC.
 7. Prestanak važenja, suspenzija ili ukidanje AOC-a automatski čini ovo uvjerenje nevažećim u odnosu na registracije vazduhoplova koje su navedene u AOC-u, izuzev ako nadležna vlast izričito ne navede drugačije.
 8. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa uslovima od 1 do 4, 6 i 7, ovo uvjerenje ima rok važenja do 24. septembra 2021. godine, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

Datum prvog izdanja: ...

Potpis: ...

Datum ove revizije: ... Broj revizije: ...

Za nadležnu vlast: [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)]

Stranica 1 od 2

EASA Obrazac 14-MG Izdanje 5

Stranica 2 od 2

ORGANIZACIJA ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

USLOVI ODOBRENJA

Broj: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].MG.XXXX

(ref. oznaka AOC XX.XXXX)

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Tip/serija/grupa vazduhoplova	Ovlašćenje za provjeru plovidbenosti	Ovlašćenje za izdavanje dozvole za letenje	Organizacija(e) koja(e) radi(e) u okviru sistema kvaliteta
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni na one koji su navedeni u obimu radova sadržani u poglavlju odobrenog priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti ...

Referentna oznaka priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti: ...

Datum prvog izdavanja: ...

Potpis: ...

Datum revizije: ... Broj revizije: ...

Za nadležnu vlast: [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE *]

EASA Obrazac 14-MG Izdanje 5

- (*) ili EASA, ako je EASA nadležna vlast.
- (**) obrisati ako država nije članica EU ili u slučaju EASA.
- (***) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena.;
- (jj) u Dodatku VIII, podtačka a podpodtačka 3 mijenja se i glasi:
 - „3. Pilot-vlasnik (ili CAMO ili CAO sa kojom ima zaključen ugovor), odgovoran za utvrđivanje poslova pilota-vlasnika u skladu s ovim osnovnim načelima sadržanim u programu održavanja vazduhoplova kao i za blagovremeno ažuriranje tog programa.“;
- (2) Prilog II ispravlja se i glasi:
 - (a) tačka 145.A.30 ispravlja se i glasi:
 - (i) u podtački e prva rečenica mijenja se i glasi:
 - „Organizacija uspostavlja i kontrolira kompetenciju osoblja koje se bavi održavanjem, provjerama plovidbenosti, upravljanjem i/ili auditima kvaliteta u skladu s procedurom i na standardu dogovorenom s nadležnom vlašću.“;
 - (ii) podtačka k mijenja se i glasi:
 - „(k) Ukoliko organizacija obavlja provjere plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s Prilogom Vb (Part-ML) tačka ML.A.903, mora da ima osoblje za provjeru plovidbenosti kvalifikovano i ovlašćeno i koje ispunjava svaki od sljedećih zahtjeva:
 - 1. posjeduje ovlašćenje osoblja koje vrši sertifikaciju za odgovarajući vazduhoplov;
 - 2. ima najmanje tri godine iskustva kao osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - 3. nezavisno je od procesa obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova koji se provjerava ili ima sveobuhvatnu nadležnost u procesu obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti kompletnog vazduhoplova koji se provjerava;
 - 4. steklo je znanje o Poddijelu C (Dio-M) ovog priloga ili Poddijelu C (Dio-ML) Prilog Vb ;
 - 5. steklo je dokazano znanje o procedurama organizacije za održavanje koje su relevantne za provjeru plovidbenosti i izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
 - 6. formalno je prihvaćeno od strane nadležne vlasti nakon obavljene provjere plovidbenosti pod nadzorom nadležne vlasti ili pod nadzorom osoblja organizacije za provjeru plovidbenosti u skladu s procedurom koju je odobrila nadležna vlast;
 - 7. obavilo je najmanje jednu provjeru plovidbenosti u prethodnom periodu od dvanaest mjeseci.“;
 - (b) u tački 145.A.48, podtačka d mijenja se i glasi:
 - „(d) je šteta procijenjena i da se modifikacije i popravke obavljaju korišćenjem podataka navedenih u Prilogu I (Dio-M) tačka M.A.304 ili Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.304, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
 - (c) u tački 145.A.50, druga rečenica podtačke d mijenja se i glasi:
 - „Uvjerenje o ovlašćenom otpuštanju „EASA Obrazac 1“ navedeno u Prilogu I (Dio- M) Dodatak II predstavlja uvjerenje o otpuštanju u upotrebu komponente osim ako drugačije nije navedeno u Prilogu I (Dio-M) tačka M.A.502 ili Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.502, u zavisnosti šta je primjenjivo.“;
 - (d) tačka 145.A.55 ispravlja se i glasi:
 - (i) podtač. a i b mijenjaju se i glase:
 - „(a) Organizacija vodi evidenciju o svim obavljenim radovima održavanja. Kao minimum, organizacija čuva svu evidenciju kojom se dokazuje da su bili ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu, uključujući i dokumente podugovarača o otpuštanju, kao i za izdavanje bilo koje potvrde o provjeri plovidbenosti.
 - (b) Organizacija dostavlja primjerak svakog uvjerenja o otpuštanju u upotrebu vlasniku ili operatoru vazduhoplova, zajedno s primjerkom podataka bilo koje detaljne evidencije o održavanju u vezi obavljenih radova čime se dokazuje usaglašenost s Prilogom I (Dio-M) tačka M.A.305 ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.305, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
 - (ii) u podtački c, prva rečenica mijenja se i glasi:
 - „Organizacija je dužna da čuva primjerak cjelokupne detaljne evidencije o održavanju i s njom povezanih podataka tri godine od dana kada je za vazduhoplov ili komponentu na koje se radovi odnose izdato uvjerenje o otpuštanju u upotrebu. Osim toga, čuva primjerak svih evidencija vezanih za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti tri godine od dana izdavanja i primjerak istih dostavlja vlasniku vazduhoplova.“;
 - (e) u tački 145.A.70 podtačka a, podpodtačka 12 mijenja se i glasi:
 - „12. procedure i sistem kvaliteta koje je organizacija uspostavila u skladu s tač. od 145.A.25 do 145.A.90 (Dio-145) ovog priloga i bilo koje dodatne procedure koje se primjenjuju u skladu s Prilogom I (Dio-M) i Prilogom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta se primjenjuje.“;

- (f) Dodatak III ispravlja se i glasi:
- (i) na stranici 1 od 2 EASA obrasca 3-145, rečenica o potvrdi mijenja se i glasi:
 „Na osnovu Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulativom Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu s dolje navedenim uslovima, [NADLEŽNA VLAST DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

organizacija za održavanje usaglašena s Prilogom II (Dio-145) Odsjek A Regulative (EU) No 1321/2014, odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja za otpuštanje u upotrebu koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti nakon provjere plovidbenosti kako je navedeno u Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.903 iste regulative za vazduhoplove koji su navedeni u priloženim uslovima odobrenja“;

- (ii) u tabeli na stranici 2 od 2 EASA obrasca 3-145, u koloni „OGRANIČENJE“, red „VAZDUHOPLOVI“, sadržaj se zamjenjuje sa „(****)“;

- (3) u Prilogu III Dodatak I (Dio-66) podtačka 2, modul 10 mijenja se i glasi:

„MODUL 10. VAZDUHOPLOVNI PROPISI

	STEPEN			
	A	B1	B2 B2L	B3
10.1 <i>Pravni okvir</i> Uloga Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva; Uloga Evropske komisije; Uloga EASA-e; Uloga država članica i nacionalnih vazduhoplovnih vlasti; Regulativa (EU) 2018/1139, Regulativa (EU) br. 748/2012, Regulativa (EU) br. 1321/2014 i Regulativa (EU) br. 376/2014; Povezanost između različitih priloga (djelova) Regulative (EU) br. 748/2012, Regulative (EU) br. 1321/2014 i Regulative Regulation (EU) br. 965/2012	1	1	1	1
10.2 <i>Osoblje koje vrši sertifikaciju — održavanje</i> Detaljno razumijevanje Dijela-66.	2	2	2	2
10.3 <i>Odobrene organizacije za održavanje</i> Detaljno razumijevanje Dijela 145 i Dijela M Poddio F.	2	2	2	2
10.4 <i>Vazdušne operacije</i> Opšte razumijevanje Regulative (EU) br. 965/2012. Sertifikati vazdušnog operatora; Odgovornosti operatora, naročito u vezi s kontinuiranom plovidbenošću i održavanjem; Program održavanja vazduhoplova; MEL//CDL; Dokumenti koji moraju da budu u vazduhoplovu; Stavljanje naljepnica u vazduhoplovu (oznaka).	1	1	1	1

10.5 <i>Sertifikacija vazduhoplova, dijelova i uređaja</i>				
(a) Opšte Opšte razumijevanje Dijela-21 i sertifikacionih specifikacija EASA CS-23, 25, 27, 29.	—	1	1	1
(b) Dokumenti Uvjerenje o plovidbenosti; ograničeno uvjerenje o plovidbenosti i dozvola za letenje; Uvjerenje o registraciji; Uvjerenje o buci; Raspored težine; Dozvola i ovlaštenje za radio stanicu.	—	2	2	2
10.6 <i>Kontinuirana plovidbenost</i> Detaljno razumijevanje odredbi Dijela-21 koje se odnose na kontinuiranu plovidbenost. Detaljno razumijevanje Dijela-M.	2	2	2	2
10.7 <i>Primjenjivi nacionalni i međunarodni zahtjevi za (ako nijesu zamijenjeni zahtjevima EU).</i>				
(a) programe održavanja, provjere i inspekcije u održavanju; naloge za plovidbenost; servisne biltene, servisne informacije proizvođača; modifikacije i popravke; dokumentaciju o održavanju: priručnike za održavanje, priručnik za strukturalne popravke, ilustrovani katalog dijelova, itd.; samo za dozvole od A do B2: glavnu listu minimalne ispravnosti opreme i sistema, listu minimalne ispravnosti opreme i sistema, liste odstupanja kod otpreme;	1	2	2	2
(b) kontinuirana plovidbenost; zahtjeve za minimalnu opremu — probni letovi; samo za dozvole B1 i B2: ETOPS, zahtjeve za održavanje i otpremu; operacije u svim vremenskim uslovima, operacije kategorije 2/3.	—	1	1	1 ⁴

(4) u Prilogu IV (Dio-147) Dodatak II, broj izdanja na stranici 2 od 2 EASA obrasca 11 zamjenjuje se sa „Izdanje 6“;

(5) u sadržaju Priloga Va (Dio-T) Odsjek B Poddio A mijenja se i glasi:
„Poddio A — Opšte

T.B.101 Područje primjene

T.B.102 Nadležna vlast

T.B.104 Čuvanje evidencije

T.B.105 Međusobna razmjena informacija“;

(6) Prilog Vb (Dio-ML) ispravlja se i glasi:

- (a) tačka ML.A.201 ispravlja se i glasi:
- (i) podtačka e podpodtačka 1 mijenja se i glasi:
 - „(1) ima odobrenje kao CAMO ili CAO za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti svog vazduhoplova u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO), Prilogom I (Dio-M) Poddio G ili Prilogom Vd (Dio-CAO), ili zaključuje ugovor s takvom organizacijom korišćenjem ugovora iz Dodatka I ovom prilogu;“;
 - (ii) prva rečenica podtačke f mijenja se i glasi:
 - „Za vazduhoplove koji nijesu obuhvaćeni podtačkom e, za ispunjavanje zahtjeva iz podtačke a vlasnik vazduhoplova može ugovoriti poslove povezane s obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti s organizacijom odobrenom kao CAMO ili CAO u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO), Prilogom I (Dio-M) Poddio G ili Prilogom Vd (Dio-CAO).“;
 - (iii) podtačka h mijenja se i glasi:
 - „(h) Ako se vazduhoplov uključen u sertifikat vazduhoplovnog operatora koristi za nekomercijalne ili specijalizovane operacije iz tačke ORO.GEN.310 Priloga III ili tačke NCO.GEN.104 Priloga VII Regulative (EU) br. 965/2012 (*3), operator je dužan da obezbijedi da poslove povezane s kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO odobrena u skladu s Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Poddijelom G Priloga I (Dio-M) ili kombinovana organizacija za plovidbenost (CAO) odobrena u skladu s Prilogom Vd (Dio-CAO), zavisno od toga šta se primjenjuje, imaoca sertifikata vazduhoplovnog operatora.
- (b) u tački ML.A.901 podtačka b ispravlja se i glasi:
- (i) podpodtačka 3 mijenja se i glasi:
 - „(3) odobrena organizacija za održavanje tokom obavljanja 100 satne/godišnje inspekcije iz programa održavanja vazduhoplova;“;
 - (ii) u podpodtački 4 uvodna rečenica mijenja se i glasi:
 - „(4) za vazduhoplove kojima se upravlja u skladu s Prilogom VII (Dio-NCO) Regulative (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, kojima se ne upravlja u skladu s Prilogom II (Dio-BOP) Poddio ADD Regulative (EU) 2018/395 (*4) ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Priloga II (Dio-SAO) Poddio DEC Regulative (EU) 2018/1976 (*5), nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju tokom obavljanja 100 satne/godišnje inspekcije iz programa održavanja vazduhoplova, ako ima.
- (c) u tački ML.A.904 podtačka b mijenja se i glasi:
- „(b) Osoblje za provjeru plovidbenosti koje djeluje u ime organizacije iz Priloga I (Dio-M) Poddio F ili Poddio G, Priloga II (Dio-145), Priloga Vc (Dio-CAMO) ili Priloga Vd (Dio-CAO) mora biti kvalifikovano u skladu s Prilogom I (Dio-M) Poddio F ili Poddio G, Prilogom II (Dio-145), Prilogom Vc (Dio-CAMO) ili Prilogom Vd (Dio-CAO).“;
- (d) u tački ML.B.902 podtačka d mijenja se i glasi:
- „(d) Tokom obavljanja provjere plovidbenosti, nadležna vlast mora imati pristup odgovarajućim podacima navedenim u tač. ML.A.305 i ML.A.401.“;
- (e) u Dodatku III, prvi stav mijenja se i glasi:
- „Svi sljedeći poslovi predstavljaju složene poslove održavanja koje, shodno Dodatku II, ne smije da obavlja pilot-vlasnik. Te poslove otpušta ili odobrena organizacija za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju.“;
- (7) Prilog Vc (Dio-CAMO) ispravlja se i glasi:
- (a) sadržaj se ispravlja i glasi:
- (i) naslov tačke CAMO.A.125 mijenja se i glasi:
 - „Uslovi odobrenja i prava organizacije“;
 - (ii) naslov tačke CAMO.A.300 mijenja se i glasi:
 - „Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME)“;
 - (iii) dodaje se sljedeći red u sadržaju:
 - „Dodatak I — Uvjerenje organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti - EASA Obrazac 14“;

(*3) Regulativa Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. oktobra 2012. godine o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi s vazdušnim operacijama operatora u skladu s Regulativom (EC) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 296, 25.10.2012, str. 1).“;

(*4) Regulativa Komisije (EU) 2018/395 od 13. marta 2018. godine o utvrđivanju bližih pravila za operacije balona u skladu s Regulativom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 71, 14.3.2018, str. 10).“

(*5) Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2018/1976 od 14. decembra 2018. o utvrđivanju bližih pravila za operacije jedrilicama u skladu s Regulativom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 326, 20.12.2018, str. 64).“;

- (b) tačka CAMO.A.125 ispravlja se i glasi:
- (i) podtačka d podpodtačka 4 mijenja se i glasi:
 - „(4) da produži važenje potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s uslovima iz Priloga I (Dio-M) tačka M.A.901 podtačka f ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.901 podtačka c, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
 - (ii) u podtački d dodaje se podpodtačka 5:
 - „(5) da odobri program održavanja vazduhoplova, u skladu s tačkom ML.A.302 podtačka b podpodtačka 2, za vazduhoplove kojima se obezbjeđuje kontinuirana plovidbenost u skladu s (Dio-ML) Prilog Vb.“;
 - (iii) podtačka e podpodtačka 1 mijenja se i glasi:
 - „(1) izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti i pravovremeno ga produžiti u skladu s uslovima iz Priloga I (Dio-M) tačka M.A.901 podtačka c podpodtačka 2 i tačka M.A.901 podtačka e podpodtačka 2 ili Priloga Vb (Dio-ML), tačka ML.A.901 podtačka c, zavisno šta se primjenjuje.“;
- (c) u tački CAMO.A.300 podtačka c mijenja se i glasi:
- „(c) Izmjenama CAME upravlja se kako je definisano u procedurama navedenim u podtački a podpodtačka 11 podpodpodtačka iv i podtački a podpodtačka 11 podpodpodtačka v. Sve izmjene koje nijesu obuhvaćene procedurom iz podtačke a podpodtačka 11 podpodpodtačka iv, kao i izmjene u vezi s promjenama navedenim u tački CAMO.A.130 podtačka a, odobrava nadležna vlast.“;
- (d) u tački CAMO.A.315 podtačka c podpodtačka 2 mijenja se i glasi:
- „(2) da su funkcije koje se zahtijevaju na osnovu Priloga I (Dio-M) tačka M.A.301 podtač. b, c, f i g ili Priloga Vb (Dio-ML) tačka ML.A.301, zavisno šta se primjenjuje, jasno utvrđene.“;
- (e) tačka CAMO.A.325 mijenja se i glasi:
- „CAMO.A.325 **Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti**
Organizacija posjeduje i koristi primjenjive ažurirane podatke o održavanju u skladu s Prilogom I (Dio-M) tačka M.A.401 ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.401, zavisno od toga šta se primjenjuje, za obavljanje poslova kontinuirane plovidbenosti iz tačke CAMO.A.315 ovog priloga (Dio-CAMO). Te podatke može pružati vlasnik ili operator, pod uslovom da je s takvim vlasnikom ili operatorom zaključen odgovarajući ugovor. U tom slučaju, organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti takve podatke čuva samo tokom trajanja ugovora, osim ako tačka CAMO.A.220 podtačka a ne zahtijeva drugačije.“;
- (8) Prilog Vd (Dio-CAO) ispravlja se i glasi:
- (a) sadržaj se ispravlja i glasi:
- (i) red koji se odnosi na tačku CAO.B.015 briše se;
 - (ii) naslov tačke CAO.B.045 mijenja se i glasi:
 - „Procedura inicijalne sertifikacije“;
 - (iii) naslov tačke CAO.B.050 mijenja se i glasi:
 - „Izdavanje inicijalnog sertifikata“;
 - (iv) naslov Dodatka I mijenja se i glasi:
 - „Uvjerenje kombinovane organizacije za plovidbenost (CAO) — EASA Obrazac 3-CAO“;
- (b) u tački CAO.A.017 podtačka a mijenja se i glasi:
- „(a) Kako bi dokazala usaglašenost s Regulativom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima, organizacija može koristiti alternativne načine usaglašavanja u odnosu na prihvatljive načine usaglašavanja koje donese Agencija.“
- (c) tačka CAO.A.080 mijenja se i glasi:
- „CAO.A.080 **Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti**
CAO posjeduje i koristi primjenjive ažurirane podatke o održavanju navedene u Prilogu I (Dio-M) tačka M.A.401 ili Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.401, zavisno od toga šta se primjenjuje, za obavljanje poslova obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti iz tačke CAO.A.075 ovog priloga (Dio-CAO). Te podatke može pružati vlasnik, uz ugovor naveden u Prilogu I (Dio-M) tačka M.A.201 podtačka h podpodtačka 2 ili tačka M.A.201 podtačka i podpodtačka 1 ili tačka M.A.201 podtačka i podpodtačka 3 ili Prilogu Vb (Dio-ML) tačka ML.A.201 podtačka e podpodtačka 1 ili tačka ML.A.201 podtačka f, i u tom slučaju CAO te podatke mora da čuva samo tokom trajanja ugovora, osim ako mora da čuva te podatke u skladu s tačkom CAO.A.090 podtačka b ovog priloga (Dio-CAO).“;
- (d) Tačka CAO.A.085 mijenja se i glasi:
- „CAO.A.085 **Provjera plovidbenosti**
CAO vrši sve provjere plovidbenosti u skladu s Prilogom I (Dio-M) tačka M.A.901 ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.903, zavisno od toga šta se primjenjuje.“;
- (e) u tački CAO.A.095 podtačka b podpodtačka 4 mijenja se i glasi:
- „(4) da produži, u skladu s Prilogom I (Dio-M) tačka M.A.901 podtačka f ili Prilogom Vb (Dio-ML) tačka ML.A.901 podtačka c, uvjerenje o provjeri plovidbenosti koje je izdala nadležna vlast, druga organizacija ili lice, zavisno od slučaja.“;
- (f) u tački CAO.B.045 podtačka h briše se;
- (g) u tački CAO.B.050 podtačka a mijenja se i glasi:
- „(a) Kada nadležna vlast utvrdi da podnosilac zahtjeva ispunjava zahtjeve iz tačke CAO.B.045, izdaje sertifikat na EASA obrascu 3-CAO iz Dodatka I i navodi uslove odobrenja.“;
- (h) u Dodatku I, u tabeli na stranici 2 od 2 EASA obrasca 3-CAO, u koloni „PRAVA“ (***)“ red „SPECIJALIZOVANE USLUGE (**)”“; sadržaj se zamjenjuje sa „☐ NDT“.

421.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, člana 89 stav 6, člana 90 stav 6, člana 91 stav 7, člana 94 stav 11, člana 98 stav 3 i člana 106 stav 7 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG”, br. 30/12, 30/17 i 82/20), uz prethodnu saglasnost Ministarstva kapitalnih investicija, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

P R A V I L N I K
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O POSADI VAZDUHOPLOVA

Član 1

U Pravilniku o posadi vazduhoplova („Službeni list CG”, br. 08/13, 23/14, 27/15, 15/17, 81/18 i 46/19) u članu 2 stav 1 poslije tačke 2i dodaje se nova tačka, koja glasi:

"2j) Sprovedbena Regulatorna Komisija (EU) 2019/1747 od 15. oktobra 2019. godine o izmjenama Regulatorne (EU) br. 1178/2011 u vezi sa zahtjevima za određene dozvole i uvjerenja za letačku posadu i pravilima o organizacijama za obuku i nadležnim vlastima, koja je data u Prilogu 12 ovog pravilnika."

U stavu 2 riječi „Priloga 1-11" zamjenjuju se riječima „Priloga 1-12".

Član 2

U članu 4 riječi „Priloga 1-11" zamjenjuju se riječima „Priloga 1-12".

Član 3

Poslije Priloga 11 dodaje se Prilog 12, koji je prilog ovog pravilnika.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01/2-040/21-179/8
Podgorica, 25.03.2021. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2019/1747
od 15. oktobra 2019. godine

o izmjenama Regulative (EU) br. 1178/2011 u vezi sa zahtjevima za određene dozvole i uvjerenja za letačku posadu i pravilima o organizacijama za obuku i nadležnim vlastima

Član 1

Regulativa (EU) 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 1 stav 3 zamjenjuje se sljedećim:

„(3) različita ljekarska uvjerenja za pilote, uslove za izdavanje, održavanje, izmjenu i dopunu, ograničavanje i suspendovanje ili povlačenje ljekarskih uvjerenja, prava i obaveza imalaca ljekarskih uvjerenja;”

(2) u članu 2 tač. 4, 9, 10 i 13 brišu se:

(3) u članu 4 stav 1 briše se;

(4) u članu 4 stav 6 zamjenjuje se sljedećim:

„(6) Bez obzira na stav 3, imaoci uvjerenja za instruktora u nekoj klasi ili uvjerenja ispitivača koji imaju prava za složeni vazduholov visokih performansi sa jednim pilotom, moraju ova prava zamijeniti u uvjerenje instruktora za ovlašćenje za letenje na određenom tipu ili uvjerenje ispitivača za avione sa jednim pilotom.”;

(5) član 5 briše se;

(6) u članu 9 stav 1 zamjenjuje se sljedećim:

„1. S obzirom na izdavanje Dio-FCL dozvole u skladu sa Aneksom I, obuka započeta prije primjene ove Regulative u skladu sa JAR-ovima i procedurama, koja je pod regulatornim nadzorom države članice predložene za status međusobnog priznavanja unutar sistema Zajedničkih vazduhoplovnih vlasti u odnosu na odgovarajuće JAR-ove, priznaće se u potpunosti ako se obuka i ispitivanje završi najkasnije do 8. aprila 2016. godine, i dozvola iz Dijela FCL izda najkasnije do 1. aprila 2020. godine.”;

(7) član 10a mijenja se kako slijedi:

(a) stav 1 zamjenjuje se sljedećim:

„1. Organizacije, u skladu sa članom 24 stav 2 Regulative (EU) br. 2018/1139, imaju pravo da pružaju obuku pilotima koji su uključeni u operacije vazduhoplova iz člana 2 stav 1 tačka b podtač. (i) i (ii) Regulative (EU) br. 2018/1139 samo kada je tim organizacijama od strane nadležnih vlasti izdato odobrenje kojim se potvrđuje da su one usaglašene sa osnovnim zahtjevima propisanim u Aneksu IV Regulative (EU) br. 2018/1139 i sa zahtjevima Aneksa VII ove Regulative. Međutim, uzimajući u obzir član 24 stav 6 Regulative (EU) br. 2018/1139, organizacije, čije je glavno mjesto poslovanja u državi članici, imaju pravo da pružaju obuku iz tačke DTO.GEN.110 Aneksa VIII ove Regulative bez tog odobrenja na teritoriji za koju su države članice odgovorne prema Čikaškoj konvenciji ako su nadležnim vlastima podnijele izjavu u skladu sa zahtjevima iz tačke DTO.GEN.115 tog Aneksa i kada je, ako se tako zahtijeva u skladu sa tačkom DTO.GEN.230 podtačkom c tog Aneksa, nadležna vlast odobrila program obuke.”;

(b) st. 2, 3 i 4 brišu se;

(8) u članu 10b st. 2 i 3 brišu se;

(9) u članu 10c st. 2 i 3 brišu se;

(10) u članu 11 stav 2 briše se;

(11) u članu 11a st. 2 i 3 brišu se;

(12) u članu 12 st. 1b, 2, 3, 5 i 6 brišu se;

(13) u članu 12 stav 7 zamjenjuje se sljedećim:

„7. Kada država članica koristi zahtjeve iz st. 2a i 6, mora o tome obavijestiti Komisiju i Agenciju. Ovo obavještenje mora da sadrži razloge za takvo odstupanje kao i program za implementaciju koji sadrži predviđene aktivnosti i odgovarajuće rokove.”

(14) Aneks I (Dio-FCL), Aneks VI (Dio-ARA) i Aneks VIII (Dio-DTO) mijenjaju se u skladu sa Aneksom ove Regulative.

Član 2

Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Međutim, tač. 57, 58, 59 i 66 Aneksa ove Regulative primjenjuju se od 21. decembra 2019. godine.

Ova Regulativa je u cjelosti obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 15. oktobra 2019. godine.

Za Komisiju,
Predsjednik
Žan-Klod JUNKER

ANEKS

Aneks I Regulative (EU) br. 1178/2011 (Dio-FCL) mijenja se kako slijedi:

(1) tačka FCL.010 mijenja se kako slijedi:

(a) nakon značenja izraza „ugaona operacija“ dodaje se sljedeće značenje izraza:

„Procjena sposobnosti“ znači demonstracija vještina, znanja i stava u okviru prvog izdavanja, produženja roka važenja ili obnove uvjerenja instruktora ili ispitivača.”;

(b) nakon značenja izraza „uređaj za vježbanje letачko-navigacijskih procedura“ dodaje se sljedeće značenje izraza:

„Letenje isključivo prema instrumentima“ znači da piloti upravljaju vazduhoplovom ne oslanjajući se na bilo koje spoljne vizuelne reference u simuliranim ili stvarnim instrumentalnim meteorološkim uslovima (IMC).”;

(c) nakon značenja izraza „linearna operacija“ dodaje se sljedeće značenje izraza:

„linijsko letenje pod nadzorom (LIFUS)“ znači linijsko letenje nakon odobrenog ZFTT kursa obuke za ovlašćenje za letenje na tipu ili linijsko letenje koje se zahtijeva u izvještaju o podacima o operativnoj prikladnosti (OSD).”;

(d) nakon značenja izraza „noć“ dodaje se sljedeće značenje izraza:

„OSD“ znači podaci o operativnoj prikladnosti utvrđeni u skladu sa Aneksom I (dio 21) Regulative (EU) br. 748/2012.”;

(e) nakon značenja izraza „tip vazduhoplova“ dodaje se sljedeće značenje izraza:

„lista ovlašćenja za tip i način upisa u dozvolu“ znači lista koju je Agencija objavila na osnovu rezultata ocjene OSD-a i koja sadrži klase aviona i tipove vazduhoplova za potrebe izdavanja dozvola za letачku posadu.”;

(f) značenja izraza „noć“ zamjenjuje se sljedećim:

„noć“ znači vremenski period od završetka večernjeg građanskog sumraka do početka jutarnjeg građanskog svitanja ili drugi vremenski period od zalaska do izlaska sunca, kako ga propisuje odgovarajuća nadležna vlast.”;

(g) značenje izraza „drugi uređaji za obuku“ zamjenjuje se sljedećim:

„drugi uređaji za obuku“ znači sredstva za obuku, osim uređaja za obuku za simuliranje leta (FSTD), koji omogućavaju obuku tamo gdje nije potrebno kompletno okruženje pilotske kabine.”;

(h) značenje izraza „provjera stručnosti“ zamjenjuje se sljedećim:

„provjera stručnosti“ označava demonstraciju vještina u cilju produženja roka važenja ili obnove ovlašćenja ili prava, uključujući i usmeno ispitivanje koje ispitivač može da zahtijeva.”;

(2) tačka FCL.025 mijenja se kako slijedi:

(a) podtačka a i podpodtačka 1 zamjenjuje se sljedećim:

„(1) Podnosioci zahtjeva moraju da polažu čitav niz teorijskog dijela ispita za određenu dozvolu ili ovlašćenje za koje je nadležna vlast iste države članice.”;

(b) podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Standardi prolaza

(1) Prolaz na ispitu teorijskog znanja dodjeljuje se kandidatu koji osvoji najmanje 75% bodova na tom ispitu. Nema kaznenih bodova.

(2) Ako nije drugačije utvrđeno u ovom Dijelu, kandidat je uspješno završio potrebne teorijske ispite za odgovarajuću pilotsku dozvolu ili ovlašćenje ako je položio sve ispite teorijskog znanja u roku od 18 mjeseci računajući od kraja kalendarskog mjeseca kada je kandidat prvi put polagao ispit.

(3) Ako kandidat za ispit teorijskog znanja za ATPL, ili za izdavanje dozvole profesionalnog pilota, ovlašćenja za instrumentalno letenje (IR) ili ovlašćenja za instrumentalno letenje na ruti (EIR) nije uspio da položi jedan od ispita teorijskog znanja u četiri pokušaja, ili nije uspio da položi sve ispite u šest ispitnih rokova ili u periodu iz podtačke b i podpodtačke 2, on mora ponovo da polaže kompletan ispit teorijskog znanja.

(4) Ako kandidati za izdavanje dozvole pilota lakog vazduhoplova (LAPL), dozvole privatnog pilota (PPL), dozvole pilota jedrilice (SPL) ili dozvole pilota balona (BPL) nisu uspjeli da polože jedan od ispita teorijskog znanja u četiri pokušaja ili nisu uspjeli da polože sve ispite teorijskog znanja u periodu iz podtačke b i podpodtačke 2, moraju ponovo da polažu sve ispite teorijskog znanja.

(5) Prije ponovnog pokušaja polaganja ispita teorijskog znanja, kandidati moraju proći dodatnu obuku u DTO ili ATO. Obim i nivo potrebne obuke utvrđuju DTO ili ATO, na osnovu potreba kandidata.”;

(3) tačka FCL.040 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.040 Korišćenje prava dozvola

Korišćenje prava datih dozvolom zavisi od roka važenja ovlašćenja koja su upisana u dozvolu, ako je primjenljivo, i lješkarskog uvjerenja, koji odgovara pravima koja se ostvaruju.”;

(4) tačka FCL.055 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.055 Znanje jezika

(a) Opšte. Piloti aviona, helikoptera, vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom i vazdušnog broda od kojih je zahtijevano korišćenje radiotelefonijske ne smiju koristiti prava iz dozvola i ovlašćenja, osim ako nije upisan nivo znanja jezika u dozvolu, za engleski jezik ili jezik koji se koristi za radio komunikaciju tokom leta. Upisani nivo znanja jezika mora da sadrži jezik, nivo znanja i datum važenja, i izdaje se u skladu sa procedurom koju je utvrdila nadležna vlast. Najniži prihvatljivi nivo znanja jezika je operativni nivo (nivo 4) u skladu sa Dodatkom 2 ovog Aneksa.

(b) Kandidat za upis znanja jezika procjenjivaču kojeg je sertifikovala nadležna vlast ili tijelo za ispitivanje nivoa znanja jezika koje je odobrila nadležna vlast, ako je primjenljivo, mora da pokaže, u skladu sa Dodatkom 2 ovog Aneksa, najmanje operativni nivo znanja jezika bilo u korišćenju frazeologije ili lako razumljivog jezika. U tom cilju, kandidat mora da pokaže sposobnost da:

(1) komunicira efikasno u glasovnim i u licem-u-lice situacijama;

(2) komunicira o svakodnevnim temama kao i temama vezanim za rad, precizno i jasno;

(3) koristi odgovarajuće komunikativne strategije za razmjenu poruka i da prepozna i riješi nesporazume u opštoj komunikaciji ili u kontekstu vezanom za rad;

(4) uspješno koristi lingvističke izazove sastavljene od komplikacija ili neočekivanog spleta okolnosti koje se dešavaju u situacijama rutinskog rada ili komunikativnog zadatka sa kojim su inače upoznati, i

(5) koristi dijalekt ili akcent koji je razumljiv vazduhoplovnoj zajednici.

(c) Osim za pilote koji su pokazali znanje jezika na ekspertskom nivou (nivo 6), u skladu sa Dodatkom 2 ovog Aneksa, upis nivoa znanja jezika mora se ponovo procijeniti svakih:

(1) 4 godine, ako je pokazan operativni nivo (nivo 4), ili

(2) 6 godina, ako je pokazan napredniji nivo (nivo 5).

(d) Posebni zahtjevi za imaoce ovlašćenja za instrumentalno letenje (IR) ili za instrumentalno letenje na ruti (EIR). Ne dovodeći u pitanje gore pomenute stavove, imaoци IR ili EIR moraju pokazati sposobnost da koriste engleski jezik na odgovarajućem nivou znanja kako je definisano u Dodatku 2 ovog Aneksa.

(e) Dokazivanje znanja jezika i korišćenja engleskog jezika za imaoce IR ili EIR vrši se putem metoda procjene koje uspostavlja nadležna vlast.

(5) u tački FCL.060 podtačka c podpodtačka 2 zamjenjuje se sljedećim:

(2) „Ako pilot ne ispunjava zahtjev iz podpodtačke 1, mora završiti letačku obuku sa instruktorom kvalifikovanim u skladu sa poddijelom J za instrukcije za taj tip vazduhoplova. Letačka obuka izvodi se na vazduhoplovu ili FFS-u koji predstavlja tip vazduhoplova koji će se koristiti i najmanje uključuje zahtjeve iz podtačke b podpodtač. 1 i 2 prije nego što počne da koristi svoja prava.”;

(6) u tački FCL.115 dodaje se nova podtačka d kako slijedi:

„(d) Kad je riječ o obuci za pravo za letenje na klasi jednomotornih klipnih hidroaviona u obzir se uzimaju elementi iz tačke 7 (ovlašćenja za letenje na klasi – more) odjeljka B (Posebni zahtjevi za kategoriju vazduhoplova) Dodatka 9 ovog Aneksa.”;

(7) tačka FCL.120 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.120 LAPL – Ispit teorijskog znanja

(a) Podnosioci zahtjeva za LAPL(A) i LAPL(H) moraju pokazati nivo teorijskog znanja koji odgovara dodijeljenim pravima, polaganjem sljedećih ispita:

(1) opšti predmeti:

- Vazduhoplovni propisi i procedure kontrole letenja,
- Ljudske mogućnosti,
- Meteorologija,
- Komunikacije i
- Navigacija.

(2) specifični predmeti koji se tiču vazduhoplova različitih kategorija:

- Teorija leta,
- Operativne procedure,
- Performanse leta i planiranje,
- Opšte poznavanje vazduhoplova.

(b) Podnosioci zahtjeva za LAPL(B) i LAPL(S) moraju pokazati nivo teorijskog znanja koji odgovara dodijeljenim pravima, polaganjem sljedećih ispita:

(1) opšti predmeti:

- Vazduhoplovni propisi i procedure kontrole letenja,
- Ljudske mogućnosti,
- Meteorologija, i
- Komunikacije.

(2) specifični predmeti koji se tiču vazduhoplova različitih kategorija:

- Teorija leta,
- Operativne procedure,
- Performanse leta i planiranje,
- Opšte poznavanje vazduhoplova, i
- Navigacija.”;

(8) tačka FCL.105.A zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.105.A LAPL(A) – Prava i uslovi

(a) Prava

Prava imaoa LAPL-a za avione omogućuju imaoцу dozvole da djeluje kao PIC jednomotornih klipnih aviona (SEP(kopno)), jednomotornih klipnih hidroaviona (SEP(more)) ili TMG-a, sa maksimalnom sertifikovanom masom na polijetanju od 2000 kg ili manje, koji nose najviše tri putnika, tako da su uvijek najviše četiri osobe u vazduhoplovu.

(b) Uslovi

(1) Imaoci LAPL(A) smiju prevoziti putnike samo ako su nakon izdavanja dozvole imali deset sati naleta kao PIC na avionima ili TMG-u.

(2) Imaoci LAPL(A) koji su prethodno imali ATPL(A), MPL(A), CPL(A) ili PPL(A) izuzeti su od zahtjeva utvrđenih u podtački b podpodtački 1”;

(9) u tački FCL.135.A, podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Kako bi proširio prava na drugu varijantu unutar iste klase, pilot mora pohađati obuku o razlikama ili poznavanju varijante. Obuka o razlikama mora da bude zabilježena u letačkoj knjižici, ili ekvivalentnom dokumentu i potpisana od strane instruktora.”;

(10) tačka FCL.140.A zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.140.A LAPL(A) – Zahtjevi za skorašnje iskustvo

(a) Imaoci LAPL(A) smiju koristiti prava iz dozvole samo ako su u posljednje dvije godine ispunili bilo koji od sljedećih uslova kao piloti aviona ili TMG-a:

(1) obavili su najmanje 12 sati naleta kao PIC ili sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom instruktora, uključujući:

- 12 polijetanja i slijetanja;
- obuku osvježanja znanja sa instruktorom u trajanju od najmanje jednog sata;

(2) uspješno su položili provjeru stručnosti sa ispitivačem za LAPL(A). Program provjere stručnosti zasniva se na praktičnom ispitu za LAPL(A);

(b) Ako imaoi LAPL (A) imaju i pravo SEP (kopno) i pravo SEP (more), oni mogu ispuniti zahtjeve iz podtačke a podpodtačke 1 u bilo kojoj od tih klasa ili njihovoj kombinaciji, što se onda primjenjuje na oba prava. U tu svrhu moraju u svakoj klasi obaviti najmanje jedan sat potrebnog naleta i šest od potrebnih 12 polijetanja i slijetanja.”;

(11) tačka FCL.140.H zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.140.H LAPL(H) – Zahtjevi za skorašnje iskustvo

Imaoi LAPL(H) smiju koristiti prava iz dozvole na određenom tipu samo ako su u posljednjih 12 mjeseci:

(a) obavili najmanje šest sati naleta na helikopterima toga tipa kao PIC, ili sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom instruktora, uključujući šest polijetanja, prilaza i slijetanja, i prošli obuku osvježanja znanja sa instruktorom u trajanju od najmanje jednog sata;

(b) uspješno položili provjeru stručnosti sa ispitivačem na određenom tipu helikoptera prije nego što nastave da koriste prava iz dozvole. Taj program provjere stručnosti zasniva se na praktičnom ispitu za LAPL(H).”;

(12) tačka FCL.215 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.215 Ispit teorijskog znanja

(a) Podnosioci zahtjeva za PPL moraju pokazati nivo teorijskog znanja koji odgovara dodijeljenim pravima, polaganjem ispita iz sljedećih predmeta:

(a) opšti predmeti:

- Vazduhoplovni propisi,
- Ljudske mogućnosti,
- Meteorologija,
- Komunikacije i
- Navigacija;

(b) specifični predmeti koji se tiču vazduhoplova različitih kategorija:

- Teorija letenja,
- Operativne procedure,
- Performanse i planiranje leta, i
- Opšte poznavanje vazduhoplova.

(b) Podnosioci zahtjeva za BPL ili SPL moraju pokazati nivo teorijskog znanja koji odgovara dodijeljenim pravima, polaganjem ispita iz sljedećih predmeta:

(1) opšti predmeti:

- Vazduhoplovni propisi,
- Ljudske mogućnosti,
- Meteorologija, i
- Komunikacije.

(2) specifični predmeti koji se tiču vazduhoplova različitih kategorija:

- Teorija letenja,
- Operativne procedure,
- Performanse i planiranje leta;
- Opšte poznavanje vazduhoplova, i
- Navigacija.”;

(13) u tački FCL.205.A podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Prava imaoa PPL(A) omogućavaju imaoima dozvole da bez naknade djeluju kao PIC ili kopiloti na avionima ili TMG-ovima u nekomercijalnim operacijama i da koriste sva prava imaoa LAPL(A).”;

(14) u tački FCL.205.H podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Prava imaoca PPL(H) omogućavaju imaocima dozvole da bez naknade djeluju kao PIC ili kopiloti na helikopterima u nekomercijalnim operacijama i da koriste sva prava imaoca LAPL(H).“;

(15) tačka FCL.625 IR zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.625 IR – Rok važenja, produženje roka važenja i obnova

(a) Rok važenja

IR važi 1 godinu.

(b) Produženje roka važenja

(1) IR može biti produžen 3 mjeseca koji neposredno prethode datumu njegovog isteka ako se ispune kriterijumi produženja za odgovarajuću kategoriju vazduhoplova.

(2) Ako podnosioci zahtjeva odluče da ispune zahtjeve za produženje prije roka propisanog u podpodtački 1, novi rok važenja počinje od datuma provjere stručnosti.

(3) Podnosioci zahtjeva, koji ne polože odgovarajuće sekcije IR provjere stručnosti prije datuma isteka IR smiju koristiti prava IR samo ako polože provjeru stručnosti.

(c) Obnova

Ako je rok važenja IR istekao, u cilju obnove njihovih prava, podnosioci zahtjeva moraju da ispunjavaju sve sljedeće uslove:

(1) završili su obuku osvježanja znanja u ATO-u, ako ATO to smatra potrebnim, radi ostvarivanja nivoa stručnosti koji je potreban za uspješan prolaz elemenata instrumentalnog letenja na praktičnom ispitu u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa;

(2) uspješno su položili provjeru stručnosti na odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa;

(3) imaju ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, osim ako nije drugačije određeno u ovom Aneksu.

(d) Ako IR nije produžen ili obnovljen u prethodnih sedam godina, podnosioci zahtjeva za IR moraju ponovo da polažu ispit teorijskog znanja i praktični ispit za IR.

(e) Imaoci važećeg IR u dozvoli pilota koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije izuzimaju se od ispunjavanja zahtjeva iz podtačke c podpodtačke 1 i podtačke d pri obnavljanju IR prava iz dozvola izdatih u skladu sa ovim Aneksom.

(f) Provjera stručnosti navedena u podtački c podpodtački 2 i podtački e može se kombinovati sa provjerom stručnosti koja se sprovodi radi obnavljanja ovlašćenja za letenje na odgovarajućoj klasi ili tipu.”;

(16) u tački FCL.625.A podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Produženje roka važenja.

Za produženje roka važenja IR(A), podnosioci zahtjeva moraju da:

(1) imaju ovlašćenje za letenje na odgovarajućoj klasi ili tipu, osim ako se produženje roka važenja IR kombinuje sa obnovom ovlašćenja za letenje na odgovarajućoj klasi ili tipu;

(2) uspješno polože provjeru stručnosti u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa, ako se produženje roka važenja IR kombinuje sa produženjem ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu;

(3) ako produženje roka važenja IR nije kombinovano sa produženjem ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu:

(i) za avione sa jednim pilotom, uspješno položiti sekciju 3b i one djelove sekcije 1 koji su odgovarajući za namjeravani let tokom provjere stručnosti u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa;

(ii) za višemotorne avione, uspješno položiti sekciju 6 tokom provjere stručnosti za avione sa jednim pilotom u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa isključivo prema instrumentima.

(4) FNPT II ili FFS za odgovarajuću klasu ili tip aviona mogu se koristiti za produženje na osnovu podpodtačke 2, pod uslovom da se najmanje jedan od ova dva testa za provjeru stručnosti za produženje roka važenja IR(A) obavlja u avionu.”;

(17) tačka FCL.625.H zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.625.H IR(H) – Produženje roka važenja

(a) Za produženje roka važenja IR(H), podnosioci zahtjeva moraju da:

(1) imaju ovlašćenje za letenje na odgovarajućem tipu, osim ako se produženje roka važenja IR kombinuje sa obnavljanjem ovlašćenja za letenje na odgovarajućem tipu;

(2) uspješno polože provjeru stručnosti u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa za odgovarajući tip helikoptera, ako se produženje roka važenja IR kombinuje sa produženjem roka važenja ovlašćenja za tip;

(3) ako produženje roka važenja IR nije kombinovano sa produženjem roka važenja ovlašćenja za tip, uspješno polože sekciju 5 i odgovarajuće djelove sekcije 1 tokom provjere stručnosti u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa za odgovarajuću kategoriju helikoptera.

(b) FTD 2/3 ili FFS koji predstavlja odgovarajući tip helikoptera može se upotrebljavati za provjeru stručnosti u skladu sa podtačkom a podpodtačkom 3, pod uslovom da se najmanje jedan od ova dva testa za provjeru stručnosti za produženje roka važenja IR(A) obavlja u helikopteru.

(c) Priznavanje se sprovodi u skladu sa Dodatkom 8 ovog Aneksa.”;

(18) tačka FCL.710 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.710 Ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu – varijante

(a) Piloti moraju da pohađaju obuku o razlikama ili poznavanju klase ili tipa vazduhoplova kako bi proširili svoja prava na drugu varijantu vazduhoplova unutar ovlašćenja za jednu klasu ili tip. U slučaju varijanti u okviru ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu, obuka o razlikama ili poznavanju klase ili tipa prema potrebi sadrži odgovarajuće elemente definisane u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD).

(b) Obuku o razlikama može sprovoditi bilo ko od sljedećih subjekata:

(1) ATO;

(2) DTO u slučaju vazduhoplova iz tačke DTO.GEN.110 podtačke a podpodtačke 1 podpodpodtačke c i podtačke a podpodtačke 2 podpodpodtačke c Aneksa VIII;

(3) Imalac AOC-a sa odobrenim programom obuke o razlikama za odgovarajuću klasu ili tip.

(c) Bez obzira na zahtjev iz podtačke b, obuku o razlikama za TMG, jednomotorne klipne avione (SEP), jednomotorne turbo-prop avione (SET) i višemotorne klipne avione (MEP) mogu obavljati instruktori sa odgovarajućim kvalifikacijama, osim ako nije drugačije određeno u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD).

(d) Ako piloti nisu letjeli na toj varijanti u roku od dvije godine nakon obuke iz podtačke b, mora se izvršiti dalja obuka o razlikama ili provjera stručnosti na toj varijanti, osim za tipove ili varijante u okviru ovlašćenja za letenje na klasi SEP i TMG.

(e) Obuka o razlikama ili provjera stručnosti na toj varijanti upisuje se u pilotsku knjižicu ili drugu odgovarajuću evidenciju i mora da je potpiše instruktor ili ispitivač.”;

(19) u tački FCL.725 podtački b dodaje se sljedeća podpodtačka 5:

„(5) Za jednomotorne hidroavione sa jednim pilotom i višemotorne hidroavione sa jednim pilotom ispit teorijskog znanja polaže se pismenim putem i sadrži najmanje 30 pitanja sa višestrukim izborom odgovora.”;

(20) tačka FCL.740 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.740 Rok važenja i obnova ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu

(a) Rok važenja

Rok važenja ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu je jedna godina, osim za ovlašćenja za letenje na klasi jednomotornih vazduhoplova sa jednim pilotom, za koji je rok važenja 2 godine, osim ako nije drugačije određeno podacima o operativnoj prikladnosti (OSD). Ako piloti odluče da ispune zahtjeve za produženje roka važenja prije roka propisanog u tač. FCL.740.A, FCL.740.H, FCL.740.PL i FCL.740.As, novi rok važenja počinje od datuma provjere stručnosti.

(b) Obnova

Pri obnovi ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu, podnosilac zahtjeva mora da ispuni sve sljedeće zahtjeve:

(1) uspješno položi provjeru stručnosti u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa;

(2) prije provjere stručnosti navedene u podpodtački 1, uspješno položi obuku osvježavanja znanja u ATO-u ako ATO to smatra potrebnim radi ostvarivanja nivoa stručnosti za sigurno upravljanje odgovarajućom klasom ili odgovarajućim tipom vazduhoplova, osim ako posjeduje važeće ovlašćenje za istu klasu ili tip vazduhoplova u dozvoli pilota koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije i ima pravo da koristi prava tog ovlašćenja. Podnosilac zahtjeva može da pohađa obuku:

(ii) u DTO-u ili ATO-u, ako se isteklo ovlašćenje odnosilo na klasu jednomotornog klipnog aviona koji nema visoke performanse, ovlašćenje za klasu TMG ili ovlašćenje za tip jednomotornog helikoptera iz tačke DTO.GEN.110 podtačke a podpodtačke 2 podpodpodtačke c Aneksa VIII;

(iii) u DTO-u ili ATO-u ili s instruktorom, ako je ovlaštenje isteklo prije najviše tri godine i ako je bilo riječi o ovlaštenju za klasu jednomotornog klipnog aviona koji nema visoke performanse ili ovlaštenju za klasu TMG.

(3) Bez obzira na podtačku b podpodtač. 1 i 2, piloti koji posjeduju ovlaštenje za probno letenje izdato u skladu sa tačkom FCL.820 koji su bili uključeni u probno letenje tokom razvoja, sertifikacije ili proizvodnje za tip vazduhoplova i imaju ukupno 50 sati naleta ili deset sati naleta kao PIC na probnim letovima na tom tipu vazduhoplova, tokom godine koja prethodi datumu njihovog zahtjeva, imaju pravo da podnesu zahtjev za produženje roka važenja ili obnovu ovlaštenja za odgovarajući tip.”;

(21) u tački FCL.805, podtačka d zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Prava ovlaštenja za vuču jedrilica i reklamnih natpisa biće ograničena na avione ili TMG-ove, u skladu sa vazduhoplovom na kom je završena letačka obuka. Za reklamne natpise, prava se ograničavaju na metod vuče koji se koristi tokom letačke obuke. Prava se proširuju, ako su piloti uspješno završili najmanje tri leta za obuku sa instruktorom koji pokrivaju cjelokupan nastavni program na bilo kojoj vrsti vazduhoplova i metodi vuče za vuču reklamnih natpisa.“;

(22) u tački FCL.810 uvodna rečenica podtačke a podpodtačke 1 zamjenjuje se sljedećim:

„(1) Podnosioci zahtjeva moraju završiti kurs obuke u okviru perioda od najviše šest mjeseci u DTO-u ili ATO-u kako bi mogli da koriste prava LAPL, SPL ili PPL za avione, TMG-ove ili vazdušne brodove u VFR uslovima noću. Kurs obuke mora da sadrži:“;

(23) u tački FCL.815 podtačka e zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Produženje roka važenja

Za produženje roka važenja ovlaštenja za letenje u planinskom području podnosioci zahtjeva moraju ispuniti jedno od sljedećeg:

(1) obaviti u prethodne dvije godine najmanje šest slijetanja na površinu za koju se zahtijeva ovlaštenje za letenje u planinskom području;

(2) položiti provjeru stručnosti koja je u skladu sa zahtjevima iz podtačke c.”;

(24) u tački FCL.900 podtačka c zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Obuka van teritorije država članica

(1) Odstupajući od podtačke a, u slučaju letačke obuke za vrijeme kursa obuke odobrenog u skladu sa ovim Aneksom koja se izvodi van teritorije za koju su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije, nadležna vlast izdaje uvjerenje instruktora podnosiocima zahtjeva koji:

(i) posjeduju dozvolu pilota koja ispunjava sve sljedeće kriterijume:

(A) u skladu je sa Aneksom 1 Čikaške konvencije;

(B) u svakom slučaju, mora da posjeduje najmanje CPL u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova sa odgovarajućim ovlaštenjem ili uvjerenjem;

(ii) ispuni zahtjeve utvrđene u ovom poddijelu za izdavanje odgovarajućeg uvjerenja instruktora;

(iii) dokažu nadležnoj vlasti adekvatan nivo znanja evropskih sigurnosnih vazduhoplovnih pravila, radi korišćenja prava instruktora u skladu sa ovim Aneksom.

(2) Uvjerenje je ograničeno na pružanje letačke obuke za vrijeme kursa obuke odobrenog u skladu sa ovim Aneksom koji ispunjava sve sljedeće uslove:

(i) izvodi se van teritorije za koju su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije;

(ii) kurs pohađaju učenici piloti koji imaju dovoljno znanje jezika na kojem se sprovodi letačka obuka.”;

(25) u tački FCL.935 podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Osim za instruktora za saradnju unutar višočlane posade (MCCI), instruktora na trenažeru (STI), instruktora za ovlaštenje za letenje u planinskom području (MI) i instruktora za ovlaštenje za probne i ispitivačke letove (FTI), podnosilac zahtjeva za uvjerenje instruktora mora da položi procjenu sposobnosti u odgovarajućoj klasi ili tipu vazduhoplova ili u odgovarajućem FSTD-u, kako bi dokazao ispitivaču kvalifikovanom u skladu sa poddijelom K ovog Aneksa sposobnost da obuči pilota učenika na nivou potrebnom za izdavanje odgovarajuće dozvole, ovlaštenja ili uvjerenja.“;

(26) tačka FCL.940 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940 Rok važenja uvjerenja instruktora

Sa izuzetkom MI, i ne dovodeći u pitanje tačku FCL.900 podtačku b podpodtačku 1 i tačku FCL.915 podtačku e podpodtačku 2, uvjerenja instruktora važe 3 godine.”;

(27) tačka FCL.905.FI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.905.FI Prava i uslovi

Prava FI-ova su da sprovede letačku obuku za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu:

- (a) PPL, SPL, BPL i LAPL u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova;
- (b) ovlašćenja za letenje na klasi i tipu vazduhoplova sa jednim pilotom, osim za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom; proširenja klasa i grupa za balone i proširenja klasa za jedrilice;
- (c) ovlašćenja za letenje na klasi i tipu aviona sa jednim pilotom, osim za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom, u operacijama sa više pilota, pod uslovom da FI-ovi ispunjavaju bilo koji od sljedećih uslova:
 - (1) posjeduju ili su posjedovali uvjerenje TRI za avione sa više pilota;
 - (2) uspješno su završili sve što slijedi:
 - (i) najmanje 500 sati kao piloti u operacijama sa više pilota na avionima;
 - (ii) kurs obuke za MCCI u skladu sa tačkom FCL.930.MCCI;
 - (d) ovlašćenja za letenje na tipu za vazdušne brodove sa jednim ili više pilota;
 - (e) CPL u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova, pod uslovom da su FI-ovi sprovedi najmanje 200 sati letačke obuke u toj kategoriji vazduhoplova;
 - (f) ovlašćenja za noćno letenje, pod uslovom da FI-ovi ispunjavaju sve sljedeće uslove:
 - (1) kvalifikovani su da lete noću u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova;
 - (2) dokazali su da su sposobni da vrše obuku noću FI-a koji je kvalifikovan u skladu sa podtačkom j;
 - (3) ispunjavaju zahtjev u vezi sa iskustvom letenja noću iz tačke FCL.060 podtačke b podpodtačke 2;
 - (g) ovlašćenja za vuču, akrobacije u vazduhu ili, u slučaju FI-ova(S) ovlašćenja za letenje jedrilicom u uslovima bez spoljne vidljivosti, pod uslovom da posjeduju ta prava i da su FI-ovi pokazali sposobnost da vrše obuku za to ovlašćenje FI-a kvalifikovanog u skladu sa podtačkom j;
 - (h) ovlašćenja za EIR ili IR u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova, pod uslovom da FI-ovi ispunjavaju sve sljedeće uslove:
 - (1) najmanje 200 sati naleta po IFR, od kojih najviše 50 sati može biti instrumentalno vrijeme na zemlji u FFS, FTD 2/3 ili FNPT II;
 - (2) uspješno završili kurs obuke za IRI kao učenici piloti i procjenu sposobnosti za uvjerenje IRI;
 - (3) ispunjavaju uslove iz tačke FCL.915.CRI podtačke a, i tač. FCL.930.CRI i FCL.935 za višemotorne avione, kao i tačke FCL.910.TRI podtačke c podpodtačke 1 i tačke FCL.915.TRI podtačke d podpodtačke 2 za višemotorne helikoptere;
 - (i) ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu višemotornih vazduhoplova sa jednim pilotom, osim za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom, ako ispunjavaju sljedeće uslove:
 - (1) u slučaju aviona, ispunjavaju uslove iz tačke FCL.915.CRI podtačke a, i tač. FCL.930.CRI i FCL.935;
 - (2) u slučaju helikoptera, ispunjavaju uslove iz tačke FCL.910.TRI podtačke c podpodtačke 1 i tačke FCL.915.TRI podtačke d podpodtačke 2;
 - (j) FI, IRI, CRI, STI ili MI uvjerenja, pod uslovom da ispunjavaju sve sljedeće uslove:
 - (1) sprovedi najmanje 50 sati ili 150 lansiranja tokom letačke obuke na jedrilicama u slučaju FI(S), najmanje 50 sati ili 50 polijetanja tokom letačke obuke na balonima u slučaju FI(B) i 500 sati letačke obuke u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova u svim ostalim slučajevima;
 - (2) položili procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 na odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova kako bi ispitivaču instruktora letenja (FIE) dokazali da su sposobni da vrše obuku za odgovarajuće uvjerenje;
 - (k) MPL pod uslovom da FI-ovi ispunjavaju sve sljedeće uslove:
 - (1) za osnovnu fazu letačke obuke, završili najmanje 500 sati naleta kao piloti aviona, uključujući najmanje 200 sati letačke obuke;
 - (2) za osnovnu fazu obuke:
 - (i) posjeduje IR za višemotorni avion i pravo da sprovodi obuku za IR;
 - (ii) da ima najmanje 1.500 sati letenja u operacijama sa više pilota;
 - 3. u slučaju da su FIs već kvalifikovani da sprovedu obuku na ATP(A) ili CPL(A)/IR integrisanim kursevima, uslov iz podpodtačke 2 podpodpodtačke (ii) može se zamijeniti završenim strukturiranim kursom obuke koji se sastoji od:

- (i) MCC kvalifikacije;
- (ii) posmatranja 5 sesija letačke obuke u fazi 3 MPL kursa;
- (iii) posmatranja 5 sesija letačke obuke u fazi 4 MPL kursa;
- (iv) posmatranja 5 sesija periodične linijski orjentisane letačke obuke operatora;
- (v) sadržaja MCCI instruktorskog kursa.

U ovom slučaju, FIs moraju da sprovedu svojih prvih 5 instruktorskih sesija pod nadzorom TRI(A), MCCI(A) ili SFI(A) kvalifikovanih za sprovođenje MPL letačke obuke”;

(28) tačka FCL.915.FI mijenja se kako slijedi:

(a) podtačka b podpodtačka 2 podpodpodtačka (i) zamjenjuje se sljedećim:

„(i) osim za FI(A) koji sprovodi obuku samo za LAPL(A), položen ispit iz teorijskog znanja za CPL, koji se može polagati bez završenog kursa obuke za teorijsko znanje za CPL i koji nije validan za izdavanje CPL-a; i”;

(b) podtačka c podpodtačka 2 zamjenjuje se sljedećim:

„(2) najmanje 200 sati kao PIC, ako podnositelj zahtjeva posjeduje najmanje PPL(H) i položen ispit iz teorijskog znanja za CPL, koji se može polagati bez završenog kursa obuke za teorijsko znanje za CPL i koji nije validan za izdavanje CPL-a;”;

(29) u tački FCL.930.FI dodaje se sljedeća podtačka c:

„(c) Za podnosioca zahtjeva za uvjerenje FI-ova koji posjeduju ili su posjedovali bilo kakvo drugo uvjerenje instruktora izdato u skladu sa ovim Aneksom smatra se da ispunjavaju zahtjeve iz podtačke b podpodtačke 1”;

(30) tačka FCL.940.FI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940.FI – Produženje roka važenja i obnova

(a) Produženje roka važenja

1. Za produženje roka važenja FI uvjerenja, imaoici moraju prije datuma isteka FI uvjerenja ispunjavati najmanje dva od tri sljedeća zahtjeva:

(i) da su sproveli:

(A) u slučaju FI(A) i FI(H), najmanje 50 sati letačke obuke u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova kao FI, TRI, CRI, IRI, MI ili ispitivači. Ako se produžavaju prava za sprovođenje obuke za IR ovlašćenje, najmanje 10 od tih 20 sati mora biti letačka obuka za IR sprovedena u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka FI uvjerenja;

(B) u slučaju FI(As), najmanje 20 sati letačke obuke na vazдушnim brodovima kao instruktori letenja, IRI ili ispitivači. Ako se produžavaju prava za sprovođenje obuke za IR ovlašćenje, najmanje 10 od tih 20 sati mora biti letačka obuka za IR sprovedena u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka FI uvjerenja;

(C) u slučaju FI(S), najmanje 60 polijetanja ili 30 sati letačke obuke u jedrilicama, motornim jedrilicama ili kao TMG-vima, kao FI ili ispitivači;

(D) u slučaju FI(B), najmanje šest sati letačke obuke na balonima, kao FI ili kao ispitivači;

(ii) da su završili obuku osvježavanja znanja instruktora kao FI u ATO-u ili pri nadležnoj vlasti. Imaoici FI(B) i FI(S) mogu da završe tu obuku osvježavanja znanja instruktora u DTO-u;

(iii) da su položili procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka FI uvjerenja.

2. Za najmanje svako drugo produženje u slučaju FI(A) ili FI(H), ili za svako treće produženje u slučaju FI(As), FI(S) i FI(B), imaoici odgovarajućeg FI uvjerenja moraju da polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935.

(b) Obnova.

Ako je FI uvjerenje isteklo, podnosioci zahtjeva moraju, u roku od 12 mjeseci koji prethodi datumu podnošenja zahtjeva za obnovu, da završe obuku za obnovu znanja instruktora za FI u ATO-u ili pri nadležnoj vlasti ili, u slučaju FI(B) ili FI(S), u ATO-u, DTO-u ili pri nadležnoj vlasti, i da završe procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935.”;

(31) u tački FCL.905.TRI, podtač. (b) i (c) zamjenjuju se sljedećima:

„(b) izdavanje TRI ili SFI uvjerenja, pod uslovom da imalac ispunjava sve sljedeće uslove:

(1) ima najmanje 50 sati iskustva sprovođenja obuke kao TRI ili SFI u skladu sa ovom Regulativom ili Regulativom Komisije (EU) br. 965/2012;

(2) završio je nastavni plan sprovođenja letačke obuke odgovarajućeg dijela kursa obuke za TRI u skladu sa tačkom FCL.930.TRI podtačkom a podpodtačkom 3 i dobio pozitivnu ocjenu rukovodioca obuke ATO-a; i

(c) u slučaju TRI za avione sa jednim pilotom:

(1) izdavanje, produženje roka važenja i obnova ovlašćenja za letenje na tipu složenog aviona visokih performansi sa jednim pilotom pod uslovom da podnosilac zahtjeva traži prava u operacijama sa jednim pilotom.

Prava TRI(SPA) se mogu proširiti na letačku obuku za ovlašćenje za letenje na tipu složenog aviona visokih performansi za operacije sa više pilota, ako TRI ispunjava bilo koji od sljedećih uslova:

(i) posjeduje ili je posjedovao TRI uvjerenje za avione sa više pilota;

(ii) ima najmanje 500 sati na avionima u operacijama sa više pilota i završio je obuku za MCCI u skladu sa tačkom FCL.930.MCCI.

2. MPL kurs u osnovnoj fazi, ako ima prava proširena na operacije sa više pilota i posjeduje ili je posjedovao FI(A) ili IRI(A) uvjerenje.“;

(32) tačka FCL.910.TRI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.910.TRI – Ograničena prava

(a) Opšte. Ako se TRI obuka sprovodi samo u FSTD-ovima, prava TRI-ja su ograničena na obuku u FSTD-ovima. Međutim, to ograničenje uključuje sljedeća prava za izvođenje obuke na vazduhoplovima:

(1) LIFUS, pod uslovom da je kurs obuke za TRI uključivao obuku navedenu u tački FCL.930.TRI podtački a podpodtački 4 podpodpodtački (i);

(2) obuku za slijetanje, pod uslovom da je kurs obuke za TRI uključivao obuku navedenu u tački FCL.930.TRI podtački a podpodtački 4 podpodpodtački (ii); ili

(3) letove obuke navedene u tački FCL.060 podtački c podpodtački 2, pod uslovom da je kurs obuke za TRI uključivao obuku iz podtačke a podpodtač. 1 ili 2.

Ograničenje na FSTD uklanja se ako TRI-jevi završe procjenu sposobnosti u vazduhoplovu.

(b) TRI-jevi za avione i vazduhoplove sa uzgonom dobijenim snagom - TRI(A) i TRI(PL). Prava TRI-jeva su ograničena na tip aviona ili vazduhoplov sa uzgonom dobijenim snagom na kojem je završena obuka i procjena sposobnosti. Ako nije drugačije određeno u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD), za proširenje prava TRI-jeva na druge tipove TRI-jevi moraju:

(1) odraditi u roku od 12 mjeseci prije datuma podnošenja zahtjeva, najmanje 15 rutnih sektora, uključujući i polijetanja i slijetanja na predmetnom tipu vazduhoplova, od kojih najviše sedam sektora može biti odrađeno u FSTD-u;

(2) završiti odgovarajuće djelove tehničke obuke i djelove letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI;

(3) položiti odgovarajuće sekcije procjene sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 radi dokazivanja FIE-u ili TRE-u kvalifikovanom u skladu sa poddijelom K ovog Aneksa, svoje sposobnost za obuku pilota do nivoa potrebnog za izdavanje ovlašćenja za letenje na tipu, uključujući obuku prije leta, poslije leta i obuku teorijskog znanja.

Prava TRI-jeva proširuju se na druge varijante u skladu sa OSD-om ako su TRI-jevi završili odgovarajuće djelove tehničke obuke i djelove letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI.

(c) TRI-jevi za helikoptere – TRI(H).

1. Prava TRI(H) su ograničena na tip helikoptera na kojima je sprovedena procjena sposobnosti za izdavanje TRI uvjerenja. Ako nije drugačije određeno u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD), za proširenje prava TRI-jeva na druge tipove TRI-jevi moraju:

(i) završiti odgovarajuće djelove tehničke obuke i djelove letačke obuke kursa obuke za TRI;

(ii) odraditi u roku od 12 mjeseci prije datuma podnošenja zahtjeva najmanje 10 sati na odgovarajućem tipu helikoptera, od čega najviše pet sati može biti odrađeno na FFS-u ili FTD-u 2/3; i

(iii) položiti odgovarajuće sekcije procjene sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 u cilju da se dokaže sposobnost FIE-u ili TRE-u kvalifikovanom u skladu sa poddijelom K, da obučava pilota do nivoa potrebnog za izdavanje ovlašćenja za letenje na tipu, uključujući obuku prije leta, poslije leta i obuku teorijskog znanja.

Prava TRI-jeva proširuju se na druge varijante u skladu sa OSD-om ako su TRI-jevi završili odgovarajuće djelove tehničke obuke i djelove letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI.

(2) Prije nego što se prava TRI(H) prošire sa prava jednog pilota na više pilota na istom tipu helikoptera, imalac mora da ostvari najmanje 100 sati u operacijama sa više pilota na ovom tipu.

(d) Bez obzira na gore pomenute tačke, imaoi TRI uvjerenja koji su dobili ovlašćenje za letenje na tipu u skladu sa tačkom FCL.725 podtačkom e imaće pravo da svoje TRI prava proširi na taj novi tip vazduhoplova.”;

(33) u tački FCL.915.TRI podtački c podpodtačka 1 zamjenjuje se sljedećim:

„(c) za TRI(SPA) uvjerenje:

1. da završi, u roku od 12 mjeseci koji prethodi podnošenju zahtjeva, najmanje 30 rutnih sektora, uključujući i polijetanja i slijetanja, kao PIC na predmetnom tipu aviona, od kojih najviše 15 sektora može biti ostvareno u FSTD-u koji predstavlja taj tip, i;

(34) tačka FCL.930.TRI mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica podtačke a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Kurs obuke za TRI sprovodi se u vazduhoplovu samo ako FSTD nije raspoloživ i dostupan, i uključuje:”;

(b) u podtački a podpodtačka 3 zamjenjuje se sljedećim:

„(3) pet sati letačke obuke na odgovarajućem vazduhoplovu ili FSTD-u, koji predstavlja taj vazduhoplov, za vazduhoplov sa jednim pilotom i 10 sati za vazduhoplov sa više pilota ili na FSTD-u koji predstavlja taj vazduhoplov.”;

(c) dodaje se nova podpodtačka 4:

„(4) sljedeću obuku, prema potrebi:

(i) dodatnu posebnu obuku prije izvođenja LIFUS-a;

(ii) dodatnu posebnu obuku prije sprovođenja obuke za slijetanje. Ta obuka na FSTD-u uključuje obuku za procedure u slučaju nužde u vezi sa vazduhoplovima.”;

(35) tačka FCL.935.TRI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.935.TRI – Procjena sposobnosti

(a) Procjena sposobnosti za TRI za MPA i PL sprovodi se na FFS-u. Ako FFS nije raspoloživ ili dostupan, upotrebljava se vazduhoplov.

(b) Procjena sposobnosti za TRI za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom i helikoptere i mora se sprovesti u jednom od navedenih u nastavku:

(1) u raspoloživom i dostupnom FFS-u;

(2) ako FFS nije raspoloživ ili dostupan, u kombinaciji FSTD-a i vazduhoplova;

(3) ako FSTD nije raspoloživ ili dostupan, u vazduhoplovu.”;

(36) tačka FCL.940.TRI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940.TRI – Produženje roka važenja i obnova

(a) Produženje roka važenja

1. Avioni

Za produženje roka važenja TRI(A) uvjerenja, podnosioci zahtjeva moraju u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka roka važenja uvjerenja da ispunjavaju najmanje dva od sljedeća tri zahtjeva:

(i) da sprovedu jedan od sljedećih djelova kompletnog kursa za ovlašćenje za letenje na tipu ili periodičnog kursa obuke: simulatorsku sesiju od najmanje tri sata ili jednu vježbu u vazduhu od najmanje jednog sata koja se sastoji od najmanje dva polijetanja i slijetanja;

(ii) da završe obuku osvježanja znanja instruktora kao TRI(A) u ATO-u;

(iii) da polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935. Smatra se da podnosioci zahtjeva koji su ispunili uslov iz tačke FCL.910.TRI podtačke b podpodtačke 3 ispunjavaju ovaj zahtjev.

(2) Helikopteri i vazduhoplovi sa uzgonom dobijenim snagom

Za produženje roka važenja TRI(H) ili TRI(PL) uvjerenja podnosioci zahtjeva moraju u periodu važenja TRI uvjerenja da ispune najmanje dva od sljedeća tri zahtjeva:

(i) da završe 50 sati letačke obuke na svakom od tipova vazduhoplova, za koje posjeduje instruktorska prava ili na FSTD-u koji predstavlja te tipove, od čega najmanje 15 sati mora biti u roku od 12 mjeseci koji prethodi danu isteka TRI uvjerenja. U slučaju TRI

(PL), ovi sati letačke obuke se moraju ostvariti kao TRI ili ispitivač na tipu (TRE), ili SFI ili ispitivač na uređajima za simuliranje letenja (SFE). U slučaju TRI(H), nalet kao FI, kao instruktor za instrumentalno letenje (IRI), instruktor na trenažeru (SPI) ili kao ispitivač će takođe biti odgovarajući za ovu svrhu;

(ii) da završe obuku osvježanja znanja instruktora u ATO-u, kao TRI(H) ili TRI(PL), prema potrebi;

(iii) u roku od 12 mjeseci neposredno prije datuma isteka uvjerenja, uspješno polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935, tačkom FCL.910.TRI podtačkom b podpodtačkom 3 ili tačkom FCL.910.TRI podtačkom c podpodtačkom 3, prema potrebi.

(3) Za svako drugo produženje TRI uvjerenja, imaoci moraju da polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935.

(4) Ako TRI-jevi posjeduju uvjerenje za više od jednog tipa vazduhoplova iste kategorije, sa procjenom sposobnosti na jednom od tih tipova, produžava se rok važenja TRI uvjerenja za ostale tipove koje posjeduje u istoj kategoriji vazduhoplova, osim ako nije drugačije definisano u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD).

(5) Posebni zahtjevi za produženje važenja TRI(H) uvjerenja

Smatra se da imaoci TRI(H) koji posjeduju i FI(H) uvjerenje ispunjavaju zahtjeve iz podtačke a. U tom slučaju, TRI(H) uvjerenje važi do isteka FI(H) uvjerenja.

(b) Obnova

Za obnovu TRI uvjerenja, podnosioci zahtjeva u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu podnošenja zahtjeva moraju da polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 i moraju završiti:

(1) za avione:

(i) najmanje 30 rutnih sektora, uključujući polijetanja i slijetanja na odgovarajućem tipu aviona, od čega najviše 15 sektora smije biti na FFS-u;

(ii) obuku osvježanja znanja instruktora TRI-ja u ATO-u, koje mora da sadrži odgovarajuće elemente kursa obuke za TRI;

(2) za helikoptere i vazduhoplove sa uzgonom dobijenim snagom:

(i) najmanje 10 sati letenja, uključujući polijetanja i slijetanja na odgovarajućem tipu vazduhoplova, od čega najviše pet sati može biti završeno na FFS-u ili FTD-u 2/3;

(ii) obuku osvježanja znanja instruktora TRI-ja u ATO-u, koje mora da sadrži odgovarajuće elemente kursa obuke za TRI.

(3) Ako podnosioci zahtjeva posjeduju TRI uvjerenje za više od jednog tipa vazduhoplova iste kategorije, procjena sposobnosti na jednom od tih tipova priznaje se za obnavljanje TRI uvjerenja za druge tipove iste kategorije vazduhoplova, osim ako je u OSD-u navedeno drugačije.”;

(37) u tački FCL.905.CRI sljedeća podtačka ba dodaje se nakon podtačke b:

„(ba) Prava imaoca CRI uvjerenja su obuka za letenje na klasi i tipu aviona sa jednim pilotom, osim za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom, u operacijama sa više pilota, pod uslovom da CRI instruktori ispunjavaju bilo koji od sljedećih uslova:

(1) posjeduju ili su posjedovali uvjerenje TRI za avion sa više pilota;

(2) imaju najmanje 500 sati na avionima u operacijama sa više pilota i završili su obuku za MCCI u skladu sa tačkom FCL.930.MCCI.”;

(38) u tački FCL.930.CRI podtački a podpodtačka 3 zamjenjuje se sljedećim:

(3) „pet sati letačke obuke na višemotornim avionima ili FSTD-u koji predstavlja tu klasu ili tip vazduhoplova, uključujući najmanje tri sata u avionu ili najmanje tri sata letačke obuke na jednomotornim avionima, koje pruža instruktor letenja FI(A) kvalifikovan u skladu sa tačkom FCL.905.FI(j).”;

(39) tačka FCL.940.CRI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940.CRI – Produženje roka važenja i obnova

(a) Za produženje roka važenja CRI uvjerenja podnosioci zahtjeva moraju u okviru roka važenja CRI uvjerenja da ispune najmanje dva od sljedeća tri zahtjeva:

(1) sprovesti najmanje 10 sati letačke obuke u ulozi CRI. Ako podnosioci zahtjeva posjeduju CRI prava na jednomotornim i višemotornim avionima, ti sati letačke obuke moraju biti jednako raspoređeni između jednomotornih i višemotornih aviona;

(2) završenu obuku osvježanja znanja u ulozi CRI u ATO-u ili pri nadležnoj vlasti;

(3) položena procjena sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935 za višemotorne ili jednomotorne avione, prema potrebi.

(b) Za svako drugo produženje roka važenja CRI uvjerenja imaoci moraju da ispune zahtjev iz podtačke a podpodtačke 3.

(c) Obnova

Ako je CRI uvjerenje isteklo, uvjerenje se obnavlja ako su podnosioci zahtjeva u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za produženje ispunili sljedeće:

(1) završili obuku osvježanja znanja u ulozi CRI u ATO-u ili pri nadležnoj vlasti;

(2) završili procjenu sposobnosti kako je propisano tačkom FCL.935.”;

(40) u tački FCL.915.IRI, podtački b podpodtačka 2 zamjenjuje se sljedećim:

„(2) u slučaju podnosioca zahtjeva za IRI(H) za višemotorne helikoptere, da ispune zahtjeve iz tačke FCL.905.FI podtačke h podpodtačke 3 podpodpodtačke (ii);”;

(41) u tački FCL.930.IRI podtački a podpodtački 3 podpodpodtačka (ii) zamjenjuje se sljedećim:

„(ii) za IRI(H), najmanje 10 sati letačke obuke na helikopteru, FFS-u, FTD-u 2/3 ili FNPT-u II/III. U slučaju podnosioca zahtjeva koji posjeduju FI(H) uvjerenje, broj tih sati smanjuje se na najmanje pet;”;

(42) tačka FCL.905.SFI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.905.SFI – Prava i uslovi

(a) Prava SFI-jeva su da sprovedu obuku na uređajima za simulirano letenje, u okviru odgovarajuće kategorije vazduhoplova, za:

(1) produženje roka važenja i obnovu IR, pod uslovom da posjeduju ili su posjedovali IR za odgovarajuću

kategoriju vazduhoplova;

(2) izdavanje IR, pod uslovom da posjeduju ili su posjedovali IR za odgovarajuću kategoriju vazduhoplova i da su završili kurs obuke za IRI.

(b) Prava SFI-jeva za avione sa jednim pilotom su da sprovedu obuku na simulatoru letenja za:

(1) izdavanje, produženje roka važenja i obnovu ovlašćenja za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi sa jednim pilotom, ako podnosioci zahtjeva traže prava za izvođenje operacija sa jednim pilotom.

Prava SFI-jeva za avione sa jednim pilotom mogu se proširiti na letačku obuku za ovlašćenje za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi sa jednim pilotom u operacijama sa više pilota, pod uslovom da ispunjavaju bilo koji od sljedećih uslova:

(i) posjeduju ili su posjedovali uvjerenje TRI za avione sa više pilota;

(ii) imaju najmanje 500 sati na avionima u operacijama sa više pilota i završili su kurs obuke za MCCI u skladu sa tačkom FCL.930.MCCI;

(2) MCC i MPL kursevi obuke za osnovnu fazu, pod uslovom da su prava SFI-jeva (SPA) proširena na operacije sa više pilota u skladu sa tačkom podpodtačkom 1.

(c) Prava SFI-jeva za avione sa više pilota su da sprovedu obuku na simulatoru letenja za:

(1) izdavanje, produženje roka važenja i obnovu ovlašćenja za letenje na tipu za avione sa više pilota i ako podnosioci zahtjeva traže prava za rad u operacijama sa više pilota, za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom;

(2) Kurs obuke za MCC;

(3) kurs MPL u osnovnoj, proširenoj i naprednoj fazi, pod uslovom da za osnovnu fazu posjeduju ili su posjedovali FI(A) ili IRI(A) uvjerenje.

(d) Prava SFI-jeva za helikoptere su da sprovedu obuku na simulatoru letenja za:

(1) izdavanje, produženje roka važenja i obnovu ovlašćenja za letenje na tipu helikoptera;

(2) MCC obuku, ako TRI-jevi posjeduju prava za sprovođenje obuke za helikoptere sa više pilota.”;

(43) tačka FCL.910.SFI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.910.SFI – Ograničena prava

Prava SFI su ograničena na FTD 2/3 ili FFS tipa vazduhoplova na kojem je kurs obuke za SFI bio sproveden.

Prava se mogu proširiti i na ostale FSTD-ove, koji predstavljaju tipove u istoj kategoriji vazduhoplova ako imaoi imaju:

(a) završen simulatorski sadržaj odgovarajućeg kursa za ovlašćenje za letenje na tipu;

(b) završene odgovarajuće djelove tehničke obuke i sadržaj FSTD-a nastavnog plana letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI;

(c) sprovedena na kompletnom kursu za ovlaštenja za letenje na tipu najmanje 3 sata letačke obuke, u vezi sa dužnostima SFI-ja na odgovarajućem tipu pod nadzorom TRE-a ili SFE-a kvalifikovanih za tu svrhu i od kojih moraju dobiti pozitivnu ocjenu.

Prava SFI-ja proširuju se na druge varijante u skladu sa OSD-om, ako je SFI završio odgovarajuće djelove tehničke obuke za tip i sadržaj FSTD-a nastavnog plana letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI.”;

(44) u tački FCL.930.SFI podtački a podpodtačka 2 zamjenjuje se sljedećim:

„(2) odgovarajuće djelove tehničke obuke i sadržaj FSTD-a nastavnog plana letačke obuke primjenljivog kursa obuke za TRI.”;

(45) tačka FCL.940.SFI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940.SFI – Produženje roka važenja i obnova

(a) Produženje roka važenja

Za produženje roka važenja SFI uvjerenja podnosioci zahtjeva moraju, prije isteka roka važenja SFI uvjerenja, ispuniti najmanje dva od sljedeća tri zahtjeva:

(1) da završe najmanje 50 sati kao instruktori ili ispitivači na FSTD-ovima, od kojih najmanje 15 sati mora da bude u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka roka važenja SFI uvjerenja;

(2) da završe obuku osvježanja znanja za instruktore kao SFI u ATO-u;

(3) da polože odgovarajuće djelove procjene sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935.

(b) Pored toga, podnosioci zahtjeva moraju da završe, na FFS-u, provjeru stručnosti za izdavanje ovlaštenja za letenje na određenom tipu vazduhoplova koji predstavljaju tipove za koje se posjeduju prava.

(c) Za svako drugo produženje roka važenja SFI uvjerenja, imaoći moraju da ispune zahtjev iz podtačke a podpodtačke 3.

(d) Ako SFI posjeduje uvjerenje za više od jednog tipa vazduhoplova iste kategorije, procjena sposobnosti na jednom od tih tipova priznaje se za produženje SFI uvjerenja i na drugim tipovima iste kategorije vazduhoplova, osim ako nije drugačije definisano u podacima o operativnoj prikladnosti (OSD).

(e) Obnova

Za obnovu SFI uvjerenja podnosioci zahtjeva moraju, u roku od 12 mjeseci koje neposredno prethodi zahtjevu za obnovu, ispuniti sve sljedeće uslove:

(1) da završe obuku osvježanja znanja za instruktore kao SFI u ATO-u;

(2) da polože procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.935;

(3) da polože provjeru stručnosti na FSTD-u za izdavanje posebnog ovlaštenja za letenje na tipu vazduhoplova koji predstavlja tip za koji se prava obnavljaju.”;

(46) tačka FCL.910.STI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.910.STI – Ograničena prava

Prava STI su ograničena na FSTD na kojem je kurs obuke za STI sproveden. Prava mogu biti proširena na druge FSTD-ove koji predstavljaju dalje tipove vazduhoplova ako, u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi zahtjevu, imaoći imaju:

(a) završen sadržaj FSTD-a u okviru CRI ili TRI kursa na klasi ili tipu vazduhoplova za koje se traže prava za sprovođenje obuke;

(b) položen primjenljivi dio provjere stručnosti na FSTD-u na kojem je sprovedena letačka obuka, u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa za odgovarajuću klasu ili tip vazduhoplova.

Za imaoce STI(A) koji sprovode obuku samo na BITD-u, provjera stručnosti mora da sadrži samo vježbe koje odgovaraju praktičnom ispitu za izdavanje PPL(A);

(c) najmanje tri sata letačke obuke u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova za CPL, IR ili PPL pod nadzorom instruktora FI, CRI(A), IRI ili TRI kojeg je u tu svrhu imenovao ATO, uključujući najmanje jedan sat letačke obuke pod nadzorom ispitivača instruktora letenja.”;

(47) tačka FCL.915.STI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.915.STI – Preduslovi

(a) Podnosioci zahtjeva za STI uvjerenja moraju da:

(1) posjeduju, ili su posjedovali tokom 3 godine prije podnošenja zahtjeva, dozvolu pilota i prava za sprovođenje obuke za odgovarajuće kurseve za koje je obuka namjeravana;

(2) završe odgovarajuću provjeru stručnosti na FSTD-u za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, u roku od 12 mjeseci koje neposredno prethodi podnošenju zahtjeva.

Podnosioci zahtjeva za STI(A) koji žele da sprovedu obuku samo na BITD-u, moraju završiti samo one vježbe koje su prikladne za praktični ispit za izdavanje PPL(A);

(b) Uz zahtjeve iz podtačke a, podnosioci zahtjeva za izdavanje STI(H) uvjerenja moraju završiti najmanje jedan sat naleta kao posmatrač u pilotskoj kabini odgovarajućeg tipa helikoptera, u roku od 12 mjeseci koje neposredno prethodi zahtjevu.”;

(48) tačka FCL.940.STI zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.940.STI Produženje roka važenja i obnova STI uvjerenja

(a) Produženje roka važenja

Za produženje roka važenja STI uvjerenja, podnosioci zahtjeva moraju u roku od 12 mjeseci koje neposredno prethodi datumu isteka STI uvjerenja ispuniti sve sljedeće zahtjeve:

(1) da sprovedu najmanje tri sata letačke obuke na FSTD-u u okviru kompletnog kursa obuke za CPL, IR, PPL ili kursa za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu;

(2) da polože primjenljive djelove provjere stručnosti na FSTD-u na kojem je sprovedena letačka obuka, u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa za odgovarajuću klasu ili tip vazduhoplova.

Za imaoce STI(A) koji sprovedu obuku samo na BITD-u, provjera stručnosti mora da sadrži samo vježbe koje odgovaraju praktičnom ispitu za izdavanje PPL(A).

(b) Obnova

Za obnovu uvjerenja STI, podnosioci zahtjeva moraju u roku od 12 mjeseci koje neposredno prethodi zahtjevu za produženje roka važenja da:

(1) završe u ATO-u obuku za osvježanje znanja kao STI;

(2) uspješno polože primjenljive djelove provjere stručnosti na FSTD-u na kojem je sprovedena letačka obuka, u skladu sa Dodatkom 9 ovog Aneksa za odgovarajuću klasu ili tip vazduhoplova.

Za STI(A) koji sprovedu obuku samo na BITD-u, provjera stručnosti mora da sadrži samo vježbe koje odgovaraju praktičnom ispitu za izdavanje PPL(A);

(3) sprovedu najmanje tri sata letačke obuke u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova, na kompletnom kursu obuke za CPL, IR, PPL ili kursu za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, pod nadzorom instruktora FI, CRI, IRI ili TRI kojeg je u tu svrhu imenovao ATO, uključujući najmanje jedan sat letačke obuke pod nadzorom ispitivača instruktora letenja (FIE).”;

(49) tačka FCL.1000 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1000 Uvjerenja ispitivača

(a) Opšte

Imaoći uvjerenja ispitivača moraju da:

(1) osim ako nije drugačije određeno ovim Aneksom, posjeduju dozvolu, ovlašćenje ili uvjerenje jednaku onima za koje su ovlašćeni da sprovedu praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene sposobnosti i da imaju pravo da sprovedu obuku za njih;

(2) budu kvalifikovani da djeluju kao PIC na vazduhoplovu tokom praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene sposobnosti kada se sprovedu na vazduhoplovu.

(b) Posebni uslovi:

(1) Nadležna vlast može da izda posebno uvjerenje kojim se daju prava za sprovođenje praktičnih ispita, provjera stručnosti i procjena sposobnosti ako usaglašenost sa zahtjevima utvrđenima u ovom pododjeljku nije moguća zbog uvođenja neke od sljedećih stavki:

(i) novog vazduhoplova u državama članicama ili u floti operatora;

(ii) novih kurseva obuke u ovom Aneksu.

Takvo uvjerenje ograničeno je na praktične ispite, provjere stručnosti i procjene sposobnosti potrebne za uvođenje novog tipa vazduhoplova ili novog kursa obuke i u svakom slučaju ne smije da važi duže od jedne godine.

(2) Imaoci uvjerenja, izdatog u skladu sa podtačkom b podpodtačkom 1 koji žele da se prijave za uvjerenje ispitivača moraju da ispune preduslove i zahtjeve za produženje roka važenja za tu kategoriju uvjerenja ispitivača.

(3) Ako kvalifikovani ispitivač nije dostupan, nadležne vlasti mogu, na pojedinačnoj osnovi, ovlastiti inspektore ili ispitivače koji ne ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za instruktora, ovlašćenje za letenje na tipu ili klasi kako je navedeno u podtački a, za obavljanje praktičnih ispita, provjera stručnosti i procjene sposobnosti.

(c) Ispitivanje koje se sprovodi van teritorije država članica:

(1) Odstupajući od podtačke a, u slučaju praktičnih ispita i provjera stručnosti koji se sprovode van teritorije za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije, nadležna vlast države članice izdaje uvjerenje ispitivača podnosiocima zahtjeva koji imaju pilotsku dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije, ako podnosioci zahtjeva:

(i) posjeduju najmanje dozvolu, ovlašćenje ili uvjerenje jednako onima za koje su ovlašćeni da sprovode praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene sposobnosti, i u svakom slučaju najmanje CPL;

(ii) posjeduju kvalifikacije da djeluju kao PIC u vazduhoplovu za vrijeme praktičnog ispita ili provjere stručnosti koji se sprovode na vazduhoplovu;

(iii) ispunjavaju zahtjeve uspostavljene u ovom poddjelu za izdavanje odgovarajućeg uvjerenja ispitivača; i

(iv) dokažu nadležnim vlastima odgovarajući nivo znanja evropskih vazduhoplovnih sigurnosnih propisa da bi mogli da koriste prava ispitivača u skladu sa ovim Aneksom.

(2) Uvjerenje iz podpodtačke 1 ograničeno je na sprovođenje praktičnih ispita i provjera stručnosti:

(i) koji se izvode van teritorija za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije; i

(ii) pilota koji imaju dovoljno znanja iz jezika na kojem se provjera sprovodi.”;

(50) tačka FCL.1005 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1005 Ograničenje prava u slučaju sukoba interesa

Ispitivači ne smiju sprovoditi:

(a) praktične ispite ili procjene sposobnosti za izdavanje dozvole, ovlašćenja ili uvjerenja podnosiocima zahtjeva kojima su sproveli više od 25 % potrebne letačke obuke za dozvolu, ovlašćenje ili uvjerenje za koje se sprovodi praktični ispit ili procjena sposobnosti; i

(b) praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene sposobnosti ako osjećaju da bi njihova objektivnost mogla biti upitna.”;

(51) tačka FCL.1025 zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1025 Rok važenja, produženje roka važenja i obnova uvjerenja ispitivača

(a) Rok važenja

Uvjerenje ispitivača važi tri godine.

(b) Produženje roka važenja

Za produženje roka važenja uvjerenja ispitivača imaoci moraju da ispune sve sljedeće uslove:

(1) prije datuma isteka roka važenja uvjerenja, moraju sprovesti najmanje šest praktičnih ispita, provjera stručnosti ili procjena sposobnosti;

(2) u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka roka važenja uvjerenja, moraju završiti kurs za osvježavanje znanja ispitivača koji pruža nadležna vlast ili koje pruža ATO uz odobrenje nadležne vlasti. Ispitivač koji posjeduje uvjerenje za jedrilice ili balone može, u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka roka važenja uvjerenja, završiti kurs osvježavanja znanja ispitivača koji sprovodi DTO uz odobrenje nadležne vlasti;

(3) jedan od praktičnih ispita, provjera stručnosti ili procjena sposobnosti koji se sprovode u skladu sa podpodtačkom 1 mora se sprovesti u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi datumu isteka roka važenja uvjerenja ispitivača i:

(i) mora biti ocijenjen od strane inspektora iz nadležne vlasti ili starijeg ispitivača kojeg je za to posebno ovlastila nadležna vlast odgovorna za uvjerenje ispitivača; ili

(ii) moraju da ispune zahtjeve iz tačke FCL.1020.

Ako podnosioci zahtjeva za produženje roka važenja posjeduju prava za više od jedne kategorije ispitivača, sva prava ispitivača mogu se produžiti ako podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve iz podtačke b podpodtač. 1 i 2 i tačke FCL.1020 za jednu od kategorija uvjerenja ispitivača koju posjeduje, u dogovoru sa nadležnim vlastima.

(c) Obnova

Ako je uvjerenje isteklo, podnosioci zahtjeva moraju, prije nego nastave da koriste prava, da ispune zahtjeve iz podtačke b podpodtačke 2 i tačke FCL.1020 u roku od 12 mjeseci koji neposredno prethodi zahtjevu za obnovu.

(d) Uvjerenje ispitivača se može produžiti ili obnoviti ako podnosioci zahtjeva dokažu kontinuiranu usaglašenost sa zahtjevima iz tač. FCL.1010 i FCL.1.030.

(52) tačka FCL.1005.TRE mijenja se kako slijedi:

(a) u podtački a podpodtačka 5 zamjenjuje se sljedećim:

„(5) procjene sposobnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu TRI ili SFI uvjerenja u primjenljivoj kategoriji vazduhoplova, pod uslovom da su najmanje tri godine proveli u ulozi TRE-a i da su prošli posebnu obuku za procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.1015 podtačkom b.”;

(b) u podtački b podpodtačka 4 zamjenjuje se sljedećim:

„(4) procjene sposobnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu TRI(H) ili SFI(H) uvjerenja, pod uslovom da su najmanje tri godine proveli u ulozi TRE-a i da su prošli posebnu obuku za procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.1015 podtačkom b.”;

(53) u tački FCL.1005.CRE podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„provjera stručnosti za:

(1) produženje roka važenja ili obnovu ovlašćenja za letenje na klasi i tipu;

(2) produženje roka važenja IR, pod uslovom da imaju najmanje 1 500 sati kao piloti aviona i najmanje 450 sati naleta u instrumentalnim uslovima;

(3) obnovu IR, pod uslovom da ispunjavaju zahtjeve utvrđene u tački FCL.1010.IRE podtački a; i

(4) produženje roka važenja ili obnovu ovlašćenja za EIR, pod uslovom da imaju najmanje 1 500 sati kao piloti aviona i ispunjavaju uslove iz tačke FCL.1010.IRE podtačke a podpodtačke 2”;

(54) u tački FCL.1010.CRE podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) posjeduju CRI ili FI uvjerenje sa pravima instruktora za odgovarajuću klasu ili tip;”;

(55) tačka FCL.1010.IRE zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1010.IRE – Preduslovi

(a) IRE(A)

Podnosioci zahtjeva za IRE uvjerenje za avione moraju da posjeduju IRI(A) ili FI(A) uvjerenje sa pravom da sprovode obuku za IR(A) i moraju da ostvare:

(1) 2 000 sati naleta kao piloti aviona; i

(2) 450 sati naleta u instrumentalnim uslovima, od čega 250 sati mora biti u ulozi instruktora.

(b) IRE(H)

Podnosioci zahtjeva za IRE uvjerenje za helikoptere moraju da posjeduju IRI(H) ili FI(H) uvjerenje sa pravom da sprovode obuku za IR(H) i moraju da ostvare:

(1) 2 000 sati naleta kao piloti helikoptera; i

(2) 300 sati instrumentalnog naleta na helikopterima, od čega 200 sati mora biti u ulozi instruktora.

(c) IRE(As)

Podnosioci zahtjeva za IRE uvjerenje za vazdušne brodove moraju da posjeduju IRI(As) ili FI(As) uvjerenje sa pravom da sprovode obuku za IR(As) i moraju da ostvare:

(1) 500 sati naleta kao piloti vazdušnih brodova; i

(2) 100 sati instrumentalnog naleta na vazdušnim brodovima, od čega 50 sati mora biti u ulozi instruktora.”;

(56) tačka FCL.1005.SFE zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1005.SFE – Prava i uslovi

(a) Ispitivači na simulatoru za avione (SFE(A)) i SFE za vazduhoplove sa uzgonom dobijenim snagom (SFE(PL))

Prava SFE-a za avione ili vazduhoplove sa uzgonom dobijenim snagom su sprovođenje sljedećih ispita i provjera na FFS-u ili, za procjene iz podpodtačke 5, na primjenljivom FSTD-u:

(1) praktični ispiti i provjere stručnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu ovlašćenja za tip za avione ili vazduhoplove sa uzgonom dobijenim snagom, kako je primjenljivo;

(2) provjere stručnosti za produženje roka važenja ili obnovu IR-a, ako je kombinovano sa produženjem roka važenja ili obnovom ovlašćenja za letenje na tipu, pod uslovom da su tokom protekle godine prošli provjeru stručnosti za ovlašćenje za letenje na tipu vazduhoplova uključujući i ovlašćenje za instrumentalno letenje;

(3) praktični ispiti za izdavanje ATPL(A);

(4) praktični ispiti za izdavanje MPL, pod uslovom da ispunjavaju zahtjeve iz tačke FCL.925; i

(5) procjene sposobnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu SFI uvjerenja u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova, pod uslovom da su proveli najmanje tri godine u ulozi SFE(A)-a i da su prošli posebnu obuku za procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.1015 podtačka b.

(b) SFE za helikoptere (SFE(H))

Prava SFE za helikoptere su sprovođenje sljedećih ispita i provjera na FFS-u ili, za procjene iz podpodtačke 4, na FSTD-u koji je primjenljiv:

(1) praktični ispiti i provjere stručnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu ovlašćenja za letenje na tipu;

(2) provjere stručnosti za produženje roka važenja ili obnovu IR-a ako su te provjere kombinovane sa produženjem roka važenja ili obnovom ovlašćenja za letenje na tipu, pod uslovom da su SFE-ovi tokom posljednje godine koja prethodi provjeri stručnosti prošli provjeru stručnosti za ovlašćenje za letenje na tipu vazduhoplova uključujući i ovlašćenje za instrumentalno letenje;

(3) praktični ispiti za izdavanje ATPL(H); i

(4) procjene sposobnosti za izdavanje, produženje roka važenja ili obnovu SFI(H) uvjerenja, pod uslovom da su proveli najmanje tri godine u ulozi SFE(H)-a i da su prošli posebnu obuku za procjenu sposobnosti u skladu sa tačkom FCL.1015 podtačkom b.”;

(57) tačka FCL.1010.SFE zamjenjuje se sljedećim:

„FCL.1010.SFE – Preduslovi

(a) SFE(A)

Podnosioci zahtjeva za SFE(A) uvjerenje moraju da ispune sve sljedeće uslove:

(1) za avione sa više pilota:

(i) posjeduju ili su posjedovali ATPL(A) i ovlašćenje za letenje na odgovarajućem tipu aviona;

(ii) posjeduju SFI(A) uvjerenje za odgovarajući tip aviona; i

(iii) imaju najmanje 1 500 sati naleta kao piloti u avionima sa više pilota;

(2) za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom;

(i) posjeduju ili su posjedovali CPL(A) ili ATPL(A) i ovlašćenje za letenje na odgovarajućem tipu aviona;

(ii) posjeduju SFI(A) uvjerenje za odgovarajuću klasu ili tip aviona;

(iii) imaju najmanje 500 sati naleta kao piloti u avionima sa jednim pilotom;

(3) za prvo izdavanje SFE uvjerenja, prošli su najmanje 50 sati obuke na simulatoru u ulozi TRI(A) ili SFI(A) na odgovarajućem tipu.

(b) SFE(H)

Podnosioci zahtjeva za SFE(H) uvjerenje moraju da ispune sve sljedeće uslove:

(1) posjeduju ili su posjedovali ATPL(H) i ovlašćenje za letenje na odgovarajućem tipu helikoptera;

(2) posjeduju SFI(H) uvjerenje za odgovarajući tip helikoptera;

(3) imaju najmanje 1 000 sati naleta kao piloti u helikopterima sa više pilota;

(4) za prvo izdavanje SFE uvjerenja, sprovedi najmanje 50 sati obuke na simulatoru letenja u ulozi TRI(H) ili SFI(H) na odgovarajućem tipu.”;

(58) tač. 1.1. i 1.2. Dodatka 1 zamjenjuju se sljedećim:

„1.1 Za izdavanje LAPL-a, imaocu LAPL-a u drugoj kategoriji vazduhoplova priznaje se u potpunosti teorijsko znanje iz opštih predmeta kako je definisano u tački FCL.120. Međutim, predmet „navigacija” podliježe takvom priznavanju samo u slučaju imaoca LAPL(A) koji podnese zahtjev za izdavanje LAPL(H), ili imaoca LAPL(H) koji podnese zahtjev za izdavanje LAPL(A).

1.2 Za izdavanje LAPL(A)-a, LAPL(H)-a ili PPL-a imaocima PPL-a, CPL-a ili ATPL-a u drugoj kategoriji vazduhoplova u potpunosti se priznaje teorijsko znanje iz opštih predmeta kako je definisano u tački FCL.215 podtački a podpodtački 1”;

(59) u Dodatak 1 dodaje se nova tačka 1.2.a kako slijedi:

„1.2.a Za izdavanje LAPL(B)-a, LAPL(S)-a, BPL-a ili SPL-a imaocima dozvole u drugoj kategoriji vazduhoplova u potpunosti se priznaje teorijsko znanje iz opštih predmeta kako je definisano u tački FCL.215 podtački b podpodtački 1”;

(60) u Dodatku 3, dijelu A, tački 9, podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) 70 sati u ulozi PIC, od čega najviše 55 sati može biti u ulozi SPIC. Vrijeme instrumentalnog letenja u ulozi SPIC računa se kao nalet u ulozi PIC do najviše 20 sati.”;

(61) u Dodatku 3, dijelu C, tački 8, podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) 70 sati u ulozi PIC, od čega najviše 55 sati može biti u ulozi SPIC. Vrijeme instrumentalnog letenja u ulozi SPIC računa se kao nalet u ulozi PIC do najviše 20 sati.”;

(62) u Dodatku 3, dijelu D, tački 8, podtačka b zamjenjuje se sljedećim:

„(b) 70 sati u ulozi PIC, od čega najviše 55 sati može biti u ulozi SPIC.”

(63) u Dodatku 3, dijelu E, tački 3, podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) imati 150 sati naleta na avionu;

Osim za zahtjev od 50 sati u ulozi PIC na avionima, sati u ulozi PIC na drugim kategorijama vazduhoplova mogu se uračunavati u nalet od 150 sati letenja avionom u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(1) 20 sati na helikopterima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju PPL(H);

(2) 50 sati na helikopterima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju CPL(H);

(3) 10 sati na TMG-ovima ili jedrilicama;

(4) 20 sati na vazdušnim brodovima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju PPL(As);

(5) 50 sati na vazdušnim brodovima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju CPL(As);”;

(64) u Dodatku 3, dijelu K, tački 3, podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) imati 155 sati letenja, uključujući 50 sati kao PIC na helikopterima od čega je 10 sati rutno navigacijsko letenje.

Osim za zahtjev od 50 sati u ulozi PIC na helikopterima, sati u ulozi PIC na drugim kategorijama vazduhoplova mogu se uračunavati u nalet od 155 sati letenja helikopterom u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(1) 20 sati na avionima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju PPL(A);

(2) 50 sati na avionima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju CPL(A);

(3) 10 sati na TMG-ovima ili jedrilicama;

(4) 20 sati na vazdušnim brodovima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju PPL(As);

(5) 50 sati na vazdušnim brodovima, ako podnosioci zahtjeva posjeduju CPL(As);”;

(65) U Dodatku 7 Tabela SADRŽAJ ISPITA u vezi sa kategorijom aviona zamjenjuje se sljedećom tabelom:

“Avioni

ODJELJAK 1 – PRIPREME ZA LET I ODLAZAK	
Korišćenje ček liste, vođenje vazduhoplova, procedure protiv zaleđivanja i odleđivanja, itd. primjenjuju se u svim odjeljcima	
a	Korišćenje letačkog priručnika (ili sličnog) posebno za proračun performansi vazduhoplova, mase i centraže
b	Korišćenje dokumenata službi kontrole letenja, meteoroloških dokumenata
c	Priprema ATC plana leta, IFR plan/dnevnik leta
d	Identifikacija potrebnih navigacionih sredstava za procedure odlaska, dolaska i prilaza
e	Pretpoletna provjera
f	Meteorološki minimum
g	Taksiranje
h	PBN odlazak (ako je primjenljivo) : - Provjera da li je u navigacioni sistem unijeta ispravna procedura; i – unakrsna provjera između displeja navigacionog sistema i odlazne karte.
i	Pretpoletni briefing. Polijetanje
j(°)	Prelaz na instrumentalni let
k(°)	Procedure instrumentalnog odlaska, uključujući PBN odlaske, i podešavanje visinomjera
l(°)	Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije
ODJELJAK 2 – OPŠTE UPRAVLJANJE (°)	
a	Upravljanje avionom koristeći isključivo instrumente, uključujući: horizontalni let pri različitim brzinama, trimovanje
b	Penjući i spuštajući standardni zaokreti
c	Vađenje iz nepravilnog položaja, uključujući i ustaljeni zaokret nagiba 45° i oštri spuštajući zaokret
d(*)	Vađenje iz početne faze prevučenog leta iz uslova horizontalnog leta, penjućih/spuštajućih zaokreta i konfiguracije za slijetanje
e	Let sa djelimično pokrivenim panelom instrumenata, ustaljeni standardni penjući ili spuštajući zaokreti sa izlaskom na zadati smjer, vađenje iz nepravilnog položaja
ODJELJAK 3 – IFR PROCEDURE NA RUTI(°)	
a	Praćenje putanje, izlazak na zadatu putanju npr. po NDB, VOR, ili putanji između tačaka
b	Upotreba navigacionog sistema i radio sredstava
c	Horizontalan let, održavanje smjera, visine i brzine, podešavanje snage, tehnika trimovanja
d	Podešavanje visinomjera
e	Mjerenje vremena i korekcija predviđenog vremena dolaska (čekanje na ruti – ako je potrebno)
f	Praćenje odvijanja leta, bilježenje podataka, potrošnja goriva, upravljanje sistemima aviona
g	Procedure razleđivanja, simulirano ako je potrebno
h	Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije
ODJELJAK 3a – PROCEDURE DOLASKA	
a	Podešavanje i provjera navigacionih sredstava, i identifikacija sredstava, ako je primjenljivo
b	Procedure dolaska, provjere visinomjera
c	Ograničenja visine i brzine, ako je primjenljivo
d	PBN dolazak (ako je primjenljivo): – Provjera da li je u navigacioni sistem unijeta ispravna procedura, i – unakrsna provjera između displeja

	navigacionog sistema i dolazne karte.
ODJELJAK 4 (°) – 3D OPERACIJE (++)	
a	Podešavanje i provjera navigacionih sredstava Provjera ugla vertikalne putanje Za RNP APCH: – provjera da li je u navigacioni sistem unijeta ispravna procedura, i – unakrsna provjera između displeja navigacionog sistema i prilazne karte.
b	Brifing za prilaz i slijetanje, uključujući provjere snižavanja/prilaza/slijetanja, uključujući identifikaciju sredstava
c	Procedura čekanja
d	Usaglašenost sa objavljenom procedurom prilaza
e	Tempiranje prilaza
f	Visina, kontrola brzine i smjera (stabilizovani prilaz)
g(+)	Produžavanje
h(+)	Procedura neuspjelog prilaza/slijetanje
i	Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, R/T procedure
ODJELJAK 5 (°) – 2D OPERACIJE (++)	
a	Podešavanje i provjera navigacionih sredstava Za RNP APCH: – provjera da li je u navigacioni sistem unijeta ispravna procedura, i – unakrsna provjera između displeja navigacionog sistema i prilazne karte.
b	Brifing za prilaz i slijetanje, uključujući provjere snižavanja/prilaza/slijetanja, uključujući identifikaciju sredstava
c	Procedura čekanja
d	Usaglašenost sa objavljenom procedurom prilaza
e	Tempiranje prilaza
f	Visina/udaljenost do MAPT-a, kontrola brzine i smjera (stabilizovani prilaz), postavke za slijetanje (step down fixes, SDF), ako je primjenljivo
g(+)	Produžavanje
h(+)	Procedura neuspjelog prilaza/slijetanje
i	Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, R/T procedure
ODJELJAK 6 – LET SA JEDNIM NEISPRAVNIM MOTOROM (samo za višemotorne avione) (°)	
a	Simulirano otkazivanje motora nakon polijetanja ili tokom produžavanja
b	Prilaz, produžavanje i procedura neuspjelog prilaza sa jednim neispravnim motorom
c	Prilaz i slijetanje sa jednim neispravnim motorom
d	Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, R/T procedure
<p>(°) Mora biti obavljeno isključivo prema instrumentima.</p> <p>(*) Može biti obavljeno u FFS, FTD 2/3 ili FNPT II.</p> <p>(+) Može biti obavljeno u odjeljku 4 ili odjeljku 5.</p> <p>(++) Za dobijanje ili zadržavanje prava PBN jedan prilaz u odjeljku 4 ili odjeljku 5 mora biti RNP APCH. Ako RNP APCH nije moguć, obavlja se u adekvatno opremljenom FSTD-u.”</p>	

(66) Dodatak 8 zamjenjuje se sljedećim:

“DODATAK 8

Priznavanje IR dijela provjere stručnosti za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu

A. Avioni

Priznavaće se samo ako imaoi dozvole produžavaju ili obnavljaju IR prava za jednomotorne avione sa jednim pilotom ili višemotorne avione sa jednim pilotom, prema potrebi.

Ako se vrši praktični ispit ili provjera stručnosti koja uključuje IR, i imaoi dozvola imaju važeće:	Priznavanje je važeće za dio IR za provjeru stručnosti za:
ovlašćenje za letenje na tipu aviona sa više pilota (MPA); ovlašćenje za letenje na tipu za složene vazduhoplove visokih performansi sa jednim pilotom	SE ovlašćenje za letenje na klasi (*) i SE ovlašćenje za letenje na tipu (*) i SP ME ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu osim za ovlašćenje za letenje na tipu složenih vazduhoplova visokih performansi, samo priznavanje za odjeljak 3.B provjere stručnosti u tački B.5. Dodatka 9.
SP ME ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu aviona, osim za ovlašćenje za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi za izvođenje operacija sa jednim pilotom	SE ovlašćenje za letenje na klasi, i SE ovlašćenje za letenje na tipu i SP ME ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, osim za ovlašćenje za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi
SP ME ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, osim za ovlašćenje za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi koji su ograničeni na izvođenje operacija sa više pilota	SE ovlašćenje za letenje na klasi (*) i SE ovlašćenje za letenje na tipu (*) i SP ME ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu, osim za ovlašćenje za letenje na tipu složenih aviona visokih performansi (*).
SP SE ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu aviona	SE ovlašćenje za letenje na klasi i SE ovlašćenje za letenje na tipu
(*) Ako su tokom posljednjih 12 mjeseci podnosioci zahtjeva obavili najmanje tri IFR odlaska i prilaza korišćenjem prava za PBN, uključujući najmanje jedan RNP APCH prilaz na SP klasi ili tipu aviona u SP operacijama ili su, za višemotorne avione koji nisu HP složeni avioni, podnosioci zahtjeva položili odjeljak 6 praktičnog ispita za SP koji nisu HP složeni avioni leteći isključivo prema instrumentima u SP operacijama.	

B. Helikopteri

Priznavaće se samo ako imaoi dozvole produžavaju IR prava za jednomotorne ili višemotorne helikoptere sa jednim pilotom, prema potrebi.

Ako se vrši praktični ispit ili provjera stručnosti koja uključuje IR, i imaoi dozvola imaju važeće:	Priznavanje je važeće za dio IR za provjeru stručnosti za:
ovlašćenje za letenje na tipu helikoptera sa više pilota (MPH)	SE ovlašćenje za letenje na tipu (*), i SP ME ovlašćenje za letenje na tipu (*).
SP ME ovlašćenje za letenje na tipu, za izvođenje operacija sa jednim pilotom	SE ovlašćenje za letenje na tipu, SP ME ovlašćenje za letenje na tipu.
SP ME ovlašćenje za letenje na tipu, ograničen na izvođenje operacija sa više pilota	SE ovlašćenje za letenje na tipu, (*) SP ME ovlašćenje za letenje na tipu (*)
SP SE ovlašćenje za letenje na tipu, za izvođenje operacija sa jednim pilotom	SP SE ovlašćenje za letenje na tipu, za izvođenje operacija sa jednim pilotom
(*) Ako su tokom posljednjih 12 mjeseci obavljena najmanje 3 IFR odlaska i prilaza korišćenjem prava za PBN, uključujući jedan RNP APCH prilaz (može biti prilaz putem tačke u prostoru (Point in Space, PinS)) na SP tipu helikoptera u SP operacijama.”;	

(67) U Dodatku 9, odjeljak B mijenja se kako slijedi:

(a) u tački 5 podtački k tabela se zamjenjuje sljedećim:

Vrsta operacije	"1 Sa jednim pilotom		2 Sa više pilota		3 Sa jednim pilotom→više pilota (prva)		4 Sa više pilota→jednim pilotom (prva)		5 Sa jednim pilotom + više pilota	
	Obuka	Ispitivanje/ provjera	Obuka	Ispitivanje/ provjera	Obuka	Ispitivanje/provjera	Obuka, ispitivanje i provjera (jednomotoroni avioni)	Obuka, ispitivanje i provjera (višemotoroni avioni)	Jednomotorni avioni	Višemotorni avioni
Prvo izdavanje Složeni sa jednim pilotom	Sekcije 1-6 1-7	Sekcije 1-6 1-6	Sekcije 1-7	Sekcije 1-6	MCC CRM Ljudski faktor Upravljanje prijetnjom i greškom Sekcija 7	Sekcije 1-6	1.6, 4.5, 4.6, 5.2 i, ako je primjenljivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B	1.6, sekcija 6 i, ako je primjenljivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B		
Produženje Složeni sa jednim pilotom	Nije primjenljivo Nije primjenljivo	Sekcije 1-6 1-6	Nije primjenljivo	Sekcije 1-6	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Operacije sa više pilota: Sekcije 1.7 (obuka) Sekcije 1.–6 (provjera) Operacije sa jednim pilotom: 1.6, 4.5., 4.6, 5.2 i, ako je primjenljivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B	Operacije sa više pilota: Sekcije 1.7 (obuka) Sekcije 1 –6 (provjera) Operacije sa jednim pilotom: 1.6, sekcija 6 i, ako je primjenljivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B
Obnova Složeni sa jednim pilotom	FCL. 740	Sekcije 1-6 1-6	FCL.740	Sekcije 1-6	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Nije primjenljivo	Obuka: FCL.740 Provjera: kao za produženje	Obuka: FCL.740 Provjera: kao za produženje

b) u tabeli datoj u tački 5 iza podtačke l, red za vježbu 7.2.2 zamjenjuje se sljedećim:

„7.2.2 Sljedeće vježbe koje se odnose na nepravilan položaj: — vađenje iz položaja sa nosom prema gore pri različitim uglovima bočnog nagiba i — vađenje iz položaja sa nosom prema dolje pri različitim uglovima bočnog nagiba	P	X Za ovu vježbu se ne upotrebljava avion“			
---	---	--	--	--	--

Aneks VI (Dio-ARA) Regulative (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(68) u tački ARA.GEN.220 podtački a, podpodtač. 11 i 12 zamjenjuju se i dodaje se nova podtačka 13 kako slijedi:

„(11) informacija o sigurnosti i naknadnim mjerama;

(12) upotrebe odredbi o fleksibilnosti u skladu sa članom 71 Regulative (EU) 2018/1139; i

(13) postupka ocjenjivanja i odobravanja vazduhoplova utvrđenog u tački ORA.ATO.135 podtački a i tački DTO.GEN.240 podtački a.”;

(69) dodaje se nova tačka ARA.GEN.360 kako slijedi:

„ARA.GEN.360 Promjena nadležne vlasti

(a) Nakon prijema zahtjeva imaoaca dozvole za promjenom nadležne vlasti kako je navedeno u tački FCL.015 podtački d Aneksa I (dio FCL), nadležna vlast koja je primila zahtjev odmah od nadležne vlasti imaoaca dozvole traži da odmah prenese sve sljedeće:

(1) potvrdu dozvole;

(2) kopije medicinske dokumentacije imaoaca dozvole koju ta nadležna vlast vodi u skladu sa tač. ARA.GEN.220 i ARA.MED.150. Medicinska dokumentacija se prenosi u skladu sa tačkom MED.A.015 Aneksa IV (Dio-MED) i uključuje rezime odgovarajuće medicinske istorije podnosioca zahtjeva, koju provjerava i potpisuje medicinski procjenjivač.

(b) Nadležna vlast koja obavlja prenos zadržava originalnu dozvolu imaoaca dozvole i medicinsku dokumentaciju u skladu sa tač. ARA.GEN.220, ARA.FCL.120 i ARA.MED.150.

(c) Nadležna vlast primalac odmah ponovo izdaje dozvolu i uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti pod uslovom da je primila i obradila sve dokumente navedene u podtački a. Nakon ponovnog izdavanja dozvole i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, nadležna vlast primalac odmah od imaoaca dozvole zahtijeva da mu dostavi dozvolu koju je izdala nadležna vlast koja obavlja prenos i odgovarajuće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.

(d) Nadležna vlast primalac odmah obavještava nadležnu vlast koja obavlja prenos o ponovnom izdavanju dozvole i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti imaoacu dozvole i da je imalac dozvole predao dozvolu i odgovarajuće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti u skladu sa podtačkom c. Do prijema tog obavještenja nadležna vlast koja obavlja prenos ostaje odgovorna za izdavanje dozvole i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti koji su prvobitno izdati tom imaoacu dozvole.”;

Aneks VII (Dio-ORA) Regulative (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(70) u tački ORA.ATO.135 podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ATO mora da koristi adekvatnu flotu vazduhoplova za obuku ili FSTD-ove koji su adekvatno opremljeni za kurseve obuke koji se pružaju. Flota vazduhoplova mora da bude sastavljena od vazduhoplova koji ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene u Regulativi (EU) 2018/1139. Vazduhoplovi obuhvaćeni tač. a, b, c ili d Aneksa I Regulative (EU) 2018/1139 mogu da se upotrebljavaju za obuku ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) tokom procesa ocjenjivanja nadležna vlast je potvrdila nivo sigurnosti koji se upoređuje sa onim koji je definisan svim bitnim zahtjevima utvrđenim u Aneksu II Regulative (EU) 2018/1139;

(2) nadležna vlast je odobrila upotrebu vazduhoplova za obuku u ATO-u.”;

Aneks VIII (Dio-DTO) Regulative (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(71) u tački DTO.GEN.240 podtačka a zamjenjuje se sljedećim:

„(a) DTO mora da koristi adekvatnu flotu vazduhoplova za obuku ili FSTD-ove koji su adekvatno opremljeni za kurs obuke koji pruža. Flota vazduhoplova mora da bude sastavljena od vazduhoplova koji ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene u Regulativi (EU) 2018/1139. Vazduhoplovi obuhvaćeni tač. a, b, c ili d Aneksa I Regulative (EU) 2018/1139 mogu da se upotrebljavaju za obuku ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) tokom procesa ocjenjivanja nadležna vlast je potvrdila nivo sigurnosti koji se upoređuje sa onim koji je definisan svim bitnim zahtjevima utvrđenim u Aneksu II Regulative (EU) 2018/1139;

(2) nadležna vlast je odobrila upotrebu vazduhoplova za obuku u DTO-u.”.